

PICTURA PRONAOSULUI BISERICII MĂNĂSTIRII SUCEVIȚA*

de ECATERINA CINCHEZA-BUCULEI

Ctitorie a familiei Movileștilor, biserica mănăstirii Sucevița a fost pictată în timpul domniei lui Ieremia Movilă, 1595-1596¹. De formă dreptunghiulară, pronaosul este boltit cu două calote semisferice despărțite printr-un arc dublou transversal. Iconografia lor este cu totul schimbată în raport cu celelalte monumente moldovenești. În calota dinspre est a fost pictată *Sf. Treime* sub forma *Ospitalității lui Avraam*, înconjurată de nouă arhangheli alternând cu nouă heruvimi, în cea vestică *Cel Vechi de Zile* într-un medalion rotund înscris într-un octogon străjuit de heruvimi și serafimi. Pe arcul dublou apar figurați bust, în medalioane rotunde: Adam, Eva, Avraam, Sem, Abel, Iacov, Noe, Matusalem, Lameh și Isaac. Toată bolta sugerează lumea Vechiului Testament, Întâlnirea de la Mamvri legând începutul Bisericii de promisiunea făcută lui Avraam (*Facere 18*) și aleasă spre a decora calota estică a pronaosului nu fără legătură, credem, cu disputele teologice ce avuseseră loc cu puțină vreme înainte în Rusia². Figura *Celui Vechi de Zile*³, pictată în cealaltă calotă, trebuie citită în raport cu scena amintită, fiind tot rezultatul unor viziuni profetice (*Daniil 7.9-14; Apocalipsa 1.13-14*) ce prefigurau Întruparea și aveau ca scop pregătirea ei, dar și a celei de a Doua Veniri, teofanii la care au fost martori Daniil și Ioan evanghelistul și care sunt explicate de biserică ca viziuni eshatologice în care Fiul Omului, Iisus Hristos, este văzut ca purtător al celor două naturi, divină și umană, așa cum va apărea la sfârșitul veacului⁴, octogonul având semnificația zilei a opta⁵. Imaginea antropomorfică a Divinității, ca viziune a Gloriei sale văzute de profeți, poate fi raportată și la hotărârile Sinodului al VII-lea ecumenic, care opuneau imposibilității figurării Tatălui neîntrupat posibilitatea reprezentării Fiului întrupat, conciliu pictat în directă legătură cu imaginea Celui Vechi de Zile. În textele liturgice, Biserica explică viziunile și-i celebrează pe profeți în Duminica Patriarhilor sau în liturghia sărbătorii Prezentării la templu, socotită întâlnirea Vechiului și Noului Testament⁶. Această întâlnire are loc și pe pereții pronaosului Suceviței prin punerea în legătură a iconografiei bolții, prin *Sinoadele ecumenice* care înconjoară calotele, cu

* Cercetare făcută în cadrul proiectului *Text și imagine în pictura românească din sec. al XVI-lea*, coordonator Constantin Ciobanu. În cadrul aceluiași proiect se înscrie atât studiul inscripțiilor, realizat de Ruxandra Lambru de la Universitatea din București, cât și executarea fotografiilor de către Sorin Chițu de la Institutul de Istoria Artei, București.

¹ V. Brătulescu, *Pictura Suceviței și datarea ei*, în *MMS*, XL, 5-6, pp. 206-228.

² În 1551 se ținuse la Moscova Conciliul celor 100 de capitole (Stoglav) în care fusese discutată iconografia Sf. Treimi și oportunitatea reprezentării ei sub forma viziunii teofanice de la Mamvri, T. Uspensky, *La Théologie de l'icône dans l'Église orthodoxe*, Paris, 1980, pp. 259-297.

³ P. Henry, *Monumentele din Moldova de Nord de la origini până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Contribuție la studiul civilizației moldave*, București, 1984 (traducere din l. franceză, ed. Ernest Leroux, Paris, 1930), p. 242, îl identifică cu Pantocratorul, inscripția îl desemnează însă ca pe Cel Vechi de Zile.

⁴ T. Uspensky, *op. cit.*, pp. 348-353.

⁵ A. Grabar, *La représentation de l'Intelligible dans l'art byzantin*, în *ACIÉB*, VI, republicat în *ART*, I, pp. 51-57.

⁶ T. Uspensky, *op. cit.*, pp. 351-352.

sfinții din *Menolog*. Căci dacă în Vechiul Testament avem mărturia revelării Sfintei Treimi lui Avraam printr-o viziune teofanică, iar în Noul Testament a arătării ei directe la Botez, în Biserică această revelație nu mai este exterioară ci se petrece în om prin îndumnezeirea lui, taina Sf. Treimi fiind cunoscută numai prin trăire interioară, prin experiența vie a vieții creștine⁷ pentru care dau mărturie tocmai martirii pictați de jur împrejurul pronaosului. Pentru a fi mai bine pusă în evidență această idee, imediat sub *Menolog*, în registrul inferior, despărțit de el printr-o bandă decorativă bogat ornamentată, au fost povestite în mai multe scene, ca un epilog la tematica menologică, viețile a doi sfinți: Nicolae (la est, sud, vest) și Gheorghe (la vest, nord, est)⁸. Niciunul dintre cei doi nu are legătură cu hramul bisericii. Alegerea lor se explică prin popularitatea de care amândoi se bucurau în Moldova, dar sunt și două exemple diferite de vieți îndumnezeite, una de soldat și martir, cealaltă de ierarh, cunoscut apărător al adevăratei credințe.

Cele șapte Concilii ecumenice au fost pictate în spațiul dintre calote și arcurile longitudinale și pe timpanele de la est și vest, primului sinod fiindu-i rezervat întreg timpanul estic. Modul cu totul special în care acesta a fost redactat – prezența împărătesei Elena alături de Constantin și asocierea lor cu crucea aflată între ei⁹, *Viziunea Sf. Petru din Alexandria*, momentul palmuirii lui Arie de către Sf. Nicolae care-l ține de barbă¹⁰ și, credem, un inedit episod din viața Sf. Petru din Alexandria, prin care se amintește slujirea lui față de cei aflați în închisoare pentru mărturisirea credinței creștine¹¹ – reflectă, pe de o parte legătura Sinodului cu Liturgia și cu dogma Sfintei Treimi și, pe de altă parte, accentuează ideea victoriei dreptei credințe apărute la Niceea¹², credință prin mărturisirea căreia s-au adus jertfă sfinții din *Menolog*.

Menologul, în formulă completă, a fost pictat pe cinci registre, mișcarea lunilor urmând obișnuitul traseu în spirală, dar începutul anului a fost fixat pe peretele de sud, registrul superior, imediat sub arc, nerespectându-se astfel sistemul deja devenit regulă de începere a anului pe peretele de est. O altă particularitate este marcarea lunilor *septembrie* și *octombrie* prin câte o scenă ce are inclus în ea semnul astral obișnuit dar nu și pe cel zodiacal înlocuit cu personificările celor două luni – culesul viilor și gustatul vinului –, procedeu întâlnit anterior numai la Roman¹³. *Noiembrie* este însemnat cu astrul lunar pictat chiar în cadrul zilei de întâi, iar celelalte luni sunt precedate de semnul zodiacal și astral figurate în scene independente. Se remarcă aceeași preferință pentru narativ, detalii, fundaluri complicate ca la Roman, același aspect de miniatură pe care fiecare scenă îl îmbracă, accentuat prin bogăția inscripțiilor și a reprezentărilor, procedeu mai puțin obișnuit pentru *Menologurile* anterioare din pictura murală din Țara Românească și Moldova, în care fiecare zi este ilustrată, de cele mai multe ori, numai printr-un singur martiriu sau sfânt. Câteva exemple sunt semnificative. Astfel, multe dintre scene cuprind câte două evenimente, sau inscripția numește un sfânt iar imaginea îl arată pe altul, în felul acesta fiind pomeniți mai mulți martiri prăznuiți în aceeași zi (ex.: 1, 4 sept.; 9 oct.; 21, 22 dec.; 5 ian.; 5, 8, 9, 10 febr.; 14, 19, 22 mart.; 16, 19, 20 apr.; 7, 18, 22 mai; 22 iun.; 6, 9 iul.; 8, 16, 17, 21, 24 aug.). Un alt procedeu mai puțin folosit în alte *Menologuri* este reprezentarea a două episoade din viața unui sfânt în aceeași compoziție (11, 13 mai, 22 sept.). În ilustrarea zilei de 28 noiembrie cu obișnuitul martiriu al sfântului Ștefan cel Nou se remarcă, la fel ca la Roman, în mâna acestuia o icoană – Maica Domnului cu Pruncul (la Roman a Pantocratorului), ca o accentuare a ideilor ce s-au vehiculat în jurul posibilității reprezentării Divinității numai ca urmare a Întropării Fiului, iar o inscripție mică în centrul scenei îi anatemizează pe cei ce nesocotesc sfintele icoane. *Botezul* lui Iisus marchează ca de obicei ziua de 6 ianuarie, dar în mâna lui Hristos a fost pictat contractul lui Adam ca un comentariu al semnificației botezului în viața unui creștin. Ziua de 19 ianuarie a fost marcată prin cuvioșii Macarie din Alexandria și Macarie Egipteanul, primul stând în peșteră și cel de al doilea în dialog cu diavolul pictat exact așa cum apare descris în *Minee* sau în *Viețile sfinților*: „în chip de om”, îmbrăcat cu o

⁷ D. Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, I, ediția a II-a, București, 1996, pp. 195-220.

⁸ Nu a fost pictat și *Acatistul Maicii Domnului* (V. Drăguț, *Pictura murală din Moldova. Sec. XV-XVI*, București, 1982, p. 38).

⁹ Remarcată de Ch. Walter, *L' iconographie des conciles dans la tradition byzantine*, Paris, 1979, pp. 102, 230.

¹⁰ *Viețile Sfinților pe luna Decembrie*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, pp. 132-133. Ch. Walter (*op. cit.*, p. 102) nu-l identifică cu Sf. Nicolae ci menționează numai prezența unui episcop ortodox care ține de umăr un eretic în timp ce i-l arată pe copilul Iisus apărut sfântului Petru din Alexandria în viziunea sa.

¹¹ *Viețile Sfinților pe luna Noiembrie*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, p. 457; Ch. Walter (*op. cit.*, p. 102) presupune prezența aici a Sf. Spiridon care-l convertește pe un filozof păgân, dar lipsa scufiei tipice sfântului, a minunii cu cărămida prin care l-a determinat pe filozof să se creștineze, sau a vreunei inscripții ne împiedică să-l identificăm astfel. De fapt, lateral, în partea opusă *Viziunii Sf. Petru din Alexandria*, a fost pictat un sfânt ierarh, cu trăsăturile Sf. Petru Alexandrinul, purtând Evanghelia în mână și vorbind cu un personaj laic aflat într-o clădire asemănătoare închisorilor reprezentate în unele scene din *Menolog* sau în *Viața Sf. Nicolae*, ceea ce ne-a determinat să ne gândim la identificarea propusă. Aceasta cu atât mai mult cu cât pictorul de la Sucevița a mai folosit metoda ilustrării a două episoade din viața aceluiași sfânt într-o singură compoziție (de ex.: 13 mai, Sf. Mc. Glicheria în închisoare și martiriul).

¹² Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 157-260.

¹³ Pictura pridvorului și pronaosului bisericii episcopale a fost datată în jurul anului 1558, de către Marina Ileana Sabados, *Catedrala episcopiei Romanului*, Episcopia Romanului și Hușilor, 1990, pp. 99-103.

haină mițoasă de care atârnă multe „tiguviile” cu gustări pregătite pentru ispitirea monahilor¹⁴, compoziție folosită astfel numai la Sucevița și Roman. Aducerea moaștelor Sf. Ioan Gură de Aur pe mare (27 ian.) este un prilej pentru pictor de a realiza o complicată scenă în care corăbiile, ca și în alte reprezentări, sunt pictate cu un impresionant simț al realității. Din *Viața* sfântului Martinian (13 febr.) a fost ales episodul ispitirii lui de către diavol printr-o femeie și modul în care cuviosul a reușit să depășească acest moment. Într-un peisaj muntos ce sugerează locul din afara cetății Cezareei Palestinei, a fost pictat Sf. Martinian călcând pe vreascurile aprinse, cu șirul de mătânie în mână, ca semn al rugăciunii sale, în timp ce privește peste umăr spre femeia aflată, în mod simbolic, în spatele lui, lângă foc; femeia care se transformase dintr-o persoană nevoiașă și săracă ce îi ceruse găzduire cu o seară înainte, într-o tânără bogată și cochetă ce-l ispitesc acum, după îndemnurile diavolului, să renunțe la viața ascetică și să ducă împreună cu ea o viață îmbelșugată și lipsită de griji¹⁵. Focul în care a intrat cuviosul Martinian de bună voie, însoțindu-și gestul cu rugăciune, pentru a-și „arde” slăbiciunea de moment, este un foc mistuitor care arde la propriu tălpile și trupul sfântului dar, în același timp, este și regenerativ¹⁶ căci arde ispitele aducând sufletului puritatea inițială. Nu numai ispita lui e arsă ci și păcatul femeii, căci puterea focului și a sfântului o fac să se pocăiască, după cum se știe din *Viața* lui¹⁷. Tot numai la Roman și Sucevița a fost marcată ziua de 12 iunie prin episodul aflării sfântului Onufrie în deșert; ziua de 26 august, printr-o imagine fidelă textului ce povestește martiriul Sf. Adrian, încurajat de soția sa Natalia, și a celor care au murit împreună cu el¹⁸ și ziua de 27 august, nu prin obișnuita figură a Cuv. Pimen, ci printr-un episod din viața lui, așa cum apare povestit în *Viețile sfinților*, și anume discuția cu sora sa, prin ușa chiliei, și refuzul de a-l întâlni pe mai-marele țării pentru a nu-și tulbura viețuirea pe care și-a ales-o departe de lume¹⁹. Specială este și menționarea „Înainteprăznuirii a Bunei Vestiri” în ziua de 24 martie, legătura dintre Liturghie și reprezentarea menologică devenind evidentă. Nu lipsite de interes sunt unele detalii inedite: ca tigva pe care i-o dă Dumnezeu lui Iona (22 septembrie), ca prin creșterea și uscarea ei acesta să-și schimbe mintea și să înțeleagă lucrarea dumnezeiască făcută asupra cetății Ninive²⁰, pălăria călăului, prin care este sugerată acțiunea diavolului asupra călăului, în scena ce ilustrează ziua de 9 iunie (*Mineiul* pe iunie)²¹, întâmplarea cu focul care-i sperie pe păgânii ce fug²² (14 noiembrie), soldatul care ține într-o mână capul sfântului Diomid, aluzie la minunea întâmplată la moartea lui²³ (16 august) și focul pregătit pentru Sf. Miron dar care s-a întors asupra păgânilor²⁴ (17 august).

Ca și la Dobrovăț²⁵, la Roman și Sucevița sursele literare care au stat la baza redactării tematicii menologice au fost, în mod cert, textele *Mineelor*, *Sinaxarelor* sau *Viețile sfinților* multe imagini devenind adevărate „ilustrații” de carte. Atât din punct de vedere tematic cât și stilistic cele două monumente rămân foarte apropiate făcând posibilă ipoteza unei filiații directe între ele²⁶. La Sucevița se încheie seria reprezentărilor *Menologice* din pictura veacului al XVI-lea din Țările Române, perioadă în care acest gen de tematică a fost foarte răspândit și a cunoscut o deosebită prețuire în special în mediile mănăstirești²⁷.

¹⁴ *Viețile Sfinților pe luna Ianuarie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, p. 360; Ecaterina Cincheza-Buculei, *Détails dans la peinture médiévale de la Moldavie des XVIe-XVIIe siècles*, în *RRHA, Série Beaux-Arts*, XLIII, 2006, p. 15.

¹⁵ *Viețile Sfinților pe luna Februarie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1992, pp. 176-182. Scena se mai află pictată la Roman unde s-a păstrat numai partea inferioară a compoziției. M. Sabados, *op. cit.*, p. 59, consemnează martiriul apostolilor Achila și Priscila, ceea ce corespunde picturii noi.

¹⁶ J. Chevalier, A. Gheerbrant, *Dictionnaire des Symboles*, Paris, 1969, pp. 350-352; M. Cocagnac, *Simbolurile Biblice. Lexic teologic* (Paris, 1993), București, 1997, pp. 45-46.

¹⁷ Din vorbele cu care își însoțește gestul cuviosul Martinian, apare evidentă alunecarea simbolismului focului de la focul vremelnic, la focul cel veșnic și deosebirea esențială dintre ele: „Gândește-te la munca aceea, sărace Martiniane, și să ai în minte focul cel veșnic, pentru că acest foc vremelnic se stinge cu apă și când arde, lumina e într-însul, iar focul cel veșnic nu are strălucire și toate râurile și mările ce sunt sub cer nu-l vor putea stinge” (*Viețile Sfinților pe Februarie*, p. 180).

¹⁸ *Viețile Sfinților pe luna August*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1998, pp. 336-340.

¹⁹ *Ibidem*, pp. 347-348.

²⁰ *Viețile Sfinților pe luna Septembrie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1991, p. 278.

²¹ Ecaterina Cincheza-Buculei, *op. cit.*, p. 15.

²² *Viețile Sfinților pe luna Noiembrie*, p. 264.

²³ *Viețile Sfinților pe luna August*, p. 228.

²⁴ *Ibidem*, p. 231.

²⁵ Ecaterina Cincheza-Buculei, *Menologul de la Dobrovăț (1529)*, SCIA.AP, T. 39, 1992, pp. 7-32; Idem, *Le programme iconographique des peintures murales de la chambre des tombeaux de l'église du monastère de Dobrovăț, Caiers balkaniques*, 21, Paris, 1994, pp. 21-52.

²⁶ A se vedea și Marina Ileana Sabados, *op. cit.*, pp. 103-105.

²⁷ Ansamblul mural se află astăzi în restaurare de către echipa pictorului restaurator Oliviu Boldura. O parte din pictura peretelui răsăritean este acoperită de o catapeteasmă de secol XIX care a fost scoasă în timpul lucrărilor de restaurare, fapt ce a făcut

PROGRAMUL ICONOGRAFIC

Boltă, partea estică

Cupola: *Sf. Treime / Iisus Hristos / Avraam / Sara* сѣа троица/їс хс /авраамъ сара

II Nord: Al doilea sinod ecumenic (Constantinopol): вторыи съво(р) вы(с) · при црѣ ѳеω(д)ωсіе велико(м) въ коста(н)тина гра(д)а съше(д)ше(м) сѣ · сѣы(м) · ѿце рн · на макидонїа · дхъ ворца · и(ж) глаше дхъ сѣи „Al doilea sobor a fost în timpul împăratului Teodosie cel Mare la Constantinopol; s-au strâns sfinți părinți 150; împotriva lui Macedonie, cel luptător împotriva Duhului; unde a vorbit Duhul Sfânt”²⁸

III Sud: Al treilea sinod ecumenic (Efes) третїи (ж) [ε] въселє(н)скии съво(р) вы(с) въ ефе(с) · въ цр(с)тво ѳеω(д)ωсіе малаго · съше(д)ши(м) сѣ ѿцїи(м) · сѣ · на несторїе патрїарха похълившаго сѣоа вѣж „Al treilea sobor ecumenic a fost la Efes, în timpul domniei lui Teodosie cel Mic”²⁹; s-au strâns părinți 100; împotriva lui Nestorie, patriarhul care a hulit împotriva sfintei Născătoare de Dumnezeu”

Boltă, partea vestică

Cupola: *Iisus Hristos Cel Vechi de Zile* їс хс/вє(т)хи днѣми

IV Sud: Al patrulea sinod ecumenic (Calcedon) четърьтїи съво(р) вы(с) въ цр(с)тво маркїанѣ и(ж) въ ха(л)кьдонѣ съше(д)ши(м) сѣ ѿце(м) · хл · на еутїхїа и диоскора · еп(с)кпа алеѣа(н)дрѣска · и въ(с) на съво[...]рх аннаѳали · „Al patrulea sobor a fost în timpul domniei lui Marcian, în Calcedonia; s-au strâns părinți 630; împotriva lui Eutihie și Dioscor, episcop al Alexandriei; și a(u) fost la sobor [...]patriarhul Anatoli”³⁰

VII Nord: Al șaptelea sinod ecumenic (Niceea) се(д)мѣи съво(р) вы(с) и(ж) въ никєи · при коста(н)тинѣ и матере его ирини ω икона(х) сѣы(х) ѿцѣ · тн · на еретигы · на ѳеω(д)ωсіа еѳескаго, и сисинїа · і · василїа · анѣтїѡхїискыи · и прокла(ш)е ере(с)и(х)/ ω(т) прѣваго съво(р)а до се(д)маго въсе(х) лѣ(т) · вїи · а ω(т)рож(д)ества хї(с)ва тор(д)а выї(с) · лѣт · ѿ · дї · „Al șaptelea sobor a fost cel de la Niceea, în timpul lui Constantin și al maicii sale Irina despre icoane; sfinți părinți 308”³¹; împotriva ereticilor, împotriva lui Teodosie din Efes și a lui Sisinie și a lui Vasilie din Antiohia și au blestemat eresurile; de la primul sobor la al șaptelea ani cu totul 488”³², iar de la nașterea lui Hristos atunci au fost ani 814”³³

Intradosul arcului ce desparte bolta: Dreptul Abel прав(д)єни авель; Dreptul Sem прав(д)єни сѣмь; Patriarhul Avraam патрїар(х) авраа(м); Dreapta Eva прав(д)єна ева; Dreptul Adam прав(д)єни ада(м); Patriarhul Iacov патрїар(х) іаковъ; Dreptul Noe прав(д)єни/ ноє; Dreptul Matusalem прав(д)єни маѳса(л); Dreptul Lameh прав(д)єни/ ламехъ; Patriarhul Isaac патрїар(х) ісаакъ

posibilă fotografierea scenelor ce nu se mai pot vedea astăzi. Mulțumim coordonatorului de șantier, Georgiana Zahariea, pentru amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție aceste fotografii pentru a fi studiate.

²⁸ Pentru inscripții a fost aleasă formula completă ce cuprinde toate informațiile obișnuite: locul în care s-a ținut sinodul, numele împăratului care l-a convocat, uneori și pe cel al patriarhului, al unor episcopi și al papii, numărul participanților, numele ereticilor, doctrina apărută (Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 152-163).

²⁹ Teodosie a II-lea (408-450).

³⁰ Uneori Anatole. Este vorba de patriarhul Anatolie, care a prezidat Sinodul. Primul и din nume este redactat ca un и.

³¹ Numărul acestora variază: la Betleem, Biserica Nașterii - 357, la Arbanasi, Biserica Nașterii – 360 (Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 268-269, 271).

³² Primul sinod a fost în 325, și nu 326 cum rezultă din inscripție (814-488=326).

³³ Al VII-lea sinod ecumenic a avut loc în 786 și nu în 814, cum rezultă din inscripție. Acest sistem de datare și erori se întâlnesc nu numai la Sucevița (de ex.: Târnovo, Biserica Sf. Ap. Petru și Pavel, sinoadele din Efes și Calcedon, Ch. Walter, *op. cit.*, p. 270).

Тимпан est

I Primul sinod ecumenic (Niceea) прѣвыи съво(р) вы(с) и(ж) въ никей·тїи·стїи ѿць·на арїа нечѣстиваго· при велицѣмъ константинѣ·вѣ(х) же тогда патрїархъ митрофанъ црїигра(д)а·/ а въ римѣ селивестра папа·алеѣ(н)дръ константина града·алеѣ(н)дръ алеѣ(н)дрїиски·и проклашена арїа похулившаго бѣ· „Primul sobor a fost acela de la Niceea; 318 sfinți părinți; împotriva lui Arie necinstitorul; în timpul lui Constantin cel Mare; era atunci patriarh al Țarigradului Mitrofan, iar la Roma papa Silvestru; Alexandru al Constantinopolului³⁴, Alexandru al Alexandriei³⁵; și l-au blestemat pe Arie cel hulitor de Dumnezeu” | Petru din Alexandria петръ/алеѣандръ/скы | Cine ți-a sfășiat haina, Mântuitorule? кто ти сїис/ ризи раз(д)ра/въ | Iisus Hristos їс хс | Arie cel nebun ариа безз/мень·

Тимпан vest

V Al cincilea sinod ecumenic (Constantinopol) петїи съво(р) вы(с) при црѣк ѳстинїане велико(м)·и патриар(х) еutihїе·и въ римѣ папа великы·съвраше (с) [а] стїи ѿци въ црїигра(д)· рѣе· на вригинѣ и евагриж/ и дидима· гладажъ во нечистыа басни· тако тѣло(м) наши(м) не въскр(с)нжты· и и(н)ни многы бладо слова(ш)а· а стїи ѿци проклаше ересыи· „Al cincilea sobor a fost în timpul împăratului Iustinian cel Mare și al patriarhului Eutihie; și la Roma papa cel mare; s-au strâns sfinți părinți la Țarigrad 165; împotriva lui Origen, Evagrie și Didim; privind necuratele născociri; cum că trupurile noastre nu înviază; și multe scorneli ca aceasta; iar sfinții părinți au blestemat eresurile”

VI Al șaselea sinod ecumenic (Constantinopol) шестын съво(р) вы(с) при црѣк константинѣ брадато(м) и патриарекъ гево(р)гїе и папѣ агатонѣ съше(д)ши(м) сѧ стїи ѿци·рѣ· въ коста(н)тинѣ гра(д)а·/на ѳе(д)вра еп(с)кпа фаранска·и на шнорїа, и квра·алеѣ(н)дрѣска·и на се(р)гїа ипїра·и павла и петра·еп(с)кпа бывша црїигра(д)·/и проклаше стїи ѿци ересыихъ· „Al șaselea sobor a fost în timpul împăratului Constantin Bărbosul³⁶ și al patriarhului Gheorghie și al papei Agaton și s-au strâns sfinți părinți 170 la Constantinopol; împotriva lui Teodor, episcopul din Faran și a lui Honorius, și a lui Chiril din Alexandria și a lui Serghie al Epirului și a lui Pavel și Petru, foști episcopi ai Țarigradului; și au blestemat sfinții părinți eresurile”

Perete est, paretea sudică, registrul inferior

Viața Sfântului Nicolae

1.(1)³⁷ „Nașterea Sf. Nicolae” рож(д)ество стїго николае; **2.(2)** „Sf. Nicolae a fost dus la dascăl (la școală)” стїи·николае приведе(н) вы(с) къ да/ска(л); **3.(3)** „Sf. Nicolae a fost făcut diacon” стїи·николае поставле(н) вы(с) дїако(н)

Perete sud, registrul inferior

4.(4) „Sf. Nicolae a fost făcut iereu (preot)” стїи·николае поставле(н) ерес; **5.(5)** „Sf. Nicolae a fost adus și făcut episcop” стїи·николае приведе(н) и поставле(н)/ вы(с) иписко(п); **6.** „Sf. Nicolae dă bătrânului aur”

³⁴ Ar fi trebuit sa fie Eustatie al Antiohiei, ca la Dečani.

³⁵ Papa Silvestru nu a participat. Ch. Walter explică prezența celor patru reprezentanți ai celor patru patriarhate, la Dečani (Mitrofan, Silvestru, Eustatie și Alexandru) ca semn al ecumenicității sinodului, și a explicației liturgice a inscripțiilor (*op. cit.*, p. 161, pp. 272-273).

³⁶ Constantin al IV-lea Pogonatul (668-685).

³⁷ Cifrele dintre paranteze corespund scenelor din desfășurările iconografice (Pl. I-IV); acolo unde nu sunt menționate, scenele respective nu au fost cuprinse în scheme din cauza pozițiilor lor dificile (în glafuri și pe acururile ce dublează glafurile).

сѣѣ·николае дае(т) старцѣ златѣ . pentru cele trei fete; 7.(7) „Aici i-au adus daruri cei trei bărbați Sf. Nicolae” з(д)ѣ принесошѣ три мѣжи сѣѣ Николае дары; 8.(8) „Sf. Nicolae a dăruat capiștea Artemidei” сѣѣ·николае сѣкрѣши артимидѣ капи(ш)и doboară idolul; 9. „Aici un om vinde un covor, iar Sf. Nicolae îl cumpără și îl dă lui din nou” з(д)ѣ чѣѣ прода(в)а кѣворѣ сѣѣ Николае пакы/ и сѣѣпи и да(с) емѣ; 10.(10) „Cel rău (vrăjmașul) s-a prefăcut în chip de femeie [și] a trimis către sfântul vrajă; a poruncit Sf. Nicolae să arunce vasul în mare” вѣ(с) въ жена прѣтѣво(р) сѣѣ послае(т) къ сѣѣмѣ/ чародѣїїѣ³⁸ повелѣ сѣѣ Николае/ въврѣще съ с(д)ѣ/ въ мори; 11.(11) „Sf. Nicolae întoarce tânărul din robie” сѣѣ·николае възврати юнош(ѣ)/ ѡ(т) плѣнны ѣл адуе пѣрїнѣлор care se aflau la masă; 12. „ Sf. Nicolae se arată împăratului Constantin în vis” сѣѣ·николае ави (с) [ѣ] константинѣ цѣрю въ сѣѣнѣ; 13.(13) „Sf. Nicolae se arată și lui Evlavie în vis” сѣѣ·николае ави сѣ и евлавїеви въ сѣѣнѣ; 14.(14) „Sf. Nicolae taie copacul diavolilor” сѣѣ·николае посѣче дѣ(в) вѣснѣшци; 15. „Sf. Nicolae a adus hrană celor trei bărbați” сѣѣ Николае принесошѣ пы/щѣ три/ мѣжи ѣн темнїѣ; 16.(16) „Sf. Nicolae izbăvește trei bărbați de sabie” сѣѣ Николае избавит три мѣ(ж)/ ѡ(т) мѣ(ч); 17.(17) „Călătoria³⁹ Sf. Nicolae cu corabia” плаванїѣ сѣѣ Николае въ ко/раблѣ potolirea furtunii

Perete vest, partea sudică, registrul inferior

18.(18) „Sf. Nicolae îl izbăvește pe omul cel îndrăcit în ceasul al nouălea” сѣѣ·николае избави чѣѣ сѣѣго/ вѣсношца въ девѣтїи ча(с); 19.(19) „Sf. Nicolae îl izbăvește pe tânăr din adâncul mării” сѣѣ·николае избави/ юношѣ ѡ(т) глѣбїны морскыѣ; 20.(20) „Adormirea Sf. Nicolae” ѣспенїѣ сѣѣ Николае

Perete vest, partea nordică, registrul inferior

Viața Sfântului Gheorghe

1.(21) „Nașterea Sf. Mucenic Gheorghe” рожд(ѣ)ество сѣѣ мѣнїка/ геѡ(р)гїѣ; 2.(22) „Sf. Gheorghe a fost adus prima dată la împărat” сѣѣ геѡ(р)гїѣ приведень вѣ(с) прѣв/вын къ цѣрю; 3.(23) „Sf. Gheorghe dăruiește aur săracilor” сѣѣ геѡ(р)гїѣ дае(т) златѣ/ ныщї(м); 4.(24) „Sf. Gheorghe a fost adus a doua oară la împăratul Dioclețian” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ приведе(н) вѣ(с) пакы къ/ цѣрю дїѡклитїанѣ

Perete nord, registrul inferior

5.(25) „Sf. Gheorghe a fost bătut cu vine⁴⁰ de bou” сѣѣ геѡ(р)гїѣ вїе(н) вѣ(с) съ володами желами; 6.(26) „Sf. Gheorghe a fost împuns cu sulița în pânтеce” сѣѣ геѡ(р)гїѣ пробадает сѣ копїѣ/ въ жѣрѣвѣ его 7. „Sf. Gheorghe este aruncat în temniță” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ въврѣжде(н) вѣ(с) въ тѣ/мнїць; 8.(28) „Sf. Gheorghe i se așează o piatră mare pe inimă”⁴¹ сѣѣ геѡ(р)гїѣ каменїѣ велиѣ полагае(т) въ ср(д)ци/ его este prins între două plăci mari de piatră; 9.(29) „Sf. Gheorghe legat pe roată сѣѣ·геѡ(р)гїѣ на колеса привѣзанѣ

10. „Sf. Gheorghe este pironit cu cuie de foc” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ кли(н)ци съ ѡгни(м)/ приваж(д)аетѣ i se pun încălțări de fier cu piroane înroșite în foc; 11.(31) „Sf. Gheorghe este sfâșiat cu greble de fier” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ растрѣса съ прѣвлами же/лазными; 12.(32) „Sf. Gheorghe sfarmă idolii” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ сѣкрѣши идоли; 13. „Sf. Gheorghe i s-a dat să bea otravă” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ напое(н) вѣ(с) ѡт вѣвѣ; 14.(34) „Sf. Gheorghe a fost aruncat în varniță” сѣѣ·геѡ(р)гїѣ въврѣже(н) вѣ(с) въ ва(р)нїць; 15.(35) „Sf. Gheorghe a fost

³⁸ În loc de чародѣїїѣ.

³⁹ Ad litteram *plutirea, navigarea*.

⁴⁰ Ad. litt. *vergi de bou*.

⁴¹ Referire metonimică la piept.

spânzurat cu capul în jos” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ ѡбѣше(н) вы(с) стрѣѣ/моглавъ; 16. „Sf. Gheorghe l-a înviat pe cel mort” сѣѣ·гѣѡ(ρ) гѣѣ въскрѣси мртѣ/ваго; 17. „Sf. Gheorghe a fost aruncat în temniță” сѣѣ·гѣѡ(ρ) гѣѣ въврѣже(н) вы(с) въ/ темницѣ; 18.(38) „Sf. Gheorghe este tăiat cu fierăstrăul” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ патрѣет сѣѣ/т[ρ]иѡ(н); 19.(39) „Sf. Gheorghe și împărăteasa Alexandra a lui Dioclețian ducerea (sunt duși) la tăierea capului” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ и алеѣа(н) дра црѣца диоклитѣанѡва привеніѣ/ на посѣченіѣ

Perete est, partea nordică, registrul inferior

20.(40) „Sf. Gheorghe ars pe grătar” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ испе(н)че(н) вы(с) на скро/вра(д)⁴² sfântul pe grătar, pregătirea cazanului pentru următoarea tortură și moartea împărătesei Alexandra, care stând și-a dat duhul în mâinile unui înger⁴³; 21.(41) „Sf. Gheorghe fiert în cazan ” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ въ конов варень вы(с); 22.(42) „Sf. Gheorghe sfârșește de sabie” сѣѣ гѣѡ(ρ) гѣѣ мечемь скзньча сѣѣ

Menolog

Peretele de sud, primul registru, sub arcul de la sud-est

Luna Septembrie (43) м[сц]ѣ сѣтѣвриѣ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc, și alegoria lunii Septembrie - culesul viilor și făcutul vinului

1.(44) Sf. Simeon Stâlpnicul și mama sa Marta și cei împreună cu el ḁ сѣѣ симѣѡ(н) стѣлъ(п)ни(к) · и мѣри его марѣи/ и(ж) сѣѣ ни(м) Simeon în stâlp, Marta îngenunchiată lângă stâlp și decapitarea a doi mucenici [Evod și Ermoghen din Nicomidia (?) fără corespondent]

2.(45) Sf. Mc. Mamant ḁ сѣѣ мч(к) мамѣ(н)та legat de un stâlp și străpuns cu vergele ascuțite de către doi executori

3.(46) Sf. Antim și Teoctist ḁ сѣѣ аѣи(м) / и ѡѣктѣистѣа decapitarea ep. Antim, cuviosul Teoctist în picioare

Peretele de sud, primul registru, sub arcul de sud-vest

4.(47) Sf. Vavila și Moise și cei împreună cu el ḁ сѣѣ вавѣла и моѣсеа и(ж) сѣѣ ним decapitarea ep. Vavila cu cei trei copii și prorocul Moise în picioare⁴⁴

5.(48) Înjunghierea lui Zaharia ḁ закѣлнѣе захарѣиѡва în fața altarului

6.(49) Minunea arhanghelului Mihail și Sf. Evdochim în picioare⁴⁵ ḁ чю(д) архѣлѣгла миѣа · и сѣѣго еѣдоки(м)

7.(50) Sf. Mc. Sozont ḁ сѣѣго мчнѣка созо(н) / та decapitat⁴⁶

Peretele de nord, primul registru, sub arcul de nord-vest

8.(51) „Nașterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu” / Ioachim ḁ рѡж(д) ество пр(с)тѣѣж вѣѣж/ іѡаки(м) Ioachim anunțat de înger

⁴² În loc de скѡврада (ad. litt. = tigaie).

⁴³ *Viețile Sfinților pe luna Aprilie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1995, p. 287.

⁴⁴ Moise fără corespondent.

⁴⁵ Sf. Evdochim fără corespondent.

⁴⁶ A murit bătut așa cum apare în celelalte *Menologuri* din Țara Românească și Moldova, cu excepția Coziei unde este străpuns cu o suliță.

9.(52) „Sfinții și Dreptii Dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana” Ɱ стѣы(х) и прав(д)ены(х) вѣо ѡцѣ ѡакима/ и анны mângâierea copilului⁴⁷

10.(53) Sfintele Mc. Minodora, Mitrodora și Nimfodora ꙗ стѣы(х) мѣнѣць мѣнодѡри и мѣтро/дѡри и нимѣфѡдѡри dezbrăcate, căzute pe pământ, bătute cu spadele

11.(54) Sf. Cuvios Părintele nostru Eufrosin și Cuvioasa Teodora а ꙗ прѡ(д)ѣнаго ѡцѣ нашего ефросинѣ и прѡ(д)ѣныж/ ѡеѡдѡры în picioare

Peretele de nord, primul registru, sub arcul de nord-est

12.(55) Sf. Mc. Avtonom вѣ стѣо мѣнка/ авѣонома decapitat⁴⁸

13.(56) Sf. Mc. Corneliu Sutașul ꙗ стѣо м(ч)ника кв/рнѣаа съ(т)ника în picioare

14.(57) „Înălțarea în văzul tuturor⁴⁹ a Cinstitei și de viață făcătoarei cruci” д ꙗ вѣсемирное вѣз(д)виженіе ч(с)тн(а)го/ и живѡтѡрѡцаго кр(с)та cruce mare în centrul compoziției, de o parte a crucii împărații Constantin și Elena urmași de un grup de sfinți, de cealaltă parte un grup episcopi

15.(58) Sf. Mc. Nichita ꙗ стѣо мѣнка некити în foc

16.(59) Sf. Mc. Eufimia с ꙗ стѣж м(ч)нѣж еѡфиміа atacată de un leu

Peretele de est, primul registru

17.(60) Sf. Sfințit Eumenie ꙗ сѣѣно/ еѡменіе în picioare⁵⁰

18.(61) Sf. Mc. Simeon (?) ꙗ стѣы(х) мѣн(к) сѣлиѡ(н) sfântul agățat pe cruce, străjuit de doi soldați cu sulite⁵¹

19.(62) Sf. Mc. Dorimedont și cei împreună cu el Ɱ стѣы(х) мѣн(к) дѡримѣ(н)та⁵² и(ж) съ нимѣ doi mucenici decapitați, Dorimedont și Trofim; mc. Savatie întins pe pământ și bătut cu vergi⁵³

20.(63) Sf. Mc. Trofim și cei împreună cu el ꙗ стѣы(х) мѣн(к) трѡфѣма и(ж) съ ни(м) trei mucenici decapitați (?)⁵⁴

21.(64) Sf. Mc. Ar. Condrat⁵⁵ ꙗ стѣо мѣнка ап(с)ла ко(н)дра/та decapitat

22.(65) Sf. Proroc Iona⁵⁶ ꙗ стѣо пр(о)р(о)ка ѡна ieșind din chit și episodul cu tigva⁵⁷

⁴⁷ Ca la Roman; de obicei în picioare.

⁴⁸ În celelate *Menologuri*, lapidat.

⁴⁹ Ad. litt. înălțarea „care cuprinde toată lumea”, ca în gr. Η παγκόσμιος ὕψωσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

⁵⁰ Pe 18 sept. în celelalte *Menologuri*.

⁵¹ La Cozia [а]мѣ еѡмен(н) în picioare alături de episcopul Eumenie; la Humor, Baia și Neamț doi episcopi în picioare; pe cruce apare în *Vatic. Gr. 1613*, p. 46, *Oxon. Bodleian.f.1*, fol.10^r și la Dečani – стѣы сѣмонѣ... (Pavle Mijović, *Menolog istorijsko-UNETNICKA ISTRAJIVANJA*, Beograd, 1973, p. 318). Episcopul Simeon al Ierusalimului, mort prin răstignire, este comemorat pe 27 aprilie în toate Sinaxarele (în *Oxon. Bodleian.f.1*, fol.37^r și la Dečani apare a doua oară la această dată – стѣы мѣнѣ сѣлиѡна, *Ibidem*, p. 338).

⁵² În loc de дѡримѣдо(н)та, poate un *lapsus calami*.

⁵³ În alte *Menologuri* Savatie este decapitat alături de ceilalți doi mucenici, sau sfășiat cu ghiare de fier.

⁵⁴ Este probabil o greșeală prin repetarea, de fapt, a ilustrării zilei anterioare. În toate celelalte *Menologuri* apare martiriul Sf. Eustatie împreună cu familia.

⁵⁵ Uneori este numit și Codrat.

⁵⁶ Comemorat în 21 septembrie. În celelalte *Menologuri* a fost pictat martiriul Sf. Foca, pomenit în această zi.

⁵⁷ Iona ieșind din chit a mai fost pictat numai la Tismana, dar pe 21 septembrie; episodul cu tigva este fără corespondent.

23.(66) „Buna vestire⁵⁸ a lui Zaharia” ⲕⲓ ⲃⲗⲟⲃⲱⲃⲱⲥⲏⲓⲛⲉ ⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁ la templu

24.(67) Sf. Întâia Mc. Tecla ⲕⲁ ⲥⲧⲃⲗ ⲡⲣⲧⲱⲕⲟ ⲙⲈⲛⲚⲈⲗ ⲟⲩⲕⲗⲱ ⲥⲁⲗⲁⲧĂ pe pământ și sfâșiată de un leu⁵⁹

25.(68) Sf. Eufrosina ⲕⲓ ⲥⲧⲁⲁ ⲉⲑⲣⲟⲥⲏ/ⲛⲱ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ

26.(69) „Mutarea Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu” (Teologul) ⲕⲥ ⲡⲣⲧⲱⲥⲧⲁⲃⲗⲏⲓⲛⲉ ⲥⲧⲧⲟ ⲓⲱ ⲃⲧⲟ/ⲥⲗⲟⲱⲁ ⲓⲛⲑⲣⲟⲡ de ucenici, sufletul lui, într-o mică mandorlă luminoasă, este ridicat de doi îngeri, ca la Roman

Peretele de sud, registrul al II-lea

27.(70) Sf. Mc. Calistrat și cei împreună cu el ⲕⲥ ⲥⲧⲧⲟ ⲙⲈⲛⲚⲈⲗ ⲕⲁⲗⲓⲥⲧⲣⲁⲧⲁ ⲏ(ⲗ) ⲥⲱ ⲛⲓ(ⲙ) ⲁⲥⲁⲣⲓⲧⲁⲣⲉⲁⲁ unui grup de mucenici

28.(71) Cuv. Părinte Hariton ⲕⲓ ⲡⲣⲡ(ⲁ) ⲃⲛⲁⲑⲟ/ ⲱⲥⲁ ⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ

29.(72) Cuv. Părinte Chiriack ⲕⲟ ⲡⲣⲡ(ⲁ) ⲃⲛⲁⲑⲟ/ ⲱⲥⲁ ⲕⲓⲣⲓⲁⲕⲁ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ

30.(73) „Grigorie al Marii Armenii” ⲗ ⲑⲣⲓⲑⲣⲟⲣⲓⲁ ⲃⲂⲒⲕⲓⲱ/ⲗ ⲁⲣⲙⲓⲛⲓⲗ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ

Luna Octombrie (74) ⲙ(ⲥ)ⲥⲱ ⲱ(ⲁ)ⲧⲟⲕⲓⲉ Ⲥⲉⲙⲛⲗ ⲓⲛⲥⲉⲣⲧⲱⲗⲓ ⲁⲥ ⲗⲱⲛĂ, luna cu profil uman înscrisă într-un cerc și alegoria lunii Octombrie - gustatul vinului

1.(75) Sf. Ap. Anania ⲁ ⲥⲧⲧⲟ ⲁⲡ(ⲥ)ⲙⲁ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁ ⲗⲁⲣⲓⲁⲧⲁ

2.(76) Sf. Sfințit Mc. Ciprian și Sf. Iustina Fecioara ⲃ ⲥⲧⲧⲟ ⲥⲓⲉⲛ(ⲛ)ⲟ ⲙⲈⲛⲚⲈⲗ ⲕⲓⲡⲣⲓⲁ/ⲛⲁ ⲏ ⲥⲧⲃⲗ ⲁ(ⲃ)ⲱ ⲏⲥⲧⲱ/ⲛⲱ ⲁⲥⲁⲣⲓⲧⲁⲣⲉⲁⲁ

3.(77) Sf. Sfințit Mc. Dionisie Aeropagitul ⲑ ⲥⲧⲧⲟ ⲥⲓⲉⲛⲟ ⲙ(Ⲉ)ⲛⲚⲈⲗ ⲁⲓⲱⲛⲓⲥⲓⲁ/ ⲁⲣⲉⲱⲡⲁⲑⲓⲧⲧⲱ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ, ⲁⲥⲁⲣⲓⲧⲁⲣⲉ, întinzându-i capul Catulei

4.(78) Sfințitul Ierotei Episcopul Atenei ⲁ ⲥⲓⲉⲛⲟ ⲓⲉⲣⲟⲑⲉⲁ ⲉⲡ(ⲥ)ⲕⲡ(ⲁ) ⲁⲟⲏ/ⲛⲥⲕⲁⲑⲟ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ

5.(79) Sf. Mc. Haritina ⲉ ⲥⲧⲃⲗ ⲙ(Ⲉ)ⲛⲚⲈⲗ ⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁ ⲗⲁⲣⲓⲁⲧⲁ

6.(80) Sf. Ap. Toma ⲥ ⲥⲧⲧⲟ ⲁⲡ(ⲥ)ⲙⲁ ⲟⲩⲱⲙⲁ ⲥⲁⲗⲁⲧ ⲗⲟⲱⲧ ⲥⲱ ⲃⲁⲧⲉⲗⲉ ⲁⲥ ⲁⲁⲁⲁⲁⲁⲁ⁶⁰

7.(81) Sf. Mc. Serghie și Vah ⲥ ⲥⲧⲃⲗ(ⲁ) ⲙ(Ⲉ)ⲛⲚⲈⲗ ⲥⲉⲣⲑⲓⲁ ⲏ ⲱⲁⲕⲁⲁ Vah întins pe pământ și bătut cu un ciocan, Serghie decapitat

8.(82) Cuv. Maica noastră Pelaghia ⲏ ⲡⲣⲡ(ⲁ) ⲃⲛⲏⲱⲗ ⲙⲧⲟⲩⲉ ⲛⲁⲥⲓⲉ/ ⲡⲉⲗⲁⲑⲓⲗ ⲓⲛ ⲡⲓⲥⲓⲟⲁⲣⲉ; un soldat îi înfige sabia în gât⁶¹

9.(83) Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu și Cuv. Părintele nostru Andronic ⲟ ⲥⲧⲧⲟ ⲁⲡ(ⲥ)ⲙⲁ ⲓⲁⲕⲟⲱⲁ ⲁ(ⲁ)ⲑⲉⲱⲱⲁ/ ⲏ ⲡⲣⲡ(ⲁ) ⲃⲛⲁⲑⲟ ⲱⲥⲁ ⲛⲁⲥⲓⲉⲑⲟ ⲁⲛⲁⲧⲣⲟ/ⲛⲓⲕⲁ Iacob răstignit, Andronic decapitat⁶²

⁵⁸ În Sinaxare, numele sărbătorii este „Zămislirea sf. Ioan Botezătorul”.

⁵⁹ A murit intrând în stîncă (*Viețile Sfinților pe luna Septembrie*, pp. 288-299, așa cum este reprezentată de obicei; numai la Roman mai apare cu o ursoaică lângă ea.

⁶⁰ A murit străpuns cu sulițe (*Viețile Sfinților pe luna Octombrie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1992, p. 82), așa cum apare de obicei reprezentat.

⁶¹ Reprezentarea este fără corespondent. Inscripția o pomenește pe cuvioasa Pelaghia, care a murit însă zăvorâtă, dar în aceeași zi este pomenită și mucenița Pelaghia din Antiohia Siriei (*Viețile Sfinților pe Octombrie*, pp. 91-100) și e posibil ca pictorul să fi suprapus informațiile amintindu-le astfel pe amândouă sfințele cu numele Pelaghia.

⁶² Andronic fără corespondent.

10.(84) Sf. Mc. Evlampie și Evlampia ἰ στυ(χ) м(ч)нкъ евла(м)піа и ела(м)пі/ж într-un cazan pe foc și decapitarea mai multor mucenici (cei 200 de ostași tineri), ca la Roman

11.(85) „Sf. Ap. Filip, [unul] dintre cei șapte diaconi” δι στυ(с)ла/ филипа ω(т) седм/ки діако(н) în picioare

12.(86) Sf. Mc. Prov, Tarah și Andronic вῖ στυ(χ) м(ч)нкъ прова/ тарха и андроника decapitați

13.(87) Sf. Mc. Carp și Papil гῖ στυ(χ) м(ч)нкъ/ карпа и папила, în cuptor sunt însă Carp și Agatonica, sora lui Papil, ca la Roman⁶³

Peretele de vest, primul registru

14.(88) Sf. Mc. Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelsie și Cuv. Petca δι στυ(χ) м(ч)нкъ назаріа ге(ρ)васіа/ и клесіа и проп(д)внаа пѣ(т)/кы decapitați și Sf. Paraschiva în picioare

15.(89) Sf. Mc. Luchian preotul și Cuv. Eftimie cel Nou εῖ στυ(ч)нка лзкіана пре(з)ви/тера и проп(д)внааго ефтима/ новаго Luchian în închisoare și cuv. Eftimie bust⁶⁴

16. (90) Sf. Mc. Longhin Sutașul зῖ στυ(χ) м(ч)нкъ лонгин/на съ(т)ника decapitat

17.(91) Sf. Proroc Osie зῖ στυ(σ)ρ/ка осіж în picioare

18.(92) Sf. Ap. și Evanghelist Luca ιῖ στυ(с)ла/ и ел(г)листа/ лзкы în picioare

19.(93) Sf. Proroc Ioil și Sf. Mc. Uar οῖ στυ(σ)ρ(σ)ка иоила/ и στυ(ч)нка зара în picioare⁶⁵

20.(94) Sf. Mare Mc. Artemie κ στυ(ч) велико/ м(ч)нка артеміа legat cu mâinile la spate și bătut⁶⁶

21.(95) Cuv. Părinte Ilarion κᾱ проп(д)внааго/ иціа [и]ларина în picioare

22.(96) Părintele nostru Averchie κβ ωціа нашє/го аверкіа în picioare

23.(97) „Sf. Ap. Iacob fratele Domnului după trup [și] cei împreună cu el” κγ στυ(с)ла іакова/ врата вжіа по плъти/ и(ж) съ нимъ decapitarea, alături de alți doi mucenici⁶⁷

24.(98) Sf. Mc. Areta [și] cei împreună cu el κδ στυ(ч)нка арєфы и(ж)/ съ ни(м) decapitarea mai multor mucenici

25.(99) Sf. Mc. și notari Marcian și Martirie κε στυ(χ) м(ч)нкъ и нотаріи/ маркіана и мартиріа decapitați alături de un alt mucenic, Anastasie (?)⁶⁸

26.(100) Sf. și Slăvitul Mare Mc. Dimitrie κѕ στυ(ч) и славіаго велико/ м(ч)нка димитріа pe tron, împuns cu mai multe sulițe în pânțele

27.(101) Sf. Mc. Nestor κз στυ(ч)нка/ нистора decapitat

28.(102) Sf. Mc. Terentie și Neonila κи στυ(χ) м(ч)нкъ терє(н)/тіа и неонили decapitați împreună cu cei șapte fii ai lor

⁶³ La M. Sabados, *op. cit.*, p. 59, Carp și Papil. Toți trei au fost băgați în cuptor și în final decapitați (*Viețile Sfinților pe Octombrie*, pp.135-144) dar numai la Roman și Sucevița a fost aleasă formula amintită.

⁶⁴ Cuv. Eftimie mai apare numai la Roman.

⁶⁵ La Roman Sf. Proroc Ioil și Cuv. Ioan de la Rila.

⁶⁶ Numai la Cozia și Roman a mai fost ales momentul martiriului (așezat între două pietre), în celelalte *Menologuri* – decapitarea.

⁶⁷ Decapitat a mai fost pictat numai la Moldovița dar singur; la Roman nu s-a păstrat.

⁶⁸ Ca la Voroneț; la Roman nu s-a păstrat.

29.(103) Sf. Mc. Anastasia și Cuv. Părintele nostru Avramie Ɱѣ стѣѣж м(ч)нѣж анастасїѣ/ и прп(д)внаго ѡца нашего авра/міа decapitarea Anastasiei, cuv. Avramie în picioare⁶⁹

30.(104) Sf. Mc. Zenovie și Zenovia Ɱ стѣѣ(х) м(ч)нѣк зиновіа/ и зиновіѣж în cazan cu apă clocotită, fără corespondent⁷⁰

Peretele de nord, registrul al II-lea

31.(105) Sf. Mc. Epimah Ɱ стѣѣ м(ч)нѣка епи/маха lagat de stâlp și lovit cu pietre

Luna noiembrie м(сц)ѣ ное(м)/вриі Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, este inclus în prima scenă

1.(106) Sf. Cosma și Damian Ɱ стѣѣ(х) / ко(з)ма и да/міана în picioare

2.(107) Sf. Mc. Achindin și Pigasie și cei împreună cu el Ɱ стѣѣ(х) мѣн(к) акундина/ и пигасїа и(ж) съ ни(м) cinci mucenici în cuptor

3.(108) Sf. mc. Achepsima, Iosif și cei împreună cu ei Ɱ стѣѣ(х) мѣн(к) акеѣѣма іосифа и(ж) съ нимъ Achepsima și Aitala spânzurați cu capul în jos, Iosif lapidat

4.(109) Cuv. Părintele nostru Ioanichie cel Mare și cei împreună cu el Ɱ прп(д)вна(а)го ѡца нашего іоа/нікіа великаго и(ж) съ ни(м) Cuv. Ioanichie în picioare și martiriul sfinților Nicandru ep. și Ermeu preot, li se bat cuie în cap⁷¹

5.(110) Sf. Mc. Galaction și Epistimia Ɱ стѣѣ(х) мѣн(к) гала(к)тиѡ(н) / и епистимиѣ⁷² doi mucenici (?) legați de un stâlp, în foc⁷³

6.(111) [...] Sf. Părintele nostru Pavel Mărturisitorul Ɱ и(ж) въ⁷⁴ стѣѣ(х) ѡца нашего па/вла исповѣ(д)ни/ка strangulat cu omoforul

7.(112) Sfinții 33 de Mucenici din Melitina Ɱ стѣѣ(х) Ɱр м(ч)нѣк и(ж) въ мелестинны⁷⁵ decapitarea mai multor mucenici și doi sfinți spânzurați de mâni, unul fiind și străpuns cu sabia, Auct și Tavrion⁷⁶

8.(113) „Soborul celui fără de trup arhistrateg Mihail și al celorlate [netrupești puteri]” и стѣѣѡрь весплѣтны(х) архїстрати/га михаила и прочїи(х) grup de arhangheli

9.(114) Sf. Mc. Onisifor și cei împreună cu el Ɱ стѣѣ(х) мѣн(к) ѡни/сифора и(ж) съ нимъ decapitarea a trei mucenici și a unei mucenițe⁷⁷

⁶⁹ Ca la Voroneț; la Roman nu s-a păstrat.

⁷⁰ În celelalte *Menologuri* – decapitarea; la Roman nu s-a păstrat.

⁷¹ Fără corespondent; în toate celelalte *Menologuri* Cuv. Ioanichie este pictat singur.

⁷² Formă incompletă (sau poate forma greacă) a numelui Epistimia (în calendarul rus este Епистимия, iar în cel bulgar Епистимиа).

⁷³ Fără corespondent; în toate celelalte *Menologuri* – decapitarea Sf. Galaction și Epistimia.

⁷⁴ Probabil o greșeală de redactare. Formula и(ж) въ are sensul de „care în”, deci locul ei nu este aici.

⁷⁵ În loc de Melitina (în calendarele bulgar, rus: Мелитина).

⁷⁶ În toate celelalte *Menologuri* – decapitarea unui grup numeros de mucenici. Auct și Tavrion apar spânzurați și săgetați la Dečani (P. Mijović, *op. cit.*, p. 325).

⁷⁷ Fără corespondent. În toate celelalte *Menologuri* – Cuv. Matrona; la Cozia: Onisifor, Porfirie și Orest târâți de un cal ilustrează ziua de 10 nov.

10.(115) Sf. Mc. Ap. Olimp⁷⁸, Erast și Rodion $\tilde{\Gamma}$ стѣи(х) ап(с)лъ оли(м)вы ераста и родївна târâți de un cal⁷⁹

11.(116) Sf. Mc. Mina și Victor și cei împreună cu el $\tilde{\Delta}$ стѣи(х) мчн(к) мины·и вы(к)тора·и(ж) съ/ нимь Mina spânzurat cu capul în jos și bătut, Victor (?) legat de doi pomi pentru a fi sfâșiat în două (așa a murit însă Mc. Ștefanida) și o muceniță în închisoare și apoi decapitată (?)⁸⁰

12.(117) Sf. Părintele nostru Ioan cel Milostiv și Cuviosul Nil $\tilde{\text{K}}$ стѣо ѡца нашего іоан(а)/ мл(с)тываго·и прп(а)внаго·нила în picioare

13.(118) Sf. Părintele nostru Ioan Gură de Aur $\tilde{\Gamma}$ стѣо ѡца нашего іоана зла(т)австаго stând pe tron, binecuvântând, prezintă Evanghelia unui grup de femei și bărbați îngenunchiați în fața lui; în fundal cetate și un inedit peisaj marin amănunțit realizat⁸¹

14.(119) Sf. ap. Filip $\tilde{\Delta}$ стѣо ап(с)ла филипа legat cu capul în jos și un grup de mucenici în focul ce se întoarce spre păgânii care fug înfricoșați⁸²

15.(120) Sf. Mc. Gurie $\tilde{\text{E}}$ стѣи(х) мчн(к) гурїа legat de doi stâlpi deasupra unui foc, redactare inedită

16.(121) Sf. Ap. și Evanghelist Matei $\tilde{\text{S}}$ стѣо ап(с)ла/ евр(г)листа/ ма(т)феа căzut peste un foc; un călău cu ciocanul ridicat este pregătit să-l lovească, detaliu inedit

Peretele de est, registrul al II-lea

17.(122) Sf. Părintele nostru Grigorie Făcătorul de minuni și cei împreună cu el $\tilde{\text{Z}}$ стѣо ѡца нашего григорїа чюдотворца/ и(ж) съ ни(м)ь în picioare alături de un sfânt cuvios (?)

18.(123) Sf. Mc. Platon și cei împreună cu el $\tilde{\text{N}}$ стѣи(х) мчн(к) плато(н)/ и(ж) съ ни(м) decapitarea lui Platon și a copilului Varula (?), Roman întins pe pământ cu mâinile legate (i se taie limba)⁸³

19.(124) Sf. Proroc Avdie și cei împreună cu el $\tilde{\text{O}}$ стѣо пр(о)р(о)ка авдїа и(ж) съ/ ни(м) Avdie în picioare și mc. Varlaam cu gâtul prins într-un dispozitiv bătut cu ciocane de către doi executori⁸⁴

20.(125) Cuviosul Grigorie și cei împreună cu el $\tilde{\text{K}}$ прп(а)внаго григорїа и(ж) съ/ ни(м)ь Cuv. Grigorie Decapolitul în picioare; decapitarea a doi mucenici, Eustatie și Tespesie (?), episod inedit

21.(126) „Intrarea [în Biserică] a Preacuratei Stăpâne” $\tilde{\text{K}}$ а вѣвѣ(а)енїе⁸⁵ прч(с)тыж вл(а)чцж compoziția obișnuită

22.(127) Sf. Ap. Filimon și cei împreună cu el $\tilde{\text{K}}$ стѣо ап(с)ла филимона/ и(ж) съ ни(м) decapitarea mucenicilor Filimon și Arhip (?) în afara cetății, Sf. Cecilia culcată între zidurile cetății moare după trei zile de la chinurile muceniei, episod inedit; în alte *Menologuri* este decapitată

23.(128) Sf. Amfilohie $\tilde{\text{K}}$ стѣи амь/филохїа în picioare

⁷⁸ În inscripție apare Olimp.

⁷⁹ În celelalte *Menologuri* au fost pictați Orest sau Olimp târâți de câte un cal, cu excepția Romanului unde apar în picioare, Orest, Olimp, Rodion, Erast și Sosipatru.

⁸⁰ Fără corespondent.

⁸¹ Ioan Gură de Aur *Sursa a înțelepciunii*, într-o redactare diferită mai apare la Humor, Sf. Dumitru din Suceava, Voroneț și Neamț; la Roman nu s-a păstrat.

⁸² Episodul cu focul este inedit și evocă întâmplarea cu Mariam (*Viețile Sfinților pe Noiembrie*, p. 264).

⁸³ În general este pictat numai Sf. Platon; la Cozia și Căluu – împreună cu Roman în închisoare; la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁴ Varlaam mai apare numai la Cozia și Sf. Gheorghe din Suceava, dar în foc sau bătându-i-se cuie înșoșite în palme; la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁵ Popular a circulat și denumirea slavonă a sărbătorii – Vovidenia.

- 24.(129) Sf. Mc. Ecaterina $\tilde{\kappa}\tilde{\delta}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\lambda}$ $\tilde{m}(\tilde{\tau})\tilde{n}\tilde{\zeta}\tilde{\kappa}$ $\tilde{e}\tilde{k}\tilde{a}/\tilde{\tau}\tilde{e}\tilde{p}\tilde{i}\tilde{n}\tilde{a}$ decapitarea
- 25.(130) Sf. Sfințit Mc. Clement $\tilde{\kappa}\tilde{e}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{m}(\tilde{\tau})\tilde{n}\tilde{\zeta}\tilde{\kappa}$ / $\tilde{\kappa}\tilde{l}\tilde{e}\tilde{m}\tilde{e}\tilde{n}\tilde{y}\tilde{t}\tilde{a}$ în picioare
- 26.(131) Cuviosul Părintele nostru Alipie Stâlpnicul $\tilde{\kappa}\tilde{\sigma}$ $\tilde{p}\tilde{r}\tilde{p}(\tilde{\delta})$ $\tilde{b}\tilde{n}\tilde{a}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\omega}\tilde{\zeta}\tilde{\delta}$ $\tilde{n}\tilde{a}/\tilde{\sigma}\tilde{h}\tilde{e}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\alpha}\tilde{l}\tilde{i}\tilde{m}\tilde{p}\tilde{i}\tilde{a}$ ⁸⁶ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\lambda}(\tilde{n})\tilde{\gamma}/\tilde{n}\tilde{i}\tilde{k}\tilde{a}$ în stâlp
- 27.(132) Sf. Mc. Iacob Persul $\tilde{\kappa}\tilde{\zeta}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{m}(\tilde{\tau})\tilde{n}\tilde{\zeta}\tilde{\kappa}$ $\tilde{i}\tilde{a}\tilde{k}\tilde{o}\tilde{v}\tilde{a}$ $\tilde{p}\tilde{e}(\tilde{p})/\tilde{\sigma}\tilde{\kappa}\tilde{n}\tilde{i}\tilde{n}\tilde{a}$ cu mâinile și picioarele ciopârțite⁸⁷
- 28.(133) Cuviosul Părintele nostru Ștefan cel Nou $\tilde{\kappa}\tilde{i}$ $\tilde{p}\tilde{r}\tilde{p}(\tilde{\delta})$ $\tilde{b}\tilde{n}\tilde{a}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\omega}\tilde{\zeta}\tilde{\delta}$ $\tilde{n}\tilde{a}\tilde{\sigma}\tilde{h}\tilde{e}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{e}\tilde{f}\tilde{a}/\tilde{n}\tilde{a}$ $\tilde{n}\tilde{o}\tilde{v}\tilde{a}\tilde{g}\tilde{o}$ cu icoana Maicii Domnului în mână, este târât de doi executori, un al treilea îl împunge în pânțele și un altul stă cu sabia ridicată în dreptul capului sfântului; inscripție mică în interiorul scenei: „Cel care nu se închină în fața sfințelor icoane să fie anatema” $\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{t}\tilde{e}$ $\tilde{\kappa}\tilde{t}\tilde{o}$ $\tilde{n}\tilde{e}\tilde{p}\tilde{o}\tilde{k}\tilde{l}\tilde{o}/\tilde{n}\tilde{a}\tilde{\tau}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\delta}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{o}\tilde{m}\tilde{y}$ $\tilde{i}\tilde{k}\tilde{o}\tilde{n}\tilde{i}/$ $\tilde{\delta}\tilde{a}$ $\tilde{b}\tilde{\zeta}(\tilde{\delta})$ $(\tilde{\sigma})$ $\tilde{\alpha}\tilde{n}\tilde{\alpha}\tilde{o}/\tilde{i}\tilde{l}\tilde{m}\tilde{a}$
- 29.(134) Sf. Mc. Paramon $\tilde{\kappa}\tilde{o}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{m}(\tilde{\tau})\tilde{n}\tilde{\zeta}\tilde{\kappa}$ $\tilde{p}\tilde{a}\tilde{r}\tilde{a}\tilde{m}\tilde{o}\tilde{n}\tilde{a}$ străpuns cu sulțe și bătut cu un ciocan
- 30.(135) Sf. Ap. Andrei cel întâi chemat $\tilde{\lambda}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{\alpha}\tilde{n}(\tilde{\sigma})\tilde{\lambda}\tilde{a}$ $\tilde{p}\tilde{r}\tilde{\gamma}\tilde{v}\tilde{o}\tilde{z}\tilde{v}\tilde{a}\tilde{n}\tilde{n}\tilde{a}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\alpha}\tilde{n}\tilde{y}/\tilde{\delta}\tilde{r}\tilde{e}\tilde{a}$ răstignit cu capul în jos, străpuns cu o sulță în spate și lovit cu ciocanul

Luna Decembrie (136) $\tilde{m}(\tilde{\sigma})\tilde{\zeta}\tilde{\gamma}$ $\tilde{d}\tilde{e}\tilde{k}\tilde{e}/\tilde{v}\tilde{r}\tilde{i}/\tilde{e}$ Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Săgetătorul: $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{r}\tilde{\kappa}\tilde{e}\tilde{\lambda}\tilde{e}\tilde{\zeta}\tilde{\gamma}$

1.(137) Sf. Proroc Naum $\tilde{\lambda}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{p}\tilde{r}(\tilde{o})\tilde{p}(\tilde{o})\tilde{k}\tilde{a}/$ $\tilde{n}\tilde{a}\tilde{z}\tilde{m}\tilde{a}$ în picioare; pe sul: „Și am ridicat ochii mei și am privit” (*Zah. 2, 1*) и $\tilde{v}\tilde{\gamma}[\tilde{\zeta}]\tilde{v}\tilde{e}/\tilde{\delta}\tilde{o}(\tilde{\chi})$ $\tilde{o}\tilde{\tau}\tilde{n}/$ $\tilde{m}\tilde{o}\tilde{n}\tilde{\cdot}/\tilde{i}$ $\tilde{v}\tilde{i}\tilde{d}\tilde{\cdot}\tilde{k}(\tilde{\chi})$

Peretele de sud, registrul al III-lea

- 2.(138) Sf. Proroc Avacum \tilde{v} $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}/$ $\tilde{p}\tilde{r}(\tilde{o})\tilde{p}(\tilde{o})\tilde{k}\tilde{a}$ $\tilde{\alpha}\tilde{v}\tilde{k}\tilde{a}\tilde{k}\tilde{a}\tilde{z}\tilde{m}\tilde{a}$ în picioare; pe sul: „Doamne, auzit-am de spusa Ta și m-am temut” (*Avac. 3, 2*) $\tilde{g}\tilde{i}$ $\tilde{z}\tilde{e}\tilde{l}\tilde{i}/\tilde{\sigma}\tilde{h}\tilde{a}(\tilde{\chi})$ $\tilde{\sigma}\tilde{\lambda}\tilde{z}(\tilde{\chi})/$ $\tilde{\tau}\tilde{v}\tilde{o}\tilde{n}/$ и $\tilde{z}\tilde{e}\tilde{v}\tilde{\omega}/\tilde{\delta}\tilde{\chi}\tilde{y}$
- 3.(139) Sf. Proroc Sofonie \tilde{g} $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{o}$ $\tilde{p}\tilde{r}(\tilde{o})\tilde{p}(\tilde{o})\tilde{k}\tilde{a}/$ $\tilde{\sigma}\tilde{\omega}\tilde{f}\tilde{o}\tilde{n}\tilde{i}\tilde{a}$ în picioare; pe sul: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, propovăduiește” (*Zah. 9, 9*) $\tilde{p}\tilde{a}[\tilde{\delta}\tilde{z}]\tilde{i}$ $\tilde{\sigma}\tilde{e}/$ $\tilde{z}\tilde{\kappa}\tilde{\lambda}\tilde{\omega}/$ $\tilde{d}\tilde{\gamma}\tilde{\zeta}\tilde{i}\tilde{n}/$ $\tilde{\sigma}\tilde{i}\tilde{\omega}\tilde{n}\tilde{\cdot}\tilde{k}/$ $\tilde{p}\tilde{r}\tilde{o}\tilde{p}$
- 4.(140) Sf. Mc. Varvara Ioan Damaschin $\tilde{\delta}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{\zeta}$ $\tilde{m}(\tilde{\tau})\tilde{n}\tilde{\zeta}\tilde{\kappa}/$ $\tilde{v}\tilde{a}\tilde{r}\tilde{v}\tilde{a}\tilde{r}\tilde{y}$ $\tilde{i}\tilde{o}\tilde{v}\tilde{a}\tilde{n}\tilde{a}$ $\tilde{d}\tilde{a}\tilde{m}\tilde{a}\tilde{\sigma}\tilde{c}/\tilde{k}\tilde{i}\tilde{n}\tilde{\gamma}\tilde{y}$ Varvara decapitată de către tatăl ei asupra căruia coboară trăsnetul sub forma unui șuvoi de foc; Sf. Ioan Damaschin în picioare
- 5.(141) Cuv. Părintele nostru Sava $\tilde{\epsilon}$ $\tilde{p}\tilde{r}\tilde{p}(\tilde{\delta})$ $\tilde{b}\tilde{n}\tilde{a}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\omega}\tilde{\zeta}\tilde{\delta}$ $\tilde{n}\tilde{a}\tilde{\sigma}\tilde{h}\tilde{e}\tilde{g}\tilde{o}$ $\tilde{\sigma}\tilde{a}\tilde{v}\tilde{y}$ în picioare

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, latura estică

6. Sf. Nicolae $\tilde{\sigma}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ $\tilde{n}\tilde{i}\tilde{k}\tilde{o}\tilde{v}\tilde{l}\tilde{a}\tilde{e}$ în picioare
7. Sf. Ambrozie \tilde{z} $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ $\tilde{\alpha}\tilde{m}\tilde{b}\tilde{r}\tilde{o}\tilde{z}\tilde{i}\tilde{a}$ în picioare
8. Sf. Ipatie \tilde{i} $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ $\tilde{i}\tilde{p}\tilde{a}\tilde{\tau}\tilde{i}\tilde{a}$ în picioare; pe sul: „Frica și cel care” $\tilde{m}[\tilde{\alpha}]\tilde{\lambda}\tilde{o}/\tilde{\delta}\tilde{z}\tilde{\sigma}/\tilde{i}\tilde{e}$ и $\tilde{e}/\tilde{z}\tilde{k}\tilde{e}$ $\tilde{z}\tilde{\alpha}/\tilde{z}(\tilde{p})\tilde{z}$

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, central

⁸⁶ Pe perete apare Alimpie, probabil o contaminare (cu Olimpie?).

⁸⁷ La Roman inscripția nouă îl numește pe Iacob dar martiriul corespunde Sf. Ștefan cel Nou târât de doi executori în timp ce un al treilea îl lovește cu o băță în cap; sfântul ține în mâini icoana Pantocratorului.

9. „Zămislirea Maicii lui Dumnezeu” de către Ana Ɱ̃ зачатїе вѣо/ мѣре аны anunțarea Anei în grădină, lângă fântână

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică și sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea estică

10.(145’) Sf. Mc. Mina și cei împreună cu el Ɱ̃ сѣы(х) мѣн(к) мины и(ж) сѣ ны(м) decapitarea unui grup de mucenici cu Mina în prim plan

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

11. Sf. Daniil аѣ сѣы данїи/ ла în stâlp

12. Sf. Spiridon вѣ сѣы спїри/ до(н) în picioare

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, partea vestică și sub arc

13.(148) Sf. cinci mucenici Eustratie și cei împreună cu el Ɱ̃ сѣы(х) ѣ м(ч)нѣ еустратїа/ и(ж) сѣ ни(м) Eustratie în cuptor, Orest pe grătar, Auxentie decapitat, Mardarie spânzurat cu capul în jos și Evghenie bătut

14.(149) Sf. Mc. Tirs, Levchie și cei împreună cu ei дї сѣы(х) м(ч)нѣ/ ѳнрса левкїа/ и(ж) сѣ ни(м) Tirs decapitat, Levchie cu mâinile legate, întins pe o lespede și lovit cu două bârte în fața unui soldat pregătit să-i taie capul

15. Sf. Pavel ѣ сѣы/ пак/ла Cuv. Pavel cel Nou în picioare, fără corespondent⁸⁸

16. Sf. Proroc Agheu сї сѣо прѣока/ аггїа în picioare; pe sul: „Și a fost cuvântul Domnului prin mâna⁸⁹ lui Agheu” (*Agheu I, I*) и вы(с) сло/во гнѣ/ въ рѣк(с)/ аггїа

Peretele de sud, registrul al III-lea, în continuare

17.(152) Sf. Trei tineri și Sf. Proroc Daniil зї сѣы(х) прїе(х) ѡпро(к) и сѣо пр(о)р(о)ка данїила decapitarea

18.(153) Sf. Mc. Sebastian нї сѣо м(ч)нѣ севастїана legat de un stâlp și săgetat

19.(154) Sf. Mc. Bonifatie ѳї сѣо м(ч)нѣ конифа(н)тїа decapitat

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura estică

20. Sf. Ignatie Teoforul ѣ сѣы игнатїа вѣоно/снаго atacat de leu

21.(156) Sf. Mc. Iuliana și cei împreună cu ea ѣ сѣыж м(ч)нѣж иглїанїа/ и(ж) сѣ ныж Iuliana decapitată alături de o altă muceniță; un mc. închis într-un cuptor încins (Temistocle ?)⁹⁰

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

22. Sf. Mc. Anastasia și cei împreună cu ea ѣ сѣыж м(ч)нѣж анастасїа/ и(ж) сѣ ныж Anastasia pe grătar și decapitarea a doi mucenici⁹¹

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

23. Sfinții 10 mucenici cei din Creta ѣ сѣы(х) Ɱ̃ м(ч)нѣ и(ж) въ крїтѣ decapitarea a două grupuri de câte cinci martiri

⁸⁸ E reprezentat ca ierarh (?), la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁹ În Biblia sinodală 1988: prin *gura* lui Agheu.

⁹⁰ Numai la Roman mai apare martiriul altor mucenici alături de Iuliana.

⁹¹ Numai la Roman mai apare martiriul altor mucenici alături de Anastasia.

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

24.(159) Sf. Mc. Eugenia $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}\cdot\mu(\chi)\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ $\epsilon\tilde{\nu}\tilde{\gamma}\tilde{\epsilon}/\tilde{\eta}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ и(ж) $\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ $\tilde{\eta}\tilde{\lambda}$ decapitată împreună cu Filip, tatăl ei, și Protasie⁹²

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, în ax și sub arc

25.(160)Nașterea lui Hristos/ Maica lui Dumnezeu/ Is. Hs. $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\cdot\rho\sigma\tilde{\lambda}(\Delta)\epsilon\sigma\tau\tilde{\upsilon}\tilde{\nu}\tilde{o}$ $\tilde{\lambda}\tilde{\upsilon}\tilde{\nu}\tilde{o}/\tilde{\mu}\tilde{\eta}\tilde{\iota}\tilde{\rho}$ $\tilde{\phi}\tilde{\sigma}/\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}$ $\tilde{\chi}\tilde{\epsilon}$

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

26. „Soborul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu” $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\nu}\tilde{o}\tilde{\rho}\tilde{\lambda}$ $\rho\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}$ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ Maica Domnului stând pe tron, cu Iisus în brațe, înconjurată de arhangheli⁹³

Peretele de sud, registrul al III-lea, în continuare

27.(162) Sf. Întâiul Mc. și Arhidiacon Ștefan și Cuv. Părinte Teodor $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{o}$ $\rho\tilde{\rho}\tilde{\lambda}\tilde{\nu}\tilde{o}$ $\mu(\chi)\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ и $\alpha\rho\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\delta}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\tilde{\kappa}\tilde{o}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}$ $\sigma\tilde{\tau}\tilde{\epsilon}\tilde{\phi}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}/$ и $\rho\tilde{\rho}\tilde{\eta}(\Delta)\tilde{\nu}\tilde{\eta}(\Delta)\tilde{\gamma}\tilde{o}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ $\phi\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}\tilde{\delta}\tilde{o}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}$ diaconul Ștefan lapidat și cuv. Teodor în picioare⁹⁴

28.(163) Sfinții mucenici 20.000 $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}(\chi)$ $\mu\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\eta}(\kappa)$ $\tilde{\nu}$ $\Delta\tilde{\nu}\tilde{\kappa}$ $\tau\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}\tilde{\mu}\tilde{\kappa}$ în cuptor

Peretele de vest, registrul al II-lea

29.(164) „Sfinții prunci care în Bethleemul lui Hristos au fost uciși de Irod 14.000” $\tilde{\kappa}\tilde{\phi}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}(\chi)$ $\mu\tilde{\iota}\tilde{\lambda}(\Delta)\tilde{\eta}\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}$ и(ж) $\tilde{\nu}$ $\tilde{\tau}\tilde{\phi}\tilde{\lambda}\tilde{\epsilon}\tilde{\epsilon}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}$ $\tilde{\chi}\tilde{\alpha}/$ $\tilde{\varsigma}\tilde{\beta}\tilde{\upsilon}\tilde{\eta}\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}(\chi)$ $\omega(\tau)$ и $\rho\tilde{\omega}\tilde{\delta}\tilde{\alpha}$ $\tau\tilde{\upsilon}\tilde{\varsigma}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ $\tilde{\delta}\tilde{\iota}$ și Elisabeta salvându-se în munte

30.(165) Sf. Mc. Anisia $\tilde{\lambda}\tilde{\tau}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}$ $\mu(\chi)\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ / $\alpha\tilde{\eta}\tilde{\eta}\tilde{\epsilon}\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ străpunsă cu sulița în coaste

31.(166) Cuv. Melania $\tilde{\mu}\tilde{\alpha}\cdot\rho\tilde{\rho}\tilde{\eta}(\Delta)\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\lambda}$ $\mu\tilde{\epsilon}/\mu\tilde{\alpha}\tilde{\eta}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ în picioare

Luna Ianuarie (167) $\mu(\epsilon)\tilde{\iota}$ $\tilde{\gamma}\tilde{\epsilon}\tilde{\eta}\tilde{\varsigma}/\alpha\rho\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și semnul zodiacal - Capricornul $\kappa\omega\tilde{\upsilon}\tilde{\gamma}\tilde{o}\tilde{\rho}\tilde{\omega}\tilde{\gamma}$

1.(168) „Tăierea împrejur a Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru I<isus> H<ristos> și Sf. Vasilie cel Mare” (în picioare)/ Maica Domnului $\tilde{\alpha}\cdot\omega\tilde{\beta}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\tilde{\eta}\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ $\tilde{\gamma}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\beta}\tilde{\alpha}$ и $\sigma\tilde{\iota}(\epsilon)\tilde{\alpha}$ $\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\eta}\tilde{\gamma}\tilde{o}\cdot\tilde{\iota}\tilde{\nu}\cdot\tilde{\chi}\tilde{\alpha}/$ и $\sigma\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{o}$ $\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}/$ $\tilde{\mu}\tilde{\eta}\tilde{\rho}$ $\tilde{\phi}\tilde{\sigma}$

2.(169) Sf. Silvestru papă al Romei $\tilde{\nu}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}\tilde{\lambda}\cdot\sigma\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}/\sigma\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}$ $\mu\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\iota}$ ⁹⁵ $\tilde{\rho}\tilde{\upsilon}(\mu)$ $\sigma\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}$ în picioare

3.(170) Sf. Proroc Maleahi $\tilde{\gamma}\tilde{\tau}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{o}\cdot\rho(\phi)\tilde{\rho}(\phi)\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}/$ $\mu\tilde{\alpha}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ în picioare; pe sul: „Veniți în casa Domnului vostru care” $\rho\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\delta}(\tau)\tilde{\epsilon}/$ $\tilde{\nu}$ $\tilde{\chi}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}\mu/$ $\sigma\tilde{\nu}\tilde{o}\tilde{\iota}/$ $\tilde{\gamma}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\cdot\epsilon\tilde{\rho}\tilde{o}\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}$

4.(171) Cuv. Teopempt și Teonas $\tilde{\delta}\tilde{\tau}\cdot\rho\tilde{\rho}\tilde{\eta}(\Delta)\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\lambda}\tilde{o}$ $\phi\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}\tilde{\mu}\tilde{\rho}\tilde{\epsilon}(\mu)\tilde{\tau}\tilde{\alpha}$ и $\phi\tilde{\epsilon}/\omega\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}$, ep. Teopempt decapitarea și Teona aruncat într-o groapă⁹⁶

5.(172) Cuv. Teoctist $\tilde{\epsilon}\cdot\rho\tilde{\rho}\tilde{\eta}(\Delta)\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\lambda}\tilde{o}$ $\phi\tilde{\epsilon}/\omega\tilde{\kappa}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$, inscripția îl numește pe Teoctist, în imagine apare Pavel Tebeul, în picioare, comemorat în 15 ianuarie; pe sul: „Căci sufletul dacă ar avea cuvinte ar lucra...” $\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\tilde{\kappa}\tilde{o}$ $\tilde{\delta}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}/$ $\tilde{\alpha}\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}\tilde{\epsilon}$ $\sigma\tilde{\lambda}\tilde{o}\tilde{\nu}\tilde{o}$ и $\mu\tilde{\alpha}(\tau)\cdot/\tilde{\delta}\tilde{\kappa}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\lambda}(\epsilon)$

⁹² Numai la Roman mai apare decapitarea celor doi mucenici Iachint și Protasie.

⁹³ Redactare similară numai la Sf. Gheorghe Suceava și Moldovița.

⁹⁴ Redactare similară numai la Sf. Gheorghe Suceava și Moldovița.

⁹⁵ În loc de $\mu\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\iota}$.

⁹⁶ Prăznuiri pe 5 ianuarie. Aruncarea lui Teona în groapă, numai la Sucevița. La Roman, zilele de 1-10 ianuarie – pictură de secol XIX.

6.(173) „Dumnezeiasca Arătare” / I<isus> H<ristos>/ [Zapisul] lui Adam: $\tilde{\text{с}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}} / \tilde{\text{і}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{х}} \tilde{\text{с}} / \tilde{\text{р}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{п}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}}$
ада(м)а Botezul lui Iisus

7.(174) Sf. Ioan Botezătorul $\tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}} \cdot \tilde{\text{ѡ}} \cdot \tilde{\text{к}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{с}}) \tilde{\text{и}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{е}}(\tilde{\text{л}}) \cdot$ în picioare; pe sul: „Pocăți-vă, căci s-a apropiat Împărăția”
(Mt. 3,2) $\tilde{\text{п}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} / \tilde{\text{и}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{а}} / \tilde{\text{р}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{л}}(\tilde{\text{и}}) / \tilde{\text{ж}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{б}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{с}}(\tilde{\text{е}}) / \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{с}}) \tilde{\text{т}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{о}}$

8.(175) Cuv. Maica noastră Domnica $\tilde{\text{и}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ы}} \tilde{\text{а}} / \tilde{\text{м}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{ш}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{д}} \tilde{\text{о}} / \tilde{\text{м}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{ы}}$ în picioare

9.(176) Sf. Mc. Polieuct $\tilde{\text{ѡ}} \cdot \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ѡ}} \cdot \tilde{\text{м}}(\tilde{\text{ч}}) \tilde{\text{н}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{п}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{к}} / \tilde{\text{т}} \tilde{\text{а}}$ decapitarea

Peretele de nord, registrul al III-lea

10.(177) Sf. Grigorie al Nissei $\tilde{\text{г}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} / \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}}$ în picioare

11.(178) Sf. Cuv. Teodosie Începătorul vieții de obște $\tilde{\text{д}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}} / \tilde{\text{ѡ}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{х}}(\tilde{\text{а}})$ în picioare;
pe sul: „Lucrează în trup /lucrează-ți trupul și eliberează-ți sufletul” $\tilde{\text{п}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{б}} \tilde{\text{о}} / \tilde{\text{т}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{и}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{д}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{д}} / \tilde{\text{ш}} \tilde{\text{ѡ}}$

12.(179) Sf. Mc. Tatiana și cei împreună cu ea $\tilde{\text{в}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}} \tilde{\text{а}} \cdot \tilde{\text{м}}(\tilde{\text{ч}}) \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{ж}} \cdot \tilde{\text{т}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{и}}(\tilde{\text{ж}}) / \tilde{\text{с}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}}(\tilde{\text{м}}) \tilde{\text{ѡ}}$ Tatiana în foc
și decapitarea a doi mucenici⁹⁷

13.(180) Sf. Mc. Ermil și Stratonic $\tilde{\text{г}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}}(\tilde{\text{х}}) \cdot \tilde{\text{м}}(\tilde{\text{ч}}) \tilde{\text{н}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{ѡ}} \cdot \tilde{\text{е}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{м}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{а}} \cdot \tilde{\text{и}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}}$ aruncați în Dunăre

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, latura vestică

14. Cuv. Părinți din Sinai și Rait $\tilde{\text{д}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ы}}(\tilde{\text{х}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{и}}(\tilde{\text{ж}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{с}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{и}} / \tilde{\text{и}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{н}} / \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}}$ decapitarea lor de către Vlemi

15. Cuv. Părinte Pavel Tabeul $\tilde{\text{е}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ы}}(\tilde{\text{х}}) \cdot \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{п}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}}$; inscripția îl numește pe Pavel Tebeul, în imagine apare Ioan Colibașul cu icoana Maicii Domnului cu Pruncul

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-vest, partea vestică

16.(183) Cinstirea lanțului Sf. Ap. Petru $\tilde{\text{з}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{п}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{ч}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ы}}(\tilde{\text{х}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}} / \tilde{\text{р}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{а}}(\tilde{\text{м}}) \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{п}}(\tilde{\text{с}}) \tilde{\text{л}} \tilde{\text{а}} / \tilde{\text{п}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \cdot$ Petru și
îngerul în închisoare

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, în ax, latura vestică

17. Cuv. Părinte Antonie cel Mare $\tilde{\text{з}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} / \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}}$ în picioare; pe sul: „Pasul /
calea deșertăciunii lumești înțeleptul” $\tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ж}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{с}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}}(\tilde{\text{т}}) \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}}(\tilde{\text{а}}) / \tilde{\text{м}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{о}}(\tilde{\text{е}}) / \tilde{\text{м}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}}$

18. Sf. Atanasie cel Mare și Chiril $\tilde{\text{и}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}} / \tilde{\text{а}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}} / \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} / \tilde{\text{и}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{а}}$ în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

19. Sf. Părinte Macarie Egipteanul $\tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{і}} \cdot \tilde{\text{р}} \tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}}) \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{м}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{п}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{и}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}}$ ispitit de diavol și Macarie din
Alexandria într-o peșteră⁹⁸

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

20. Sf. Eftimie cel Mare $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{ѡ}} / \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{ѡ}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{и}} / \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}}$ în picioare

⁹⁷ Inedită reprezentarea Sf. Tatiana, îmbrăcată, în foc.

⁹⁸ Reprezentare similară numai la Roman.

21. Sf. Maxim Mărturisitorul $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ / ма́ксима/ исповѣ(д)/ника în picioare, cu o icoană în mâini⁹⁹ (figura de pe icoană numai schițată)

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-vest, partea estică

22.(189) Sf. Ap. Timotei și Anastasie Persul $\tilde{\kappa}\tilde{\nu}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\omicron}$ ап(с)ла тимофеа·и анастасіа/ персѣнина decapitați

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, în ax, latura estică

23. Sf. Mc. Clement și cei împreună cu el $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\omicron}$ ·м(ч)нѣка кліменѣта·и(ж) съ ни(м) decapitarea sf. Clement bătrân și Agatanghel tânăr; un alt mucenic tânăr spânzurat de o mână cu bolovani legați de cealaltă mână și de picioare¹⁰⁰

24. Sf. Xenia $\tilde{\kappa}\tilde{\xi}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ /ξενіе în picioare

25. Sf. Grigorie Teologul $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ гри/гориа/ вгѡ/сло/въ în picioare

26. Sf. Xenofont și soția lui (Maria) $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ ξенофо(н)та/ и дрѡ/жинѣ е/го în picioare împreună cu cei doi copii, Ioan și Arcadie

Peretele de nord, registrul al III-lea, în continuare

27.(194) „Aducerea moaștelor Sf. Părintelui nostru Ioan Gură de Aur” $\tilde{\kappa}\tilde{\omicron}$ ·вѣзвращеніе мѡщемѣ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\omicron}$ м(ч)к игнатіа вѡнѡсца· aducerea moaștelor pe mare, întâmpinate pe mal de patriarhul Proclu și împăratul Teodosie cel Tânăr urmați de mulți credincioși care ies din cetate

28. Sf. Efreem Sirul $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ / ефре(м) еф/ріанина în picioare

29.(196) „Aducerea moaștelor Sf. Mc. Ignatie Teoforul” $\tilde{\kappa}\tilde{\omicron}$ ·вѣзвращеніе мѡщемѣ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\omicron}$ м(ч)к игнатіа вѡнѡсца· aducerea moaștelor într-o raclă purtată pe cap de un diacon, urmat de un episcop și un grup de personaje

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, partea vestică

30. Sf. Mc. Ipolit papă al Romei $\tilde{\iota}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\omicron}$ м(ч)нѣка вппо/ли(т)а папы ры(м)/скаго aruncat în mare.

31. Sf. Făcători de Minuni Chir și Ioan $\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ (χ) чудотворе(ц)/ кѡра іѡанна decapitați

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-est, partea vestică

Luna Februarie (199) м(с)ць февѡаріа Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc și cel zodiacal - Vărsătorul вѡдѡлан

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

1. Sf. Mc. Trifon și cei împreună cu el $\tilde{\lambda}\tilde{\sigma}$ · $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\upsilon}$ (χ) м(ч)нѣка трифона и(ж) съ/ ни(м) Trifon târât de un cal și bătut; grup de șase mucenici străpunși cu sulițele, Perpetua, Felicitas, Saturnin, Secund, Satur și Revocat

⁹⁹ Reprezentare similară numai la Roman.

¹⁰⁰ Poate fi tot Agatanghel într-un alt moment al muceniciei lui.

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

2. Întâmpinarea Domnului $\tilde{\text{В}} \cdot \text{СР} \cdot \text{КТЕ} \text{НІЕ} \tilde{\text{Г}} \text{НІЕ}$

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, în ax, partea vestică

3. Sf. Simeon Primitorul de Dumnezeu $\tilde{\text{Г}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ СИМЕОНА В} \tilde{\text{Г}} \text{О} / \text{ПРІЕ}(\text{М}) \text{ЕЦА}$ în picioare alături de Sf. Prorocița Ana

4. Sf. <I>sidor Pelusiotul $\tilde{\text{Д}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Ы}} \text{ СИД} \text{О}(\rho) \text{ ПИЛАСІИНСКОГО}$ în picioare

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, în ax, partea estică

5. Sf. Mc. Agata și cei împreună cu ea $\tilde{\text{Е}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Ы}} \text{А} \text{ М}(\text{Ч}) \tilde{\text{Н}} \text{ЦЕ} \text{ АГАТІЕ} / \text{И}(\text{Ж}) \text{ СЪ} \text{ НИА}$ Agata în închisoare și un sfânt decapitat (?)¹⁰¹

6. Sf. Luca $\tilde{\text{С}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Ы}} / \text{Л} \text{У} / \text{К} \text{Ы}$ inscripția îl numește pe cuv. Luca din Elada, este reprezentat însă un sfânt episcop, Partenie (Parthenius ep. Lampsaci)(?), în picioare¹⁰²

7. Sf. Vucol $\tilde{\text{В}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Ы}} / \text{В} \text{У} / \text{К} \text{У} / \text{Л} \text{А}$ în picioare

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-est, partea estică

8.(207) Sf. Mc. Teodor Stratilat și Sf. Proroc Zaharia $\tilde{\text{И}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \cdot \text{М}(\text{Ч}) \tilde{\text{Н}} \text{КА} \text{ ФЕ} \text{В} \text{Д} \text{О} \text{РА} \text{ СТРАТИЛАТА} / \text{И} \text{ СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ ПР}(\rho) \text{Р}(\rho) \text{КА} / \text{ЗАХАРИЕ}$. Teodor Stratilat decapitat, prorocul Zaharia în picioare, în spatele dealurilor, prezent numai aici și la Roman

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, partea estică

9. Sf. Mc. Nichifor și cei împreună cu el $\tilde{\text{Ф}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ М}(\text{Ч}) \tilde{\text{Н}} \text{КА} \text{ НЕКІ} \text{Ф} \text{О} / \text{РА} \cdot \text{И}(\text{Ж}) \text{ СЪ} \text{ НИ}(\text{М}) \text{Ь}$ decapitarea a trei mucenici (?)¹⁰³

10. Sf. Mc. Haralambie și cei împreună cu el $\tilde{\text{Г}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ М}(\text{Ч}) \tilde{\text{Н}} \text{КА} \text{ ХАРАЛАМЬБА} / \text{И}(\text{Ж}) \text{ СЪ} \text{ НИМЬ}$. Haralambie legat de un stâlp și străpuns cu sulițe alături de decapitarea a trei mucenici dintre cei care s-au convertit prin el¹⁰⁴

Peretele de nord, registrul al III-lea, în continuare

11.(210) Sf. Sfințitul Mc. Vlasie și cei împreună cu el $\tilde{\text{А}} \tilde{\text{Г}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ СЦЕ} \tilde{\text{Н}} \text{НО} \text{ М}(\text{Ч}) \tilde{\text{Н}} \text{КА} \text{ ВЛАСІА} \text{ И}(\text{Ж}) \text{ СЪ} \text{ НИ}(\text{М}) \cdot$ decapitarea, împreună cu cei doi ucenici ai săi

12.(211) Sf. Părintele nostru Mele(n)tie $\tilde{\text{В}} \tilde{\text{И}} \cdot \text{СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} \text{ В} \tilde{\text{Ц}} \tilde{\text{А}} \text{ НАШЕГО} / \text{МЕЛЕНЬТІА} \cdot$ în picioare

13.(212) Sf. Cuv. Părintele nostru Martinian $\tilde{\text{Г}} \tilde{\text{И}} \cdot \text{ПР}(\text{Д}) \text{ВЕНАГО} \text{ В} \tilde{\text{Ц}} \tilde{\text{А}} \text{ НАШЕ}(\text{Г}) \text{ МАРТИНИАНА} \cdot$ în foc și femeia care l-a ispitit¹⁰⁵

Peretele de est, registrul al III-lea

14.(213) Sf. Cuv. Avxentie și Sf. Chiril Filosoful $\tilde{\text{Д}} \tilde{\text{И}} \cdot \text{ПР}(\text{Д}) \text{ВЕНАГО} \cdot \text{А}(\text{В}) \text{ЖЕНТІА} \cdot \text{И} \text{ СТ} \tilde{\text{Г}} \text{О} / \text{КВРІЛА} \text{ ФИЛОСОФА}$ în picioare

¹⁰¹ Sf. Agata este reprezentată singură în această zi. Sfântul decapitat mai apare numai la Roman.

¹⁰² Sf. Vucol este prăznuit în 6 febr., Luca și Partenie în 7.

¹⁰³ La Roman un grup de mucenici; în celelalte *Menolguri* numai Nichifor.

¹⁰⁴ Corespondent numai la Roman; în celelalte *Menolguri* – decapitarea lui Haralambie.

¹⁰⁵ Ca La Roman și Snagov.

15.(214) Sf. Ap. Onisim ѿ·сѣго·ап(с)ла ѡнесима cu mâinile legate la spate, lovit cu ciocanul peste picioare în timp ce un alt executor se pregătește să-l lovească cu toporișca

16.(215) Sf. Mc. Pamfilie și cei împreună cu el зї·сѣго·м(ч)нѣка памьфіліа/ и(ж) съ нимь· Pamfil și Valentin decapitați, Teodul legat de cruce, Porfirie legat de un stâlp în foc

17.(216) Sf. Mare Mc. Teodor Tiron зї·сѣго велико м(ч)нѣка/ ѡеω(до)ра тирона în foc rugându-se; un înger vine în zbor spre el¹⁰⁶

18.(217) Sf. Leontie¹⁰⁷ papă al Romei ѿ·сѣго лев(н)/тїа папы ри(м)скаго în picioare

19.(218) Sf. Ap. Arhip și cei împreună cu el ѿ·сѣго ап(с)ла архїпа/ и(ж) съ ни(м) Arhip răstignit de un copac și bătut, doi mucenici bătuți cu pietre și decapitați (Filimon și Arfia ?)

20.(219) Sf. Părinte Lionte¹⁰⁸ al Cataniei кѣ·сѣго ѡцѣ л(н)/ѡнта ката(н)скаго(о) în picioare

21.(220) Sf. Părintele nostru Timotei кѣ·прп(д)вны(х) ѡцѣ наши(х) тимо/ѡа în peșteră¹⁰⁹

22.(221) „Aflarea moaștelor sfinților mucenici din Evghenia” кѣ·ѡбрѣтенїе моци(м)·сѣгы(х)/ м(ч)нѣк и(ж) въ евгенїе aflarea moaștelor într-o peșteră în prezența unui episcop

23.(222) Sf. Sfințitul Mc. Policarp кѣ·сѣго сщєно м(ч)нѣка полї/карпа în foc

24.(223) „Aflarea cinstului cap al Sf. Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul” кѣ·ѡбрѣтенїе ч(с)ныа главн сѣго/ іѡан(н)а пр(д)тчѣ и кр(с)тителѣ un diacon, ținând deasupra capului o tipsie cu capul Sf. Ioan Botezătorul, urcă pe treptele unei biserici fiind urmat de un grup de credicioși în frunte cu episcopul¹¹⁰

25.(224) Sf. Tarasie arhiepiscopul Constantinopolului кѣ·сѣго тарасїа/ архїеп(с)кпа коста(н)/тина гра(да) în picioare

26.(225) Sf. Porfirie episcopul Gazei кѣ·сѣго по(р)фї/рїа еп(с)кпа газск/аа în picioare

27.(226) Cuv. Părintele nostru Procopie Mărturisitorul și cei împreună cu el кѣ·прп(д)внаго ѡцѣ нашего прокопїа исповѣ(д)нїка и(ж) съ ни(м)· cuv. Procopie în picioare alături de mai mulți mucenici comemorați în 26 febr. – Fotini aruncată în fântână, Fotie legat de doi copaci și despicat în două, surorile și fiii muceniței Fotini, decapitați în grup¹¹¹

Peretele de sud, registrul al IV-lea

28. (227) Sf. Cuv. Vasilie кѣ·прп(д)внаго/ касїїа în picioare

29. (228) Sf. Cuv. Casian Romanul кѣ·прп(д)внаго/ касїана рїмѣк/нына în picioare; pe sul: „Nenumărate (cântări) de psalmi” нечисли/ ѡдло(м)скыи

Luna Martie (229) м(с)ць·марть·рыба Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Pești рыба

¹⁰⁶ Episodul cu îngerul este inedit; dacă a fost la Roman, nu s-a mai păstrat deoarece reprezentările zilelor de la 14 la 20 februarie au dispărut prin modificarea peretelui de est al pronaosului.

¹⁰⁷ Poate din genitivul grec Leont(i)os? Este vorba de Sf. Ierarh Leon, papă al Romei

¹⁰⁸ Poate din genitivul grec Leont(i)os? Este vorba de Sf. Ierarh Leon episcopul Cataniei

¹⁰⁹ Reprezentare inedită.

¹¹⁰ Ca la Roman, Snagov și Tismana.

¹¹¹ Ca la Roman; la Cozia și Tismana Fotini și cei împreună cu ea ilustrează ziua de 26 februarie.

1.(230) Preacuvioasa Maica noastră Evdochia ᾄ·πρω(Δ) βνυλ μῆρι на/шл евдоκiа decapitată

2.(231) Sf. Sfințit Mucenic Teodot din Cirene Sf. diacon Parmena β̄·σῳго сцѣно м(ч)ка/ φεω(Δφ)та κῆρiнiа/ сῳы дiако(н) па(ρ)/мe(н) în picioare¹¹²

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, latura estică

3. Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc ᾄ·сῳы(χ) мчнкъ еутрoпиа клишника и васили/ска Eutropie și Cleonic răstigniți, Vasilisc în închisoare

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea estică

4.(233) Preacuviosul părintele nostru Gherasim ᾄ·πρω(Δ) βнаго ωцѣ наше/го герасима· scoțând spinul din laba leului¹¹³

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică

5. Sf. Mc. Conon ε̄·сῳго мчнка конона decapitarea unui mucenic tânăr (Conon Grădinarul)¹¹⁴

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

6. Sfinții 42 de mucenici cei din Amoreea з̄·сῳы(χ) ·мв· мчн(к) и(ж) въ аморiи două grupuri de mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea vestică

7.(236) Sfinții Mc. Vasilie (Vasilevs), Efrem și cei împreună cu ei з̄·сῳы(χ) м(ч)н(к) васiлiі ефр/ ма и(ж) сῳы ни(м) doi mucenici târâți, alți doi decapitați și un al cinciela aruncat de după un deal, cu mâinile legate la spate (Eterie aruncat în apă ?)¹¹⁵

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, latura vestică

8. Sf. Teofilact ӣ·сῳго φε/ωфила(к)та în picioare

9. Sfinții 40 de mucenici φ̄·сῳы(χ) ·м̄·м(ч)н(к)и în lacul înghețat și episodul băii

Peretele de sud, registrul IV, în continuare

10.(239) Sf. Mc. Condrat și cei împreună cu el ῑ·сῳго мчнка ко(н)драта и(ж) сῳы ни(м) decapitarea a trei mucenici

11.(240) Sf. Sofronie arhiepiscopul Ierusalimului αῑ·сῳго софронi(ε)/ архиеп(с)кпа еро(с)ли(м)/скаго în picioare

12.(241) Preacuviosul Teofan Mărturisitorul β̄·πρω(Δφ) βнаго φε/ωфана исповѣ(Δ)ни/ка în picioare; pe sul: „Cine iubește grija” аще кто/ любви(т)/ скръ/въ по/слѣ

13.(242) Preacuviosul părintele nostru Nichifor episcop al Constantinopolului ᾄ·сῳго ωцѣ наше/го/ никифора еп(с)кпа ко(с)/ тат(н)тина града în picioare

¹¹² Ca la Roman.

¹¹³ Ca la Roman și Snagov; la Dobrovăț, Moldovița și Voroneț a fost pictat în 20 martie.

¹¹⁴ Ca la Bucovăț; în alte *Menologuri* este reprezentat așa cum a murit, bătându-i-se piroane în tălpi.

¹¹⁵ Sf. Sfințit Mc. Efrem, episcopul Tomisului; Vasilevs, Evghenie, Agatador, Capiton, Elpidie și Eterie, episcopi în Herson.

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura estică

14. Sf. Mucenic Benedict și cei împreună cu el Ɑ̄·сѣ̄ы(χ) мѣ̄нк венедикта и(ж) сѣ̄ ни(м) un sfânt dus legat cu un lanț în jurul gâtului, doi executori cu săbiile ridicate și trei mucenici decapitați, Alexandru și cei care au murit în această zi (?)¹¹⁶

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea estică

15.(244) Sf. Mc. Agapie și cei împreună cu el Ɑ̄·сѣ̄ы(χ) мѣ̄нк агапіа и(ж) сѣ̄ ни(м) decapitarea a trei mucenici

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

16. Sf. Mc. Savin și cei împreună cu el сѣ̄·сѣ̄ы(χ) м(ч)ѣ̄нк савина и(ж) сѣ̄ ни(м) Savin aruncat în râu cu un bolovan legat de gât, Papa atârnat de mâini

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

17. Sf. Alexie omul lui Dumnezeu Ɑ̄·сѣ̄ы алексѣ̄я/ чѣ̄ка вѣ̄я в picioare

18. Sf. părinte Chiril Ɑ̄·ѡ̄цѣ̄ кѡ̄рїла· в picioare

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

19.(248) Sf. Mc. Hrisant și Daria și cei împreună cu ei Ɑ̄·сѣ̄ы(χ) м(ч)ѣ̄нк хрисанѡа и дарїа и(ж) сѣ̄ нимь в гѡарѣ, ацѡперїтї сѣ̄ пѣ̄мѡнт и decapitarea a patru mucenici (Claudiu, Ilaria și cei doi fii Iason și Mavru)¹¹⁷

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura vestică

20. „Preacuvioșii părinții noștri care au fost uciși în mănăstirea Sf. Sava” Ɑ̄·прѡ(Δ)ѡбны(χ) ѡцѣ̄ наши(χ) и(ж) вѣ̄ ѡбнѣ̄бли/ сѣ̄ы савы/ зѡыены(χ)· decapitați și străpunși cu sulite

Peretele de sud, registrul al IV-lea, în continuare

21.(250) Sf. Iacob episcopul Ɑ̄·сѣ̄ы іакѡѡ/ епѣ̄кпа· episcop din mănăstirea Studion, mărturisitor în timpul împăratului Constantin Copronim, în picioare

22.(251) Sf. Mc. Vasile preotul Ɑ̄·сѣ̄ы мѣ̄нка василїа прѣ̄зѡвїтера spânzurat cu capul în jos de un pom și lovit cu băte; alături, trei mucenici decapitați¹¹⁸

23.(252) Preacuviosul părintele nostru Nikon și cei împreună cu el Ɑ̄·прѡ(Δ)ѡбнаго ѡцѣ̄ нашего нїкѡна/ и(ж) сѣ̄ ни(м) decapitarea unui grup numeros de mucenici

Peretele de vest, registrul al III-lea

24.(253) „Înainteprăznuirea Bunei Vestiri a Născătoarei de Dumnezeu” Ɑ̄·прѣ̄(Δ)прѡз(Δ)енство вѣ̄го/вѣ̄щенїа вѣ̄ж Artemon episcopul Seleuciei și cuv. Iacob Mărturisitorul, în picioare¹¹⁹

¹¹⁶ Reprezentare complexă și fără corespondent; cuviosul Benedict, prăznuit în această zi, nu a fost mucenic; la Roman pictură nouă sau distrusă de modificarea peretelui (6-16 martie).

¹¹⁷ Scenă complicată numai la Sucevița prin reprezentarea celor patru mucenici decapitați.

¹¹⁸ Reprezentare similară numai la Roman.

¹¹⁹ Precizarea înainteprăznuirii Bunei Vestiri printr-o inscripție este inedită. Numai la Bucovăț a mai fost marcată înainteprăznuirea prin imaginea Bunei Vestiri fără razele Sf. Duh, care coboară însă peste Frecioară în scena următoare, ce marchează chiar sărbătoarea din 25 martie.

25.(254) „Bunavestirea Născătoarei de Dumnezeu” $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\cdot\tilde{\kappa}\tilde{\lambda}\tilde{\rho}\tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}$ cu Maria în picioare

26.(255) „Soborul arhistrategului Gavriil” $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}(\rho)\ \tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\rho}(\alpha)/\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\eta}\tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\ \tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}$ numai arh. Gavriil în picioare

27.(256) Sf. Mc. Matroana $\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\eta}\tilde{\zeta}\cdot\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}/\tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\iota}$ în picioare

28.(257) „Preacuviosul Ștefan făcătorul de minuni și cei împreună cu el” $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\epsilon}\tilde{\phi}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\ \tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\sigma}(\Delta\sigma)\ \tilde{\tau}\tilde{\nu}\tilde{\sigma}(\rho)\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}/\tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{\iota}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ imaginea corespunde însă martiriului cuviosului Marcu, episcopul Aretusiei (întins într-o copăie și mâncat de porci) și diaconului Chiril decapitat¹²⁰

29.(258) Preacuviosul Marcu episcopul și Chiril diaconul $\tilde{\kappa}\tilde{\omega}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\ \tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\tilde{\varsigma})\tilde{\kappa}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}\tilde{\iota}\ \tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\ \tilde{\delta}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}$ în imagine, probabil, Iona și Varahisie primul strivit într-o presă, al doilea decapitat¹²¹

30.(259) Preacuviosul Ioan Scărarul $\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}/\tilde{\iota}\tilde{\omega}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}/\tilde{\tau}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ în picioare; pe sul: „Dacă mintea și trupul nu se adapă în/cu” (superstiții?) $\tilde{\alpha}\tilde{\mu}\tilde{\epsilon}\ \tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\tilde{\mu}\tilde{\eta}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\ \tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}/\tilde{\lambda}\tilde{\sigma}\ \tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\iota}(\tilde{\tau})\ \tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\gamma}(\tilde{\epsilon})$

31.(260) Preacuviosul părinte Ipatie $\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ vorbind cu un leu și decapitarea unui mucenic (?)¹²²

Luna Aprilie (261) $\tilde{\mu}(\tilde{\varsigma})\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}\ \tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\eta}$ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman, și cel zodiacal – Berbecul $\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$

1.(262) Cuv. Maria Egipteanca $\tilde{\delta}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\eta}\ \tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\iota}$ împărtășită de părintele Zosima

2.(263) Cuv. Părintele nostru Tit $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}/\tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\eta}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\rho}/\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\alpha}$ în picioare; pe sul: „Dacă pântecele tău îl hrănești cu osârdie” $\tilde{\alpha}\tilde{\mu}\tilde{\epsilon}\ \tilde{\chi}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}/\tilde{\nu}\tilde{\sigma}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\eta}/\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\alpha}\tilde{\epsilon}/\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\tilde{\iota}\ \tilde{\omega}\tilde{\varsigma}(\tilde{\tau}\tilde{\eta})\tilde{\rho}/\tilde{\delta}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\sigma}$

3.(264) Cuv. Părintele nostru Nichita $\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}/\tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\eta}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\nu}\tilde{\iota}/\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{\iota}$, în picioare; pe sul: „Zis-a Domnul Cine vrea să-și amintească să se întoarcă” $\tilde{\rho}\tilde{\epsilon}(\tilde{\chi})\tilde{\epsilon}\ \tilde{\gamma}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})/\tilde{\chi}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\epsilon}(\tilde{\tau})/\tilde{\rho}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}/\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\ \tilde{\delta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\omega}(\tilde{\tau})/\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\tilde{\zeta}\tilde{\epsilon}(\tilde{\tau})$

4.(265) Cuv. Părintele nostru Gheorghie¹²³ $\tilde{\delta}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\Delta)\tilde{\omega}\tilde{\beta}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\eta}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}/\tilde{\gamma}\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}(\rho)\tilde{\gamma}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ sfânt căzut pe pământ sfâșiat de un leu și mucenicii Agatapod și Teodul aruncați în mare¹²⁴

Peretele de nord, registrul al IV-lea

5.(266) Sf. Mc. Teodul și cei împreună cu el $\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\eta}(\tilde{\chi})\ \tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\eta}\ \tilde{\phi}\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}\tilde{\delta}\tilde{\gamma}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}/\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})$ în imagine decapitarea a cinci mucenici, probabil Claudian și cei ce au murit împreună cu el

6.(267) Sf. Părintele nostru Eutihie și cei împreună cu el $\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\eta}\tilde{\sigma}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\eta}\tilde{\epsilon}(\tilde{\gamma})\ \tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}\ \tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})$ Eutihie în picioare și cei 120 de mucenici din Persia în cuptor¹²⁵

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, latura vestică

7. Sf. Mc. Lonie¹²⁶ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\eta}(\tilde{\chi})\ \tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}(\tilde{\kappa})\ \tilde{\lambda}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ Caliopie m.(?) răstignit cu capul în jos; o femeie căzută lângă cruce o îmbrățișează

¹²⁰ Ca la Roman, unde ilustrează ziua de 28 martie.

¹²¹ Imaginea corespunde ilustrării zilei de 29 martie de la Roman, unde inscripția îi numește pe mucenicii Iona și Varahisie.

¹²² Reprezenatre fără corespondent.

¹²³ Din Maleon, reprezentare fără corespondent; mai apar numai la Sf. Gheorghe Suceava și Bucovăț în picioare la Roman de la 1 la 11 aprilie, pictură nouă.

¹²⁴ Agatapod era bătrân diacon iar Teodul tânăr citeț; în reprezentarea de la Sucevița amândoi sunt bătrâni cu bărbi lungi albe(?).

¹²⁵ Mai apar la Tismana.

¹²⁶ O transcriere greșită a numelui (?). Sf. Caliopie, prăznuit în această zi, a fost răstignit cu capul în jos iar mama sa, Teoclia, a fost de față la coborârea lui de pe cruce și l-a îmbrățișat (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 90-94).

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, partea vestică

8.(269) Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf și cei împreună cu el Ἰ·ρῶδῖῶνα ἀγαβα ρῥῶα и и(ж) съ ни/ми în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

9. Sf. Mc. Evpsihie și cei împreună cu el Ἐψυχῖα и(ж) съ ны(м) grup de șapte mucenici decapitați (Sf. Vadim împreună cu cei șapte ucenici ai săi ?) și alți trei mucenici în foc (?)¹²⁷

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

10. Sf. Sfințit Mc. Antipa și cei împreună cu el Ἀντίπα и(ж) съ ни(м) · în imagine două grupuri de mucenici decapitați, probabil Terentie și cei ce au murit împreună cu el, prăznuiți în această zi

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, partea estică

11.(272) Sf. Sfințit Mc. Artemon Ἄρτεμον и(ж) съ ни(м) · în imagine mc. Antipa în bou de aramă încinsă¹²⁸

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, latura estică

12. „Aducerea cinstului brâu al preacinstitei Maicii Domnului” Ἐπισημῶν τῆς κυριακῆς и(ж) съ ни(м) · în imagine un episcop duce în mâini o raclă mică, urmat de alți episcopi cu Evangheliile în mâini¹²⁹

Peretele de nord, registrul al IV-lea, în continuare

13.(274) Sf. Părintele nostru Martin papă al Romei Ἰ·ρῶδῖῶνα ἡμῶν и(ж) съ ни(м) · în picioare, alături de trei mucenici decapitați: Maxim, Chintilian și Dada (?)¹³⁰

14.(275) Sf. Ap. Aristarh și cei împreună cu el Ἀριστάρχα и(ж) съ ни(м) decapitați

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, latura vestică

15. Sf. Mc. Prispent¹³¹ și cei împreună cu el Πρίσπεντα и(ж) съ ни(м) Crescent în cuptor și înjunghierea unei mucenițe, Vasilisa sau Anastasia (?)¹³²

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, partea vestică

16.(277) Cuv. Simeon și cei împreună cu el Σίμων и(ж) съ нимъ (?), în imagine Mucenița Irina săgetată, Sf. Leonid și Papia aruncați în mare cu pietre legate de gât¹³³

¹²⁷ Reprezentare fără corespondent,

¹²⁸ Sf. Artemon este prăznuit în 13 aprilie (Bucovăț – lapidat, Moldovița – bust), numai în Sinaxarele grecești în 12 aprilie; Sf. Mc. Ep. Antipa ars în cuptor în formă de bou de aramă e prăznuit în 11 apr., când este și pictat, deși inscripția îl pomenește cu o zi înainte.

¹²⁹ Repezentare existentă numai la Roman într-o redactare asemănătoare.

¹³⁰ Ca la Roman.

¹³¹ În loc de Crescent (?)

¹³² La Roman, Crescent în cuptor și decapitarea a doi mucenici și a unei mucenițe.

¹³³ Se mai prăznuiesc și în 10 martie; la Roman mai apar Sf. Agapia și Hionia în cuptor; în celelalte *Menologuri* au fost pictate numai cele trei surori (Agapia, Hionia și Irina).

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

17. Sf. Mc. Simeon și cei împreună cu el 1050 зѣ·сѣгы(х) мѣн(к) сѣмѣн(н) и(ж) съ ни(м)/ ти сѣци и ѣ două grupuri mari de mucenici decapitați

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

18. Sf. Mc. Sava Gotul иѣ·сѣго мѣнка савж го(т)·ѣни/на aruncat în apă cu un copac legat de gât

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, partea estică

19.(280) Sf. Mc. Ioan Bătrânul¹³⁴ și cei împreună cu el ѣѣ·сѣго мѣнка иѣна ве(т)хїа и(ж) съ ни(м) în imagine: Mc. Teodor răstignit, alți cinci mucenici decapitați¹³⁵

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, latura estică

20. Sf. Teodor Trihina și cei împreună cu el кѣ·сѣго ѣѣдора трихїны и(ж) съ нимъ Teodor Trihina în picioare, Hristofor și Teona în foc și patru mucenici decapitați (Victor, Zotic, Zinon, Achindin)(?)¹³⁶

Registrul al IV-lea, în continuare

21.(282) Sf. Mc. Teodor și cei împreună cu el кѣ сѣго м(ч)ѣнка ѣѣ(до)ра и(ж) съ ни(м) în imagine: decapitarea a trei mucenici, ep. Ianuarie și alți doi care au fost martirizați împreună cu el; împărăteasa Alexandra în închisoare¹³⁷

22.(283) Cuv. Teodor Sicheotul și Sf. Ap. Simon кѣ·прп(д)внаго ѣѣ(д)ра сикиота и сѣго ап(с)ла сѣмъ/ она pe sulul cuviosului: „Starețul a spus nu te teme de moarte, ci” старецъ/ реч мртва/ невои/ се нж жи/вжѣган

Peretele de est, registrul al IV-lea

23.(284) „Sf. Mc. și Purtător de biruință al lui Hristos, Gheorghe” кѣ·сѣго мѣнка и повѣдоносца хѣа/ гѣ(р)гїа· tras pe roată

24.(285) Sf. Mc. Sava Stratilat кѣ·сѣго мѣнка савы стра/тилата aruncat în râu

25.(286) Sf. Ap. și Ev. Marcu кѣ·сѣго ап(с)ла и ев(г)листа ма(р)ка tâgât

26.(287) Sf. Mc. Vasile кѣ·сѣго мѣнка василїа· decapitat

27.(288) Sf. Mc. Simeon ruda Domnului кѣ·сѣго мѣнка сѣмѣн(а)/ сѣрѣдника гнѣк răstignit

28.(289) Sf. Ap. Iason și Sosipatru și Sf. Mc. Maxim кѣ·сѣгы(х) ап(с)лъ иасона и сосипатра/ и сѣго мѣнка маѣїма în picioare

29.(290) Cuv. Memnon făcătorul de minuni кѣ·прп(д)внаго/ мемнона/ чю(д)тв(ор)ца în picioare

30.(291) „Sf. Ap. Iacob fratele Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu” лѣ·сѣго ап(с)ла иакѣва брат(а)/ иѣана вѣслова decapitarea

¹³⁴ Supranume incomplet – ar fi trebuit să fie Ioan de la Lavra Veche (Paleolavritul), calendarul ortodox rus Ветхопещерника, în cel bulgar Ветхопещерник; în cel sârb nu apare.

¹³⁵ Prăznuiți în Sinaxarele grecești la 19 aprilie ; în *Viețile Sfinților* pomeniți la 21 aprilie (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 238-241).

¹³⁶ Reprezentare similară numai la Roman.

¹³⁷ Ca la Roman.

Luna Mai (292) м(с)ць май Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman, și cel zodiacal – Taurul ЮНЕЦЬ

Peretele de sud, registrul al V-lea

1.(293) Sf. Proroc Ieremia ѿ·сѣго пр(о)р(о)ка иеремыж căzut la picioarele unui executor care ține sabia ridicată¹³⁸

2.(294) Sf. Atanasie Alexandrinul вѣ·сѣи аѳана/сїа алеѡа(н) дръ/скаго în picioare

3.(295) Sf. Mc. Timotei și cei împreună cu el гѣ·сѣи(х) мѣнкъ фимотеа и(ж) сѣ нимъ Timotei și Mavra răstigniți și decapitarea a doi mucenici (?)

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, latura estică

4. Sf. Mc. Pelagia дѣ·сѣиж мѣнцж/ пелагїж în picioare¹³⁹

5. Sf. Mc. Irina ѣ·сѣиж мѣнцж/ ирыны în picioare

6. Sf. și dreptul Iov ѡ·сѣго и прав(д)ен(а)го/ юва în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, partea estică și glaful ferestrei, latura estică

7.(299) „În amintirea ridicării la cer a semnelui sfinte cruci în sfânta cetate” ѡ·вѣ споминанїе и(ж) на небесна вѣгшаго(с) знаменїа чн(с)та/го кр(с)та вѣ сѣкель градѣ arătarea semnelui Sf. Cruci la Ierusalim; o cruce mare, în afara cetății, pe Golgota este adorată de două grupuri de personaje, în fruntea celui din dreapta crucii un patriarh, Chiril al Ierusalimului, o arată mulțimii, în fruntea celui din stânga un alt patriarh, Macarie (?), urmat de împărații Constantin și Elena (cei care amintesc descoperirea și prima ei înălțare), femei și soldați care o adoră.; sunt reprezentate două episoade care nu sunt contemporane dar care sunt unite prin arătarea Sf. Cruci. Tot în afara zidurilor cetății, decapitarea Sf. Acachie, pictat lângă crucea lui Hristos accentuează ideea jertfei mucenicești ca o recapitulare a jertfei hristice¹⁴⁰.

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

8. Sf. Ap. și Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu și Cuv. Arsenie иѣ·сѣго ап(с)ла і в(г)листа иванна вѣсло/ва/ и прп(д)вѣнаго арсенїа великаго în picioare; pe cartea sfântului Ioan: „La început era Cuvântul”, (*Ioan I, I*); вѣ н/ача/ла/вѣ/с/л/ово; pe sulul sf. Arsenie: „Fraților, veniți la rădăcina” братїе/ прїидѣ/те вѣ с/корѣна

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, partea vestică

9.(301) Sf. Proroc Isaia ѡ·сѣго пр(о)р(о)ка исане· tăiat cu fierăstrăul

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, latura vestică

10. Sf. Ap. Simon Zilotul гѣ·сѣго ап(с)ла симона зилота răstignit alături de decapitarea mucenicilor Alfeu și Filadelf sau Chiril¹⁴¹

¹³⁸ În toate celelalte *Menologuri* – lapidat.

¹³⁹ În toate celelalte *Menologuri* din Țara Românească și Moldova – martiriul sfinților Olvian episcop și al ucenicilor lui; la Sucevița Sf. Pelaghia din Tars, cetatea Ciliciei (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 102-111).

¹⁴⁰ În toate celelalte *Menologuri*, cu excepția Romanului, a fost ilustrată numai decapitarea Sf. Acachie.

¹⁴¹ Ca la Roman.

Regiaturul al V-lea, în continuare

11.(303) Sf. Mc. Mochie și cei împreună cu el $\text{мѣстѣо мѣнка мочіа и(ж) съ нимь}$ reprezentat de două ori: sfâșiat de leu și bătut¹⁴²

12.(304) Sf. Epifanie și Gherman arhiepiscopul Constantinopolului $\text{вѣстѣы епифаніе·и ге(р)мана архіеп(с)кпа коста(н)тин(а)/града}$ în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura estică

13. Sf. Mc. Glicheria $\text{гѣ стѣж м(ч)нцж гликеріа}$. pictată de două ori: în închisoare cu îngerul care o împărtășește (îi dă pâinea euharistică, pe masă se află și potirul); în afara închisorii, întinsă pe pământ cu leul, străpunsă cu sulița în pânțece¹⁴³

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura estică și partea estică

14.(306) Sf. Mc. Isidor și cei împreună cu el $\text{дѣ стѣо м(ч)нка исидора и(ж) съ нимь}$ un mucenic tânăr lovit cu pietre și un altul bătrân decapitat (?)¹⁴⁴

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

15. Cuv. Părintele nostru Pahomie cel Mare $\text{ѣ·прп(д)вбнаго вѣа нашего пахо/ мѣа великаго}$ și îngerul; pe sulul îngerului: „Îngerul Domnului zise către Pahomie [...]” $\text{аггѣль гп(д)ъ рече/ къ пахоміе си/ е [...]}^145$

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

16. Cuv. Părinte Teodor și cei împreună cu el $\text{стѣ·прп(д)вбнаго вѣа ѳеодора и(ж) съ ни(м)}$ inscripția îl numește pe Cuv. Teodor, ucenicul Cuv. Pahomie, în imagine - decapitarea a trei grupuri de mucenici, Alexandru arhiepiscopul Ierusalimului și cei care au murit împreună cu el

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, partea vestică și latura vestică

17.(309) Sf. Ap. Andronic și cei împreună cu el $\text{зѣ·стѣо ап(с)ла андроника и(ж) съ нимь}$. apostolii Andronic și Iunia în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura vestică

18. Sf. Mc. Teodot și cei împreună cu el $\text{нѣ·стѣо мѣнка ѳеодота· и(ж) съ ни(м)}$ Teodot decapitat și Efrasia aruncată în mare¹⁴⁶

Peretele de sud, registrul al V-lea, în continuare

19.(311) Sf. Patrichie episcopul $\text{ѳѣ·стѣо патри/кіа еп(с)кпа}$ în picioare

20.(312) Sf. mc. Talaleu $\text{кѣ·стѣо мѣнка ѳалалеа}$. împreună cu unul dintre cei care au crezut prin el, decapitați

21.(313) Sf. Constantin și Elena $\text{кѣ·стѣы костаанти(н) и елены}$ în picioare, de o parte și de alta a crucii

¹⁴² Ca la Roman.

¹⁴³ Ca la Roman.

¹⁴⁴ Ca la Roman.

¹⁴⁵ Ultima parte a inscripției este greu descifrabilă.

¹⁴⁶ Decapitarea Sf. Teodot numai la Sucevița; la Roman pictură distrusă pentru zilele 17-27 mai.

Peretele de vest, registrul al IV-lea

22.(314) Sf Mc. Vasilisc și cei împreună cu el $\tilde{\kappa}\tilde{\nu} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\nu\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\sigma}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ и(ж) $\text{c}\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}$ · un episcop mucenic cu mâinile în foc, mucenicului Marcel turnându-i-se plumb topit pe gât¹⁴⁷

23.(315) Cuv. Mihail¹⁴⁸ $\tilde{\kappa}\tilde{\tau} \cdot \text{p}\tilde{\rho}\tilde{\rho}(\Delta)$ $\beta\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\alpha}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}$ în picioare

24.(316) Cuv. Părinte Simeon Făcătorul de minuni¹⁴⁹ $\tilde{\kappa}\tilde{\Delta} \cdot \text{p}\tilde{\rho}\tilde{\rho}(\Delta)$ $\omega\tilde{\beta}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\Delta}$ $\text{c}\tilde{\iota}\tilde{\mu}\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}$ / и $\text{c}\tilde{\iota}\tilde{\omega}(\Delta)$ $\tau\tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\sigma}\tilde{\rho}\tilde{\Delta}$ în stâlp

25.(317) „A treia aflare a cinstului cap al Înaintemergătorului la” $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon} \cdot \text{t}\tilde{\rho}\tilde{\epsilon}\tilde{\tau}(\tilde{\iota})\tilde{\epsilon}$ $\omega\tilde{\beta}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\tau}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ $\text{c}\tilde{\chi}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\nu}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$ / $\text{g}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\chi}\tilde{\iota}$ $\text{p}\tilde{\rho}(\Delta)$ $\text{t}\tilde{\tau}\tilde{\chi}\tilde{\epsilon}$ $\tilde{\nu}\tilde{\chi}$ un episcop și un grup de episcopi de o parte și de alta a unei cupe în care se află capul sfântului Ioan

26.(318) Sf. Ap. Carp $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\alpha\tilde{\rho}(\epsilon)$ $\lambda\tilde{\alpha}$ $\kappa\tilde{\alpha}(\rho)$ /па în picioare

27.(319) Sf. Mc. Terapont $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\phi\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\nu}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\alpha}$ · întins pe jos cu mâinile și picioarele legate, bătut

28.(320) Cuv. Părintele nostru Nichita $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\nu} \cdot \text{p}\tilde{\rho}\tilde{\rho}(\Delta)$ $\omega\tilde{\beta}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\Delta}$ $\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\sigma}\tilde{\epsilon}(\tilde{\rho})$ / $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\chi}\tilde{\iota}$ · în imagine, episcopul Eladie în foc

29.(321) Sf. Mc. Teodosia $\tilde{\kappa}\tilde{\sigma} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$ / $\phi\tilde{\epsilon}\omega(\Delta)$ $\text{c}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}$ în picioare

30.(322) Cuv. Părintele nostru Isachie $\tilde{\iota}\tilde{\sigma} \cdot \text{p}\tilde{\rho}\tilde{\rho}(\Delta)$ $\omega\tilde{\beta}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\Delta}$ / $\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\sigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ $\tilde{\iota}\tilde{\sigma}\tilde{\alpha}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ în picioare

31.(323) Sf. Ap. Ermia și cei împreună cu el $\tilde{\lambda}\tilde{\alpha} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\alpha\tilde{\rho}(\epsilon)$ $\lambda\tilde{\alpha}$ $\epsilon(\rho)$ $\mu\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ и(ж) $\text{c}\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})$ inscripția pomenește un apostol (Erma) cu numele Ermia similar cu cel al mucenicului din Comani prăznuit în aceeași zi și care apare în imagine zdrobindu-i-se dinții. Alături de el mai mulți mucenici în cuptor¹⁵⁰ (?)

Luna Iunie (324) $\mu(\epsilon)\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$ $\tilde{\iota}\tilde{\gamma}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Gemenii $\beta\tilde{\lambda}\tilde{\iota}(\tilde{\alpha})$ $\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$

1.(325) Sf. Mc. Iustin și cei împreună cu el $\tilde{\iota}\tilde{\sigma} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\iota}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}$ и(ж) $\text{c}\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})$ decapitat alături de alți trei mucenici

Peretele de nord, registrul al V-lea

2.(326) Sf. Părintele nostru Nichifor patriarh $\tilde{\nu}\tilde{\iota} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\Delta}$ $\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\sigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\gamma}\tilde{\sigma}$ / $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\phi}\tilde{\sigma}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}$ $\text{p}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\chi}(\tilde{\alpha})$ în picioare

3.(327) Sf. Mc. Luchilian și cei împreună cu el $\tilde{\rho}\tilde{\iota} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\lambda\tilde{\upsilon}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}$ и(ж) $\text{c}\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ $\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}$ Luchilian răstignit, cei patru tineri Claudie, Ipatie, Pavel și Dionisie (în imagine trei) și mucenița Paula decapitați

4.(328) Sf. Părintele nostru Mitrofan $\tilde{\mu}\tilde{\iota} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\omega\tilde{\iota}\tilde{\Delta}$ $\tilde{\nu}\tilde{\alpha}/\tilde{\sigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\gamma}$ $\mu\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\phi}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}(\tilde{\alpha})$ în picioare

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

5. Sf. Mc Dorotei $\tilde{\delta}\tilde{\sigma} \cdot \text{c}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\delta\tilde{\sigma}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\tilde{\phi}\tilde{\epsilon}\tilde{\alpha}$ · în picioare

¹⁴⁷ Fără correspondent. Vasilisc este pomenit și în 3 martie cu Eutropie și Cleonic și nu a fost episcop ; în această zi mai este prăznuit Mc. Ep. Donat (?). Mc. Marcel nu mai apare în alte *Menologuri*.

¹⁴⁸ Mărturisitorul.

¹⁴⁹ Cel din Muntele Minunat.

¹⁵⁰ Mc. Ermia este reprezentat în alte *Menologuri* decapitat sau spânzurat cu capul în jos. Reprezenatrea de la Sucevița își găsește corespondent numai la Roman.

6. Cuv. Părintele nostru Ilarion cel Nou Ɱ·прп(д) ѡбнаго ѡца на/ше(г) иларїѡна новаго ѡн picioare

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

7.(331) Sf. Mc. Teodot și cei împreună cu el Ɱ·сѣго мѣнка ѡеѡ(д) та и(ж) сѣ ни(и) decapitat alături de un alt mucenic¹⁵¹

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

8. Sf. Mc. Teodor Stratilat и·сѣго мѣнка ѡеѡ(д) ра стратилата ѡн picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

9. Sf. Părintele nostru Chiril și cei împreună cu el Ɱ·сѣго ѡца наше(г) крїла и(ж) сѣ нимь Chiril ѡн picioare ѡн spatele dealurilor; decapitarea muceniței Tecla¹⁵² de către preotul Pavel ispitit de diavolul care ѡi pune o pălărie pe cap; decapitarea episcopului Alexandru al Prusiei și a altor doi mucenici

Peretele de nord, sub arc, partea estică și latura estică

10.(334) Sf. Mc. Timotei al Prusiei și cei împreună cu el г·сѣго мѣнка тимоѡеа прѡска(г)/ и(ж) сѣ нимь decapitat și mucenicii Alexandru și Antonina ѡн foc

Peretele de nord, sub arc, latura estică și perete nord registrul al V-lea ѡn continuare

11.(335) Sf. Ap. Bartolomeu și Varnava аї·сѣы(х) ап(с) лѣ варѡоло/меа и варнава Vartolomeu răstignit și Varnava lapidat

Peretele de nord, registrul al V-lea, ѡn continuare

12.(336) Cuv. Onufrie și Petru Atonitul вї·прп(д) внаго ѡнѡ/фрїа и петра аѡѡ(н)/скаго două grote izolate cu cei doi preacuvioși¹⁵³

13.(337) Sf. Mc. Achilina și cei împreună cu ea гї·сѣыж мѣнцж акїлины и(ж) сѣ нимь decapitată ѡmpreună cu mai mulți mucenici

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

14. Sf. Proroc Elisei аї·сѣго пр(о)р(о)ка елисеа ѡн picioare; pe sul: „Zis-a Elisei către Ilie: să fie Duhul care este ѡn [tine]” (*IV Regi 2, 9*) рє(ч) илесе(и) кѣ илии да/ вѣде(т) зѡо ахї и(ж) вѣ т

15. Sf. Proroc Amos ѡї·сѣго пр(о)р(о)ка амоса ѡн picioare; pe sul: „Căutați binele și nu răul, ca să fiți vii și așa va fi” (*Amos 5, 14*) вѣзыщѣ/тє добра/ а не зла так(о)/да живе/тє и вжде(т)/ тако

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

16.(340) Sf. Tihon Făcătorul de minuni Ɱї·сѣго чю(до)тѡо(р)ца тиx(о)/на ѡн picioare

¹⁵¹ Prăznuit și la 18 mai.

¹⁵² Tecla, Mariamna, Marta, Maria și Enata au fost mucenițe ѡn vremea lui Sapor al II-lea (347) și au fost decapitate de ѡnsuși preotul care le avea ѡn grije și care a acceptat să devină călău pentru a nu-și pierde averea, după care a fost spânzurat de către cei care l-au ѡnșelat, luându-i-se și viața și banii (*Mineiul* pe luna iunie). ѡn scena de la Sucevița este reprezentată numai Tecla, алți trei mucenici decapitați, Orest, Diomid și Irodie (?) și episcopul Chiril, bust; corespondent numai la Roman, unde diavolul ѡi oferă preotului călău nu numai pălăria ci și o pungă cu bani (E. Cincheza-Buculei, *Détails dans la peinture médiévale*, pp. 11-15).

¹⁵³ Corespondent numai la Roman; ѡn toate celelalte *Menologuri* Onufrie apare singur, ѡn picioare sau bust. Sf. Onufrie și алți pustnici din pustia Egiptului au fost descoperiți de Sf. Pafnutie spre a fi făcuți cunoscuți. (*Viețile sfinților pe luna iunie*, Ed. Episcopiei Romanului, 1997, pp. 188-208); Cuv. Petru Atonitul a trăit ca pustnic ѡn Muntele Athos (*Ibidem*, pp. 208-220).

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

17. Sf. Mc. Manuil, Savel, Ismail $\tilde{\text{з}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ы}}(\chi)$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ь}}$ $\text{м}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{з}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{а}}$ $\text{с}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{а}}$ $\text{и}\tilde{\text{с}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{а}}$ decapitați

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

18. Sf. Mc. Leontie $\tilde{\text{и}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{ь}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}$ $\text{л}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{о}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{а}}$ legat culcat pe patru țărushi în fața a doi executori cu săbiile ridicate

Peretele de nord, sub arc, partea estică

19.(343) Sf. Ap. Iuda fratele Domnului $\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}$ $\text{ап}(\text{с})\tilde{\text{л}}\tilde{\text{а}}$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{д}}\tilde{\text{ы}}$ $\text{в}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{а}}/\tilde{\text{т}}\tilde{\text{а}}$ $\tilde{\text{г}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ѳ}}$ în picioare

Peretele de nord, sub arc, latura estică

20. Sf. Mc. Metodie și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ь}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}$ $\text{м}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{о}}\tilde{\text{д}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}$ $\text{и}(\text{ж})$ $\text{с}}\tilde{\text{ъ}}$ $\text{н}}\tilde{\text{и}}(\text{м})$ decapitat alături de alți trei mucenici

Peretele de nord, registrul al V-lea, în continuare

21.(345) Sf. Mc. Iulian din Tars și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{і}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ы}}$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{с}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{і}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{с}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{г}}\tilde{\text{о}}/\text{и}(\text{ж})$ $\text{с}}\tilde{\text{ъ}}$ $\text{н}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{ь}}$ aruncat în mare într-un coș și decapitarea a doi mucenici

22.(346) Sf. Mc. Eusebiu și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ь}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{у}}\tilde{\text{с}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{і}}\tilde{\text{а}}$ $\text{и}(\text{ж})$ $\text{с}}\tilde{\text{ъ}}$ $\text{н}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{ь}}$ decapitarea lui Eusebiu¹⁵⁴ și muceniciei Zinon și Zinas în groapa cu foc¹⁵⁵

Peretele de est, registrul al V-lea

23.(347) Sf. Mc. Agripina și cei împreună cu ea $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}\tilde{\text{ж}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ц}}\tilde{\text{ж}}$ $\text{а}}\tilde{\text{г}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{и}}\tilde{\text{п}}\tilde{\text{и}}/\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ы}}$ $\text{и}(\text{ж})$ $\text{с}}\tilde{\text{ъ}}$ $\text{н}}\tilde{\text{и}}(\text{м})$ (Aristocleu, Dimitrian și Atanasie)

24.(348) „Nașterea Cinstitului Proroc Înaintemergător [și] Botezător Ioan” $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{р}}\tilde{\text{о}}\tilde{\text{ж}}(\tilde{\text{д}})$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{о}}$ $\text{ч}(\text{с})\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{г}}\tilde{\text{о}}$ $\text{п}}\tilde{\text{р}}(\tilde{\text{о}})\tilde{\text{р}}(\tilde{\text{о}})\tilde{\text{к}}\tilde{\text{а}}$ $\text{п}}\tilde{\text{р}}(\tilde{\text{д}})\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{к}}$ $\text{к}}\tilde{\text{р}}(\text{с})\tilde{\text{т}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}/\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}$ compoziție obișnuită

25.(349) Sf. Cuv. Mc. Fevronia $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}\tilde{\text{ж}}$ $\text{п}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{п}}(\tilde{\text{д}})\tilde{\text{ѳ}}/\text{в}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{о}}$ $\text{м}\tilde{\text{ч}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ц}}\tilde{\text{ж}}$ $\text{ѳ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{о}}/\tilde{\text{н}}\tilde{\text{ѳ}}$ în picioare

26.(350) Cuv. David¹⁵⁶ $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{п}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{п}}(\tilde{\text{д}})\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{г}}\tilde{\text{о}}/\tilde{\text{д}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}$ în picioare

27.(351) Cuv. Samson primitorul de străini $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{п}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{п}}(\tilde{\text{д}})\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{г}}\tilde{\text{о}}$ $\text{с}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{ь}}/\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{о}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}$ $\text{с}}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{а}}(\tilde{\text{р}})\tilde{\text{н}}\tilde{\text{о}}/\tilde{\text{п}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{ь}}\tilde{\text{ц}}\tilde{\text{а}}$ în picioare

Icoana de hram (352) – *Învierea Domnului*¹⁵⁷

28.(353) Întoarcerea moaștelor Sf. Mc. [doctori] fără de arginți Chir și Ioan $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{в}}\tilde{\text{ъ}}\tilde{\text{з}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{щ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{і}}\tilde{\text{е}}$ $\text{м}}\tilde{\text{о}}\tilde{\text{щ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{м}}\tilde{\text{ь}}/\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}(\chi)$ $\text{в}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{с}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{и}}(\text{к})$ $\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}/\text{ѳ}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{н}}\tilde{\text{а}}$ aducerea moaștelor într-un coș, în prezența unui episcop

29.(354) Sf. Ap. Petru și Pavel $\tilde{\text{к}}\tilde{\text{ѳ}}\cdot\text{с}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{ѳ}}\tilde{\text{ь}}(\chi)$ $\text{ап}(\text{с})\tilde{\text{л}}\tilde{\text{ъ}}$ $\text{п}}\tilde{\text{е}}\tilde{\text{т}}\tilde{\text{р}}\tilde{\text{а}}$ $\text{и}}$ $\text{п}}\tilde{\text{а}}\tilde{\text{в}}\tilde{\text{л}}\tilde{\text{а}}$ Petru răstignit cu capul în jos, Pavel decapitat

¹⁵⁴ Mort lovit în cap.

¹⁵⁵ Cei doi mucenici în foc nu au mai fost reprezentați (la Roman pictura, 19-30 iunie, a fost distrusă prin tăierea peretelui).

¹⁵⁶ Din Tesalonic.

¹⁵⁷ Icoana a fost recuperată ca urmare a lucrărilor de restaurare ale iconostasului din secolul al XIX-lea plasat pe peretele de est al pronaosului, Georgiana Zaharia și Oliviu Boldura, *Redescoperirea icoanei de hram de la Sucevița*, în *Caietele restaurării Humor 2012*, Ed. ACS, București, 2012, pp. 94-101. Prezența „pulberilor de aur, așezate circular” nu se justifică prin identificarea lor cu niște cununi, inadecvate în scena Învierii. Termenul de cunună este folosit de Dionisie din Furna în descrierea scenei Învierii pentru nimburi (Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sofia, București, 2000, p. 117; v. și p. 31, p. 228).

30.(355) Soborul Sf. 12 Apostoli ḷ·сѣвѡ(ρ) сѣѣ(χ) ап(с)лѣ/ вѣ· două grupuri de apostoli

Luna Iulie (356) м(с)цѣ іюліе Semnul începutului de lună și cel zodiacal – Раc ρа(κ)

Peretele de sud, registrul al VI-lea

1.(357) Sf. [Doctors] fără de arginți și făcători de minuni Cosma și Damian ḷ·сѣѣ(χ) вєсрєврѣни(κ)/ и чюдотворє(ц) козма/ и дамїана loviți cu pietre

2.(358) „Așezarea cinstului veșmânt al Născătoarei de Dumnezeu” в·положенїе ч(с)ѣнїи рїзѣ вѣцѣк ѣн раclă de către un episcop, în prezența împăratului Leon

3.(359) Sf. Mc. Iachint și cei împreună cu el ḡ·сѣѣо мѣнка іакїнѡа и(ж) сѣѣ ни(м) Iachint în închisoare și decapitarea a doi mucenici¹⁵⁸

Peretele de sud, sub arc, latura estică

4. Cuv. Părintele nostru Andrei¹⁵⁹ ḷ·сѣѣо ѡцѣа нашє(г) андє(а) în picioare

5. Cuv. Părintele nostru Atanasie Atonitul ē·прп(д) ѡбнаго ѡцѣа нашє(г) аѡана/сїа аѡѡнѣскаго în picioare; pe sul: „Căci începutul căii vieții care” іакѡ начало пѣ/ти живота·є(ж) при

Peretele de sud, sub arc, partea estică

6.(362) Părintele nostru Sisoe cel Mare și cei împreună cu el ḡ·ѡцѣа нашє(г) сїсоа вели/каго и(ж) сѣѣ/ ни(м) în picioare în fața mormântului deschis și decapitarea a doi mucenici¹⁶⁰

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică

7. Cuv. Părintele nostru Toma din Maleon з·прп(д) ѡбны(χ) ѡцѣа наши(χ) ѡѡмы и(ж) вѣѣ малєи· în picioare

8. Sf. Mare Mc. Procopie și cei împreună cu el и·сѣѣо велико мѣнка/ прокопїа и(ж) сѣѣ ни(м) decapitatarea împreună cu alți doi mucenici

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

9. Sf. Sfințitul Mc. Pangratie și cei împreună cu el ѡ·сѣѣо сѣѣнно мѣнка панкратїа и(ж) сѣѣ ни(м) inscripția îl numește pe episcopul de Tavromenia care a murit însă de sabie; în imagine apare un episcop în cuptor, posibil Chiril al Gortinei aruncat în foc și rămas nears îmbrăcat în hainele liturgice; alături decapitarea a trei mucenici: Paternutie, Corpi și Alexandru (?)¹⁶¹

Peretele de sud, sub arc, partea vestică

10.(366) Sf. 45 de mucenici din Nicopolea ḡ·сѣѣ(χ)·мѣ·м(ч)нкѣ и(ж)/ вѣѣ никопол(и) care au murit aruncați în foc dar în imagine a fost ilustrat un episcop în cuptor, mai multe căsuțe aprinse, grup de mucenici călugări decapitați, ceea ce corespunde cu uciderea celor 10.000 de monahi din Nitria.¹⁶²

Peretele de sud, sub arc, latura vestică

11. Sf. Mc. Eufimia ḷ·сѣѣк мѣнцѣк ефїмїк minunea Sf. Eufemia de la Soborul sfinților părimți din Calcedon

¹⁵⁸ Decapitarea celor doi fără corespondent; Iachint a murit în închisoare tânăr, în imagine este bătrân cu barbă albă.

¹⁵⁹ Arhiepiscopul Cretei.

¹⁶⁰ În celelalte *Menologuri* numai Sf. Sisoe.

¹⁶¹ *Viețile sfinților pe luna iulie*, Ed. Episcopiei Romanului, 1997, pp. 146-179; corespondent numai la Roman.

¹⁶² Corespondent numai la Roman.

Peretele de sud, registrul al VI-lea, în continuare

12.(368) Sf. Mc. Proclu, Parie вѣ·стѣы(х) мѣнѣкъ прокла иларіа Proclu legat de stâlp și săgetat, Parie decapitat alături de un alt mucenic

13.(369) Cuv. Părintele nostru Ștefan Savaitul гѣ·прп(д)вѣнаго ѡц(д)/ нашего стѣфана/ саванта în picioare

14.(370) Sf. Ap. Achila și cei împreună cu el дѣ·стѣо ап(с)ла акїлы и(ж) съ нимъ mc. Iust în cuptor, trei mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arc, latura estică

15. Sf. Mc. Chiric, Iulita вѣ·стѣы(х) м(ч)нк кврїка излита Chiric ținut de picioare și lovit cu ciocanul, Iulita decapitată¹⁶³

16. Sf. Mc. Antinoghen¹⁶⁴ și cei împreună cu el зѣ·стѣы(х) м(ч)нкѣ/ анѣногїна/ и(ж) съ ни(м) trei mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arc, patea estică

17.(373) Sf. Mc. Marina зѣ·стѣыж м(ч)нѣж марїны lovindu-l cu ciocanul pe diavol¹⁶⁵

Glaful feresrei de la sud-vest, latura estică

18. Sf. Mc. Emilian, Iachint вѣ·стѣо мѣнка емилиана·накї/ноа unul în cuptor, celălalt pe grătar, doi executori cu săbiile ridicate

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

19. Cuv. Părintele nostru Dia вѣ·прп(д)вѣнаго/ ѡц(д)нашег(о)/ дїа în picioare

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică și peretele de sud sub arc, partea vestică

20.(376) Sf. Proroc Ilie вѣ·стѣо пр(о)р(о)ка илїж în căruță, aruncându-i haina lui Elisei

Peretele de sud, sub arc, latura vestică

21. „Cuv. Părintele nostru Ioan și Cuv. Simeon, cel ce s-a făcut nebun pentru Hristos” вѣ·прп(д)вѣнаго ѡц(д)нашег(о)/ иванна·и прп(д)вѣнаго сїмѣѡ/на и(ж) хїа ра(дї) жродиваго în picioare

22. Sf. Mironosiță Maria Magdalena și Mc. Foca вѣ·стѣыж мирносицѣж марїж/ магдалины·и/ м(ч)нк фокы Maria Magdalena în picioare cu vasul de mir în mână și mc. Foca în cuptor și săgetat¹⁶⁶

Peretele de sud, registrul al VI-lea, în continuare

23.(379) Sf. Mc. Trofim, Teofil și cei împreună cu el вѣ·стѣы(х) мѣнѣкъ трофима/ теѡфїла и(ж) съ н(им) decapitarea a trei mucenici

¹⁶³ Redactare similară cu cea de la Roman.

¹⁶⁴ Calendarul ortodox român Atinoghen, rus Афиноген (unde ф este reflexul sunetului θ din greacă), bg. Атиноген.

¹⁶⁵ Ca la Tismana; la Roman nu s-a păstrat ; în celelalte *Menologuri* – decapitarea.

¹⁶⁶ Sf. Foca este prăznuit în 23 iulie. Asocierea celor două zile fără corespondent; la Roman pictura distrusă (18-26 iulie) prin tăierea peretelui.

24.(380) Sf. Mc. Hristina КД·СТЫЖ МЧНЦЖ ХРИСТИНЫ căzută în genunchi cu mâinile legate, străpunsă cu sulița în piept

Peretele de vest, registrul al V-lea

25.(381) „Adormirea Sf. Ana mama Născătoarei de Dumnezeu” КЕ·УСПЕИЕ СТЫЖ АННЫ МТРЕ БЦИ

pe cartea diaconului: „Fericiți cei fără [prihană] ...” (Ps. 118, 1) ВЛ/ДЖ/ЕНЕ/ НЕ/ПО/РО

26.(382) Sf. Mc. Ermolae și cei împreună cu el КС·СТГО МЧНКА Е(Р)МОЛАЕ/ И(Ж) СЪ НИМЬ decapitarea a doi mucenici

27.(383) Sf. Mc. Panteleimon КЗ·СТГО МЧНКА/ ПАНТЕЛЕИМО(Н) în picioare

28.(384) Sf. Ap. Prohor КИ·СТГО АП(С)ЛА/ ПРОХОРА în picioare

29.(385) Sf. Mc. Calinic și cei împreună cu el КФ·СТГО МЧНКА КАЛИ/НИКА·И(Ж) СЪ НИ(М) Calinic în foc

30.(386) Sf. Ap. Sila și Siluan Л·СТЫ(Х) АП(С)ЛЬ СИЛЫ И СИЛС/АНА în picioare

31.(387) Sf. [și] Dreptul Evdochim ЛА·СТГО ПРАВЕ(Д)НАГО ЕВ/ДОКИМА în picioare

Glaful ușii de la vest, în ax, și peretele de vest, registrul al V-lea

Luna August (388) М(С)ЦЬ АВГУ(С) Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc și semnul zodiacal - Leul Л(В)Ъ

1.(389) „Mc. Macabei și mama lor Solomonie și dascălul lor Eleazar” А·СТЫ(Х)·Э МЧНКА МА(К)КАВЕН И МТРЕ ИИ(Х) СОЛОМОНИ/ И УЧИТЕЛЪ И(Х) ЕЛЕАЗАРА cei șapte Macabei în foc, Salomonea pe grătar și Eleazar legat de stâlp în foc

2.(390) „Aducerea moaștelor Sf. întâi Mc. și Arhidiacon Ștefan” В·ПРЪВЕСЕНІЕ МОЦЕ(М) СТГО ПРЪВО МЧНКА И АРХИ/ДІАКОНА СТЕФАНА aducerea moaștelor pe spatele cailor care nu mai vor să meargă, grup de arhierei și mireni

3.(391) Cuv. Părinții noștri Isachie, Dalmat și Faust¹⁶⁷ Г·ПРП(Д)УБЕН(Ы)Х УЦЪ НАШИ(Х)/ ИСАКІА·ДА(Л)МАТА·И ФАВИСТА Isachie în picioare, Dalmat și Faust stând

4.(392) Sf. 7 tineri din Efes Д·СТЫ(Х)Ъ·Э·ОТРО(К) И(Ж) ВЪ ФЕЕСКЪ cei șapte copii dormind în peștera din Efes

5.(393) Sf. Mc. Evsignie Е·СТГО МЧНКА ЕВСЕ/ГНІА decapitat

Peretele de nord, registrul al VI-lea

6.(394) „Schimbarea la Față a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos”; Iisus Hristos, Ilie și Moise Э·ПРЪВЪРАЖЕНІЕ ГА БА И СПА(С)А НАШЕ(Г)·ІВ¹⁶⁸ ХА / ІС ХС / ІЛІА/ И МОУСИ

7.(395) Sf. Mc. Domentian¹⁶⁹ Э·СТГО МЧНКА ДОМЕНТІАНА căzut în genunchi, lovit cu pietre și amenințat cu sabia

¹⁶⁷ Transcrierea numelui din inscripție este Favist, mai apropiat ca formă de bg., rus. Фавст. Reprezentarea este similară celei de la Roman.

¹⁶⁸ În loc de prescurtarea uzuală Іс.

¹⁶⁹ Calendar ort. român Dometie, rus. Дометия, bg. Дометий. Forma Domentian din inscripție ar putea fi o contaminare cu numele împăratului roman.

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

8. Sf. Mc. Emilian și cei împreună cu el ἱ·στυῖο λιχника ἐμιλιана/ и(ж) съ ни(м) ep. Emilian în picioare, doi sfinți mucenici din Tir târâți și trei mucenici în foc (Elefterie, Leonid și un prunc)¹⁷⁰

9. Sf. Ap. Matia ⲉ·στυῖο ⲁⲛ(с)ⲗⲁ ⲙⲁ(т)ⲉⲓⲗ răstignit și un mucenic dintre cei 10 care au mărturisit pentru icoana lui Iisus Hristos la Constantinopol, în vremea iconoclastului Leon (?), decapitat¹⁷¹

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

10.(398) Sf. Mc. Diacon Lavrentie ἱ·στυῖο λιχника δῆακονα/ лаврентіа în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

11. Sf. Mc. Evplu și cei împreună cu el ⲁἱ·στυῖ(χ) λιχникъ/ еѵпла и(ж) съ/ нимъ decapitat și alți șase mucenici în cuptor (Neofit, Zinon, Gaie, Marcu, Macarie, Gaian)(?)¹⁷²

12. Sf. Mc. Fotie și Anichit ⲁἱ·στυῖ(χ) м(ч)ннкъ/ фотіа и аники/та în cuptor¹⁷³

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

13. Aducerea moaștelor Sf. Maxim Mărturisitorul ἱ·στυῖο πρ(ο)ρ(ο)κα μιχαе арuncat de pe zidul cetății¹⁷⁴

Peretele de nord, sub arc, partea estică

14.(402) Sf. Proroc Mihea ⲁἱ·στυῖο ρ(ο)ρ(ο)κα михеа арuncat de pe zidul cetății¹⁷⁴

Peretele de nord, sub arc, latura estică

15. „Adormirea Preacinstitei Stăpânei noastre, Născătoarea de Dumnezeu” ἱ·στυῖο πρ(с)тыж вл(д)чцж нашж вцж pe cărți: „Fericiti cei fără prihană în” (Ps. 118, 1) влж/ене непо/ роч/нїн/ вк / „Al tău sunt eu, scapă-mă/mântuiește-mă căci/ca pe” тво/и ес/мъ а/зъ сї/си м/к како

Peretele de nord, registrul al VI-lea, în continuare

16.(404) Sf. Mc. Diomid și cei împreună cu el ⲁἱ·στυῖο λιχника δῆωμидіа/ и(ж) съ нимъ decapitat alături de mai mulți mucenici în cuptor (?)¹⁷⁵

17.(405) Sf. Mc. Miron și cei împreună cu el ⲁἱ·στυῖο λιχника·мирона·и(ж) съ нимъ Miron în cuptor rugându-se, a rămas neatins dar focul s-a întors și a ars 150 de păgâni; deși a murit mai târziu prin sabie,

¹⁷⁰ Fără corespondent; în toate celelalte *Menologuri* a fost pictat numai episcopul Cizicului.

¹⁷¹ O decapitare (patru mucenici) apare numai la Roman alături de răstignirea Sf. Matia.

¹⁷² În toate celelalte *Menologuri* a fost pictată numai decapitarea Sf. Evplu; la Roman scena este repictată.

¹⁷³ Reprezentare similară numai la Roman.

¹⁷⁴ Fără corespondent în *Menologurile* din Țara Românească și Moldova. A mai fost pictat la Sf. Nicolae Orfanos din Tesalonic (P. Mijović, *op. cit.*, fig. 4). Este vorba despre prorocul Mihea din vremea împăratului Ahab, care pentru că i-a prorocit moartea împăratului în războiul împotriva Asiriei a fost pedepsit fiind aruncat într-o prăpastie, așa cum se spune în Prolog (*Viețile sfinților pe august*, pp. 171-176). Celălalt profet cu același nume a prorocit despre nașterea lui Iisus în Betleem și a murit în pace (*Minei*), fiind cel pictat în toate celelalte *Menologuri*. Scena de la Roman nu s-a păstrat, pictura fiind distrusă prin tăierea zidului (zilele de la 14 la 19).

¹⁷⁵ Pictați numai la Sucevița. Inedit este detaliu cu soldatul care ține într-o mână capul sfântului, aluzie la minunea întâmplată la moartea lui (*Viețile sfinților pe august*, p. 228).

mucenicul decapitat pictat lângă cuptor nu poate fi identificat cu preotul Miron, fiind foarte tânăr, posibil Patroclu pomenit în aceeași zi (?)¹⁷⁶

18.(406) Sf. Mc. Flor și Lavru $\tilde{\text{н}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ м} \tilde{\text{ч}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} / \text{флора и лавра}$ aruncați în fântână alături de decapitarea a trei mucenici (?)

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

19. Sf. Mc. Andrei Stratilat și cei împreună cu el 2593 $\tilde{\text{ф}} \tilde{\text{л}} \tilde{\text{ч}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{а}} \cdot \text{н и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}} \text{ни (м)} / \tilde{\text{р}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{д}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{а}}$ ¹⁷⁷. mai mulți mucenici decapitați

20. Sf. Proroc Samuel $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ пр(о)р(о)ка самуила}$ în picioare, pe sul: „Întărește-te, inima mea, în Domnul veselise-va” $\tilde{\text{з}} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{ь}} \tilde{\text{д}} \tilde{\text{н}} / \text{с} \tilde{\text{а}} \text{ ср(д)} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{е}} / \text{мои ш}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{н}} / \text{в} \tilde{\text{ъ}} \tilde{\text{з}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{с}} \tilde{\text{е}}$

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

21.(409) Sf. Ap. Tadeu și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \cdot \text{ап(с)ла} \cdot \text{фа/деа и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}} \text{ни (м)}$ Tadeu în picioare alături de decapitarea Sf. Vasa și a copiilor ei Teognie, Agapie, Pist din Edessa¹⁷⁸

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

22. Sf. Mc. Agatonic și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{в}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ м} \tilde{\text{ч}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} \text{ аг/фоника и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}} \text{ни (м)}$ decapitarea a trei mucenici

23. Sf. Mc. Eutihie și cei împreună cu el $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{т}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ м(ч)н} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{а}} / \text{евтїїхїа/ и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}} / \text{ни (м)} \tilde{\text{ъ}}$ decapitarea a patru mucenici (?)¹⁷⁹

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică și sub arc partea estică

24. Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{д}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ іо/ана в} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} / \text{слова}$ inscripția îl numește pe Sf. Ioan Evanghelistul dar în imagine apare un sfânt bătut cu vergi, probabil Eutihie ucenicul sfântului ap. și ev. Ioan¹⁸⁰

25.(413) Aducerea moaștelor Sf. Ap. Bartolomeu $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{е}} \cdot \text{в} \tilde{\text{ъ}} \tilde{\text{з}} \tilde{\text{в}} \tilde{\text{р}} \tilde{\text{а}} \tilde{\text{щ}} \tilde{\text{е}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{і}} \tilde{\text{е}} \text{ мощемь с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{г}} \tilde{\text{о}} \text{ ап(с)ла/ варфоломеа}$ pe mare și primite de un grup în frunte cu episcopul cetății Venenda¹⁸¹

Peretele de nord, sub arc, latura estică

26. Sf. Mc. Andrian¹⁸² și Natalia și cei împreună cu ei $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{з}} \cdot \text{с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{ы}} (\chi) \text{ м} \tilde{\text{ч}} \tilde{\text{н}} \tilde{\text{к}} \tilde{\text{ъ}} \text{ андрї/анна и наталї} \cdot \text{и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}} / \text{ни (м)}$ Adrian lovit cu topoarele peste picioare, încurajat de Natalia aflată lângă nicovală¹⁸³; alți trei mucenici cu picioarele tăiate¹⁸⁴

27. Cuv. Părintele nostru Pimen $\tilde{\text{к}} \tilde{\text{з}} \cdot \text{прп(д)овнаго в} \tilde{\text{ц}} \tilde{\text{д}} \text{ на/шего пимина}$ Pimen vorbind prin ușa chiliei cu sora sora sa căreia mai-marele țării îi băgase feciorul în închisoare, pentru a-l forța pe monah să mijlocească pentru el¹⁸⁵

¹⁷⁶ Fără corespondent. În celelalte *Menologuri* apare numai decapitarea Sf. Miron.

¹⁷⁷ Apare greșit $\tilde{\text{ч}}$ în loc de $\tilde{\text{ч}}$, simbolul pentru numărul 90.

¹⁷⁸ La Bucovăț a fost reprezentată decapitarea Sf. Vasa și a copiilor ei; în celelalte *Menologuri* – ap. Tadeu în picioare; la Roman – pictură nouă.

¹⁷⁹ La Roman a fost pictată decapitarea unui grup numeros de mucenici iar inscripția îl numește pe Sf. Lup ($\tilde{\text{к}} \tilde{\text{т}} \text{ лупь и (ж)} \text{ с} \tilde{\text{ъ}}$) ниль) prăznuit în această zi; Eutihie se pomenește în 24 august. La Tismana – decapitarea sfinților Irineu, Or și Oropsis ($[\tilde{\text{к}} \tilde{\text{т}}] \text{ с} \tilde{\text{т}} \tilde{\text{и}} \text{ ирин[е]} \tilde{\text{с}}$) comemorați cu o zi înainte.

¹⁸⁰ La Roman Sf. Ev. Ioan a fost asociat cu Aducerea moaștelor Sf. Ap. Bartolomeu.

¹⁸¹ Compoziție similară numai cu cea de la Roman.

¹⁸² Forma veche românească pentru Adrian, probabil o contaminare cu Andrei.

¹⁸³ Detaliu inedit dar corespunzător textului ce povestește viața lor (*Viețile sfinților pe august*, pp. 329-343).

¹⁸⁴ Martiriul celor 23 care au pățimit împreună cu Adrian apare și la Roman.

¹⁸⁵ Compoziție similară numai la Roman; în celelalte *Menologuri* este reprezentat Cuv. Pimen în picioare.

Peretele de nord, registrul al VI-lea, în continuare

28.(416) „Cuv. Părintele nostru Moise Maurul”¹⁸⁶ Ɱи·прп(д)ѡбна(г)/ ѡцѡ наша(г)·мо/всѡа мѡрїна ѡн рїцоаре

29.(417) „Tăierea cinstului cap al Sf. Ioan Botezătorul” Ɱѡ·ꙋсѡѡновенїе/ ч(с)тны главы· сѡтѡ/ ѡанна кр(с)тлѡѡ

30.(418) Sf. Patriarhi Alexandru și Ioan și Pavel cel Nou Ɱ·сѡѡ(ѡ)·патрїар(ѡ)·але/ѡандра·и ѡанна·/и павла новаго· ѡн рїцоаре

31.(419) „Așezarea [în raclă] a cinstului brâu al Născătoarei de Dumnezeu” Ɱѡ·положенїе ч(с)тнаго поаса пр(с)ты ѡцѡж аșezarea brăului ѡн раclă de către patriarhul Constantinopolului, ѡн prezența ѡmpăratului Arcadie care l-a adus de la Ierusalim.

¹⁸⁶ Moise Etiopianul, monah ѡn Schit, Egipt. Slavii ѡl numesc Maurul; rus., bg. Мурин.

Fig. 1. *Sf. Treime*, cupolă est (foto Sorin Chițu).

Fig. 2. *Cel Vechi de Zile*, cupolă vest (foto S. C.).

Fig. 3. Ansamblu (icoana de hram înainte de restaurare), perete est (foto Georgiana Zahariea).

Fig. 4. *Sinodul I* ; 18-26 sept., perete est (foto S. C.).

Fig. 5. *Sinodul IV* ; 4-7 sept., perete sud (foto S. C.).

Fig. 6. Nașterea Sf. Nicolae, perete est (foto G. Z.).

Fig. 7. Sf. Nicolae dus la școală, perete est (foto G. Z.).

Fig. 8. Sf. Nicolae hirotonit diacon, perete est (foto G. Z.).

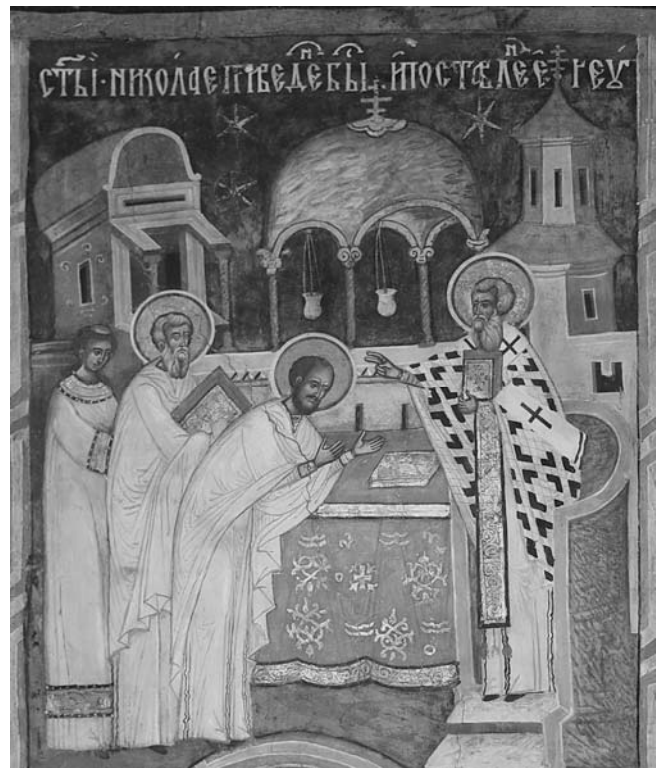

Fig. 9. Sf. Nicolae hirotonit preot, perete est (foto G. Z.).

Fig. 10. Sf. Nicolae îi salvează de la moarte pe cei trei tineri, perete sud (foto S. C.).

Fig. 11. Sf. Nicolae alungă demonul de pe corabie, perete sud (foto S. C.).

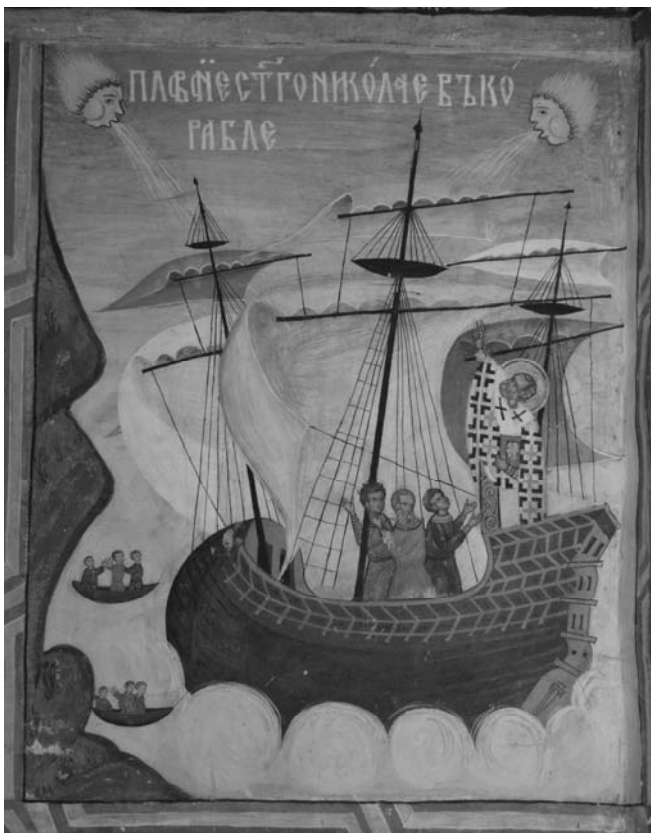

Fig. 12. Sf. Nicolae potolește furtuna, perete sud (foto S. C.).

Fig. 13. Nașterea Sf. Gheorghe, perete vest (foto S. C.).

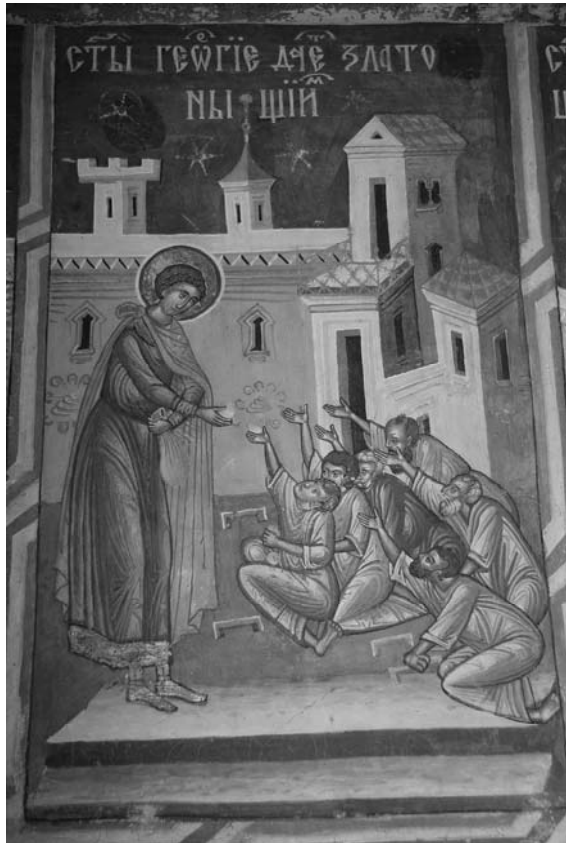

Fig. 14. Sf. Gheorghe dăruiește aur săracilor, perete vest (foto S. C.).

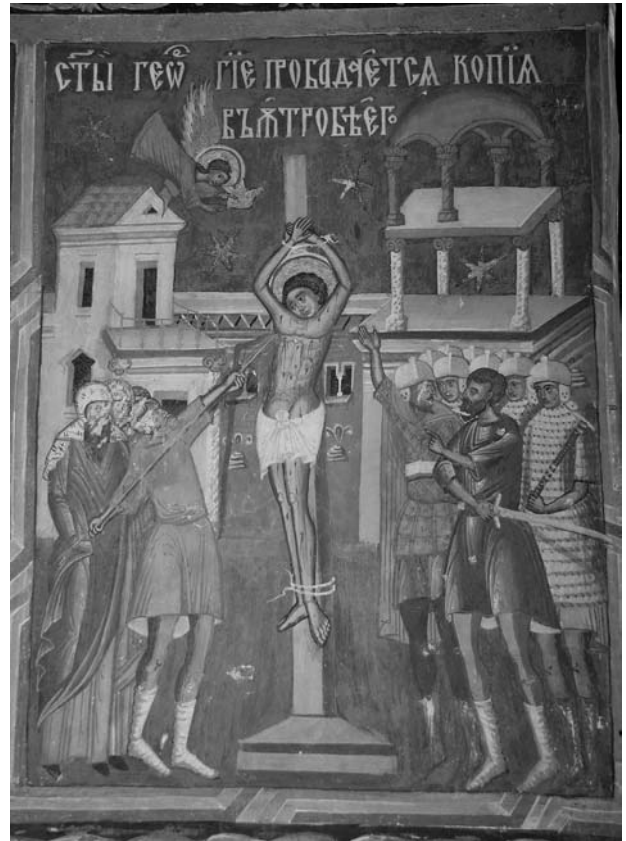

Fig. 15. Sf. Gheorghe împuns cu sulița, perete nord (foto S. C.).

Fig. 16. Sf. Gheorghe și împărăteasa Alexandra duși la execuție, perete nord-est (foto G. Z.).

Fig. 17. Sf. Gheorghe pe grătar, moartea împărătesei Alexandra, perete est (foto G. Z.).

Fig. 18. Sf. Gheorghe fiert în cazan, Decapitarea Sf. Gheorghe, perete est (foto G. Z.).

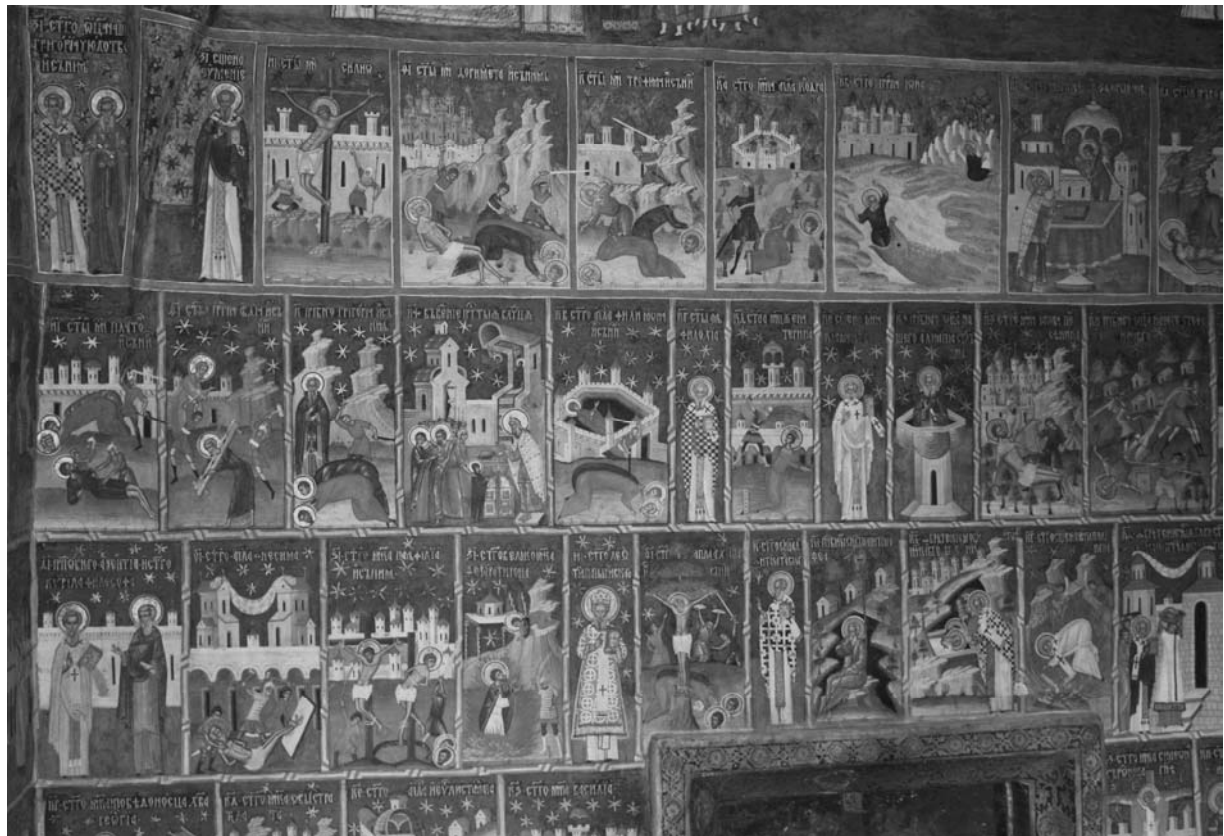

Fig. 19. Menolog, 17 nov ; 18-24 sept; 18-28 nov.; 14-24 febr., perete est (foto G. Z.).

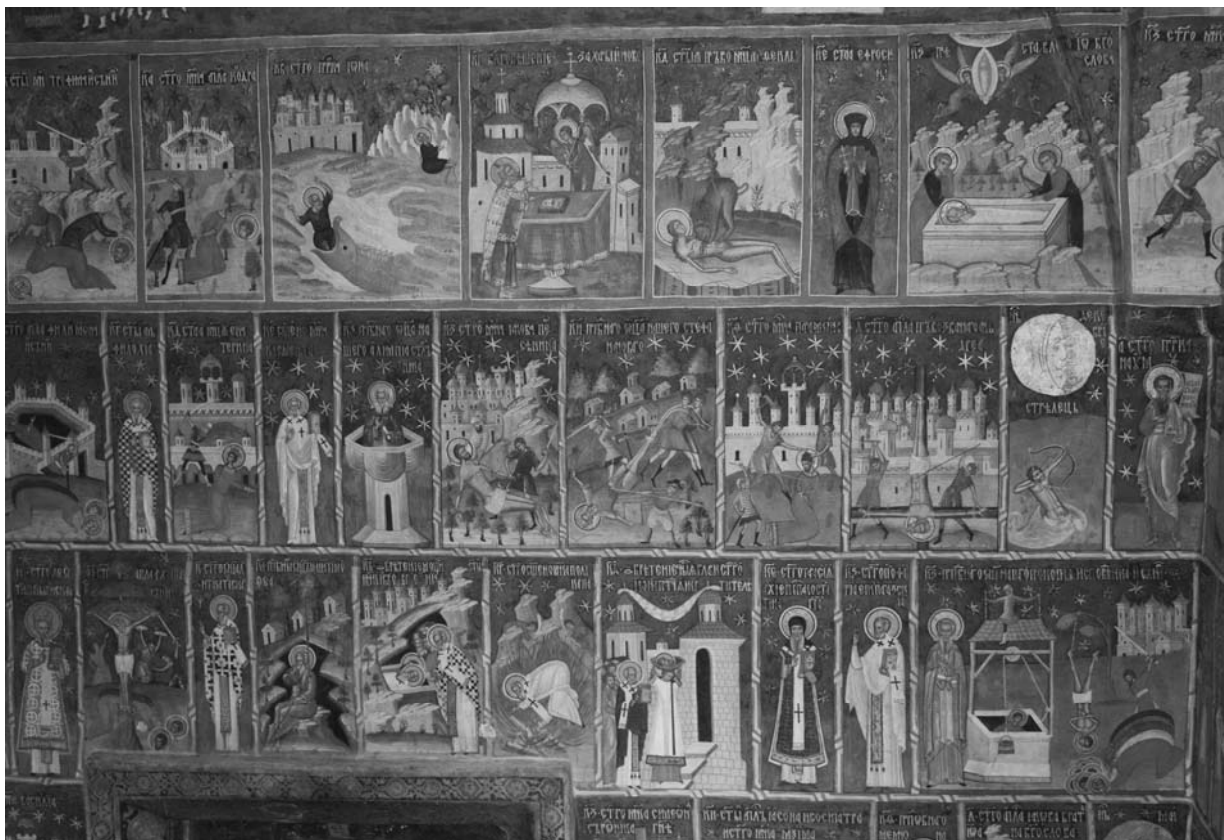

Fig. 20. Menolog, 20-26 sept. ; 22-30 nov.; 1 dec., 18-27 febr., perete est (foto G. Z.).

Fig. 21. Menolog, 23-26 apr.; 23-27 iun., perete est (foto G. Z.).

Fig. 22. Menolog, 27-30 apr.; 28-30 iun., perete est (foto G. Z.).

Fig. 23. Menolog, 1-3, 27-30 sept.; 1-4 oct., perete sud (foto S. C.).

Fig. 24. Menolog, 30-31 oct.; 1-2 nov.; 10-13 ian., perete nord (foto S. C.).

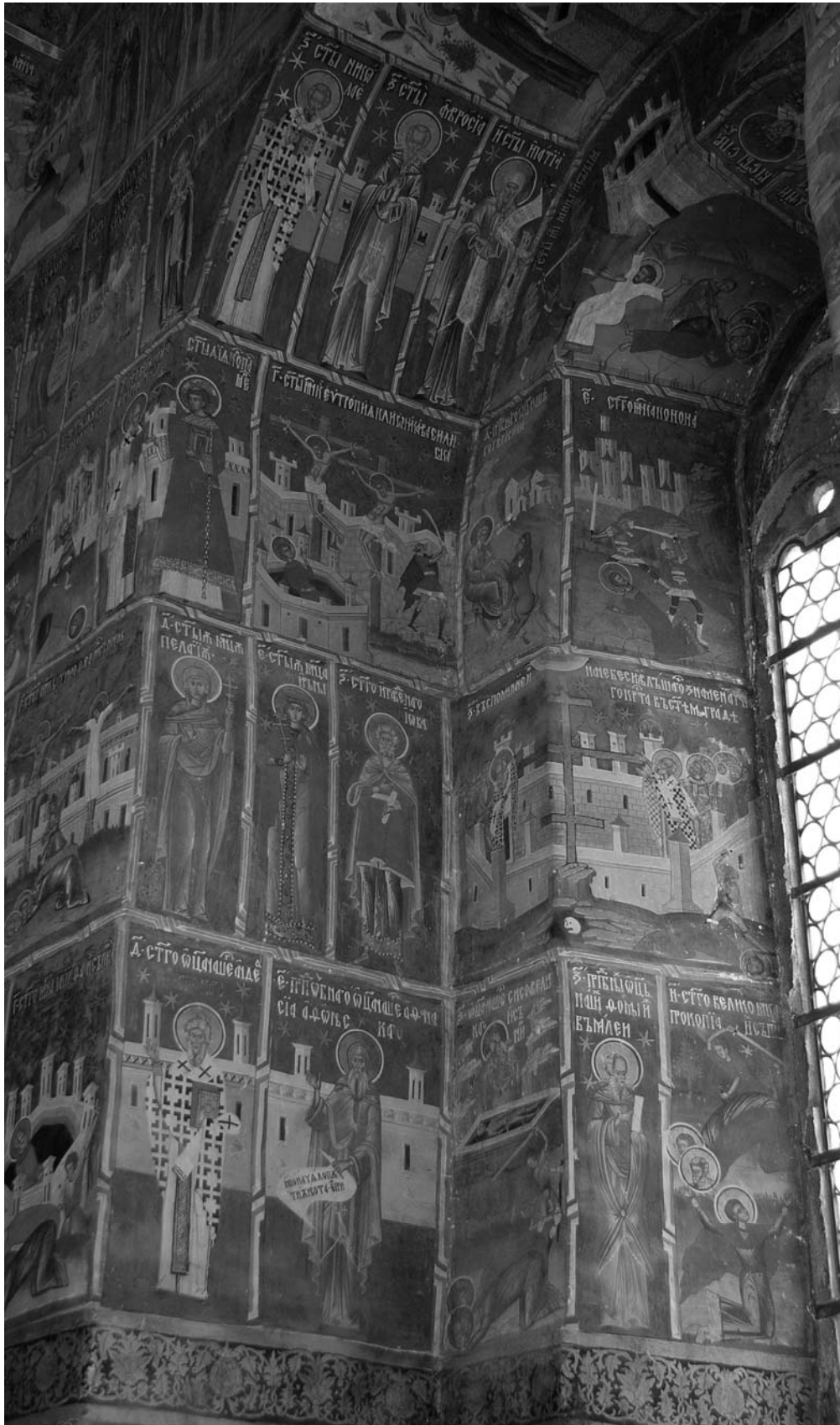

Fig. 25. Menolog, 6-8, 10 dec.; 2-5 mart.; 3-7 mai; 4-8 iul., glaf fereastră sud-est (foto S. C.).

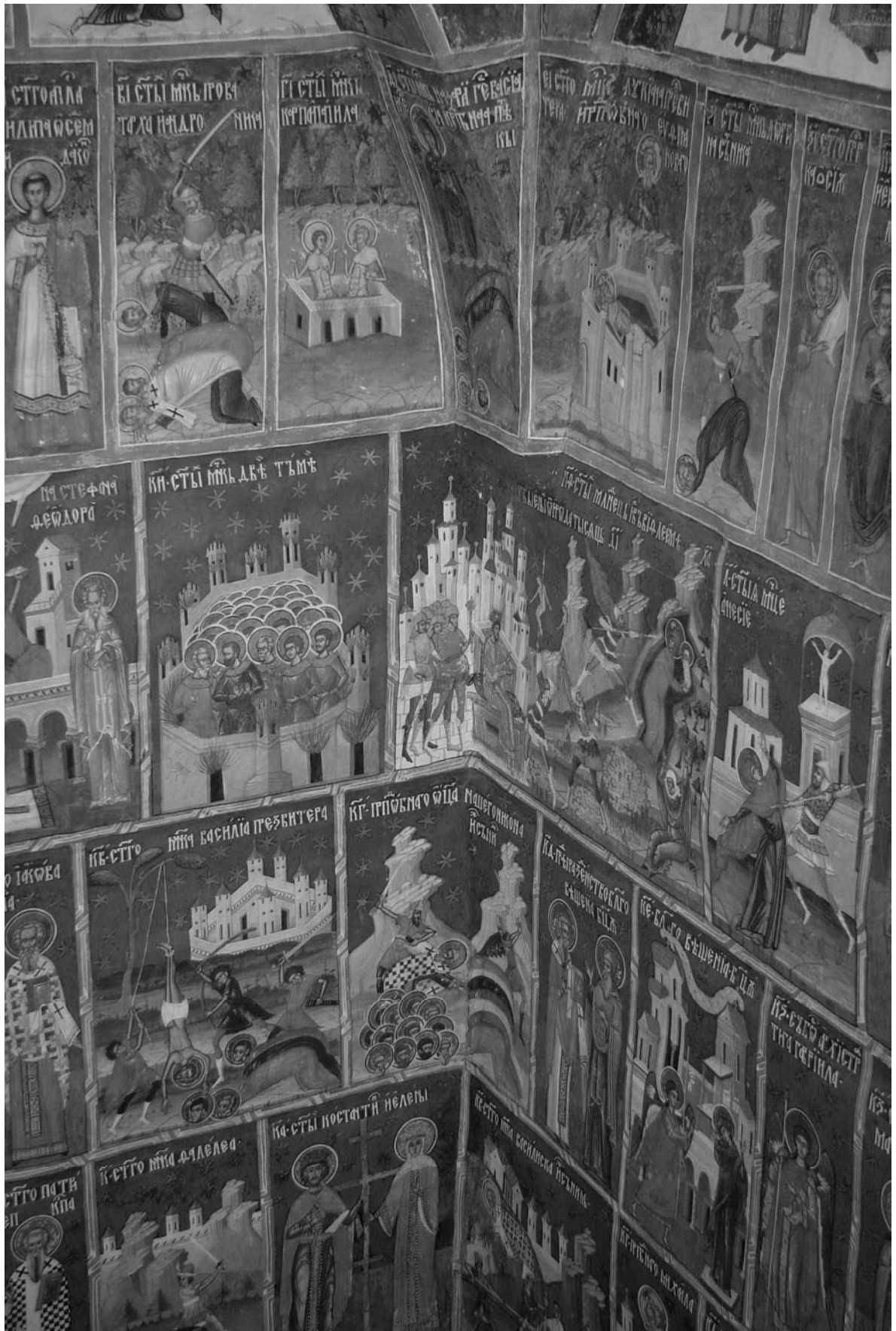

Fig. 26. Menolog, 12-17 oct.; 28-30 dec.; 22-26 mart.; 20-23 mai, perete sud-vest (foto S. C.).

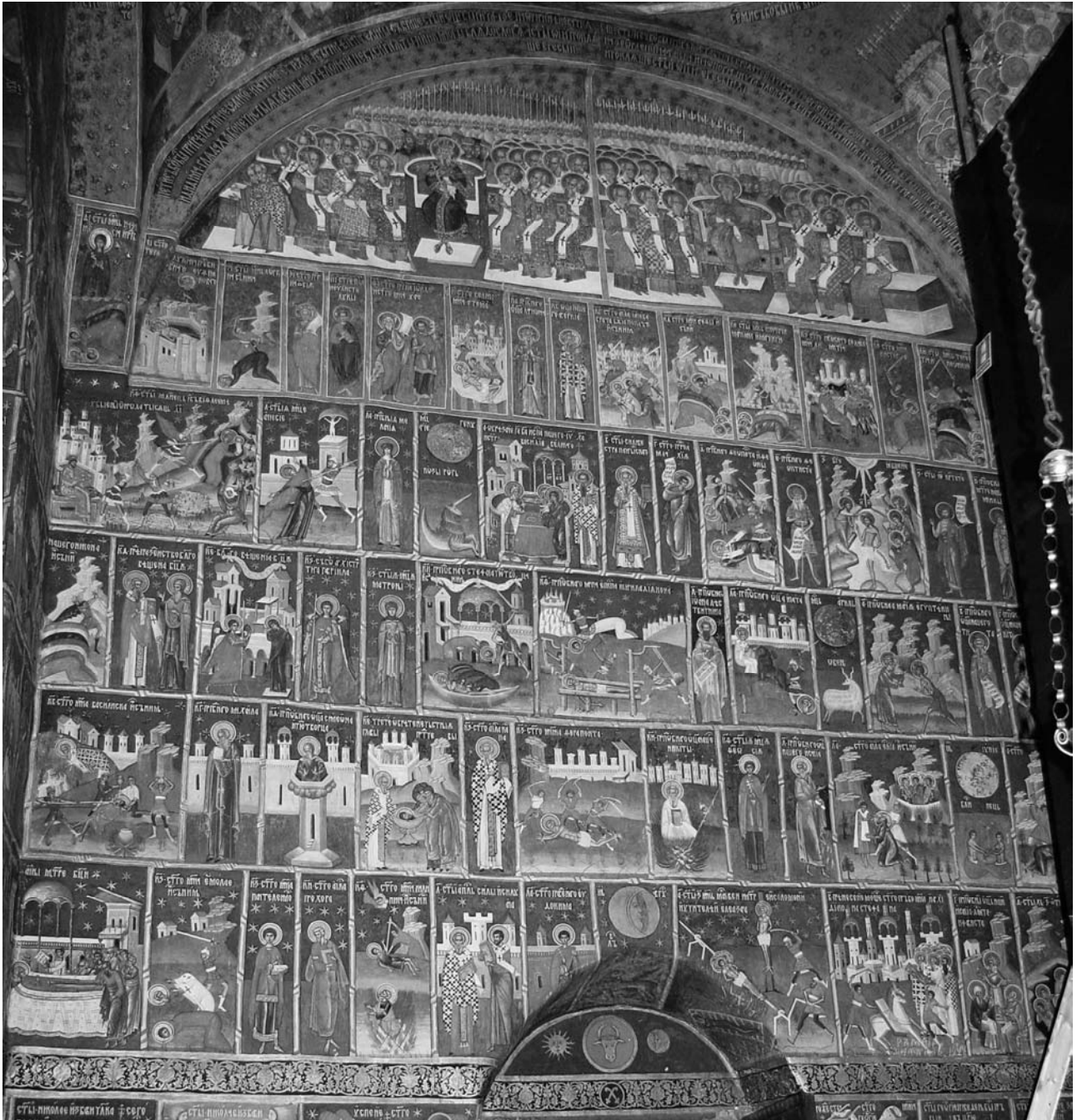

Fig. 31. *Menolog*, 15-28 nov.; 29-31 dec.; 1-8 ian.; 24-31 mart.;
 1-3 apr.; 22-31 mai; 1 iun.; 25-31 iul.; 1-4 aug., perete vest (foto S. C.).

Fig. 32. *Menolog*, 9 sept., perete sud (foto E. C.-B.).

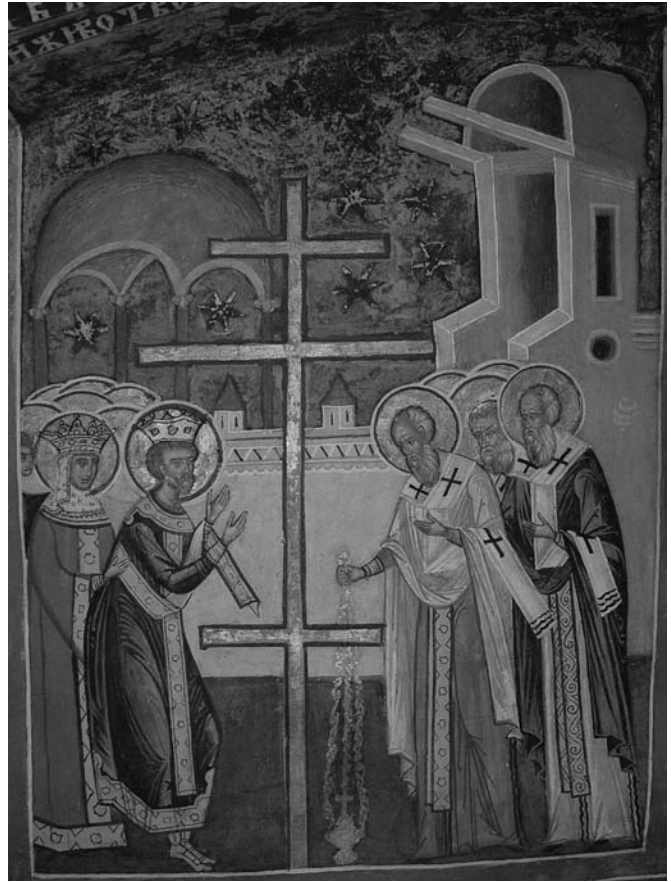

Fig. 33. *Menolog*, 14 sept., perete sud (foto E. C.-B.).

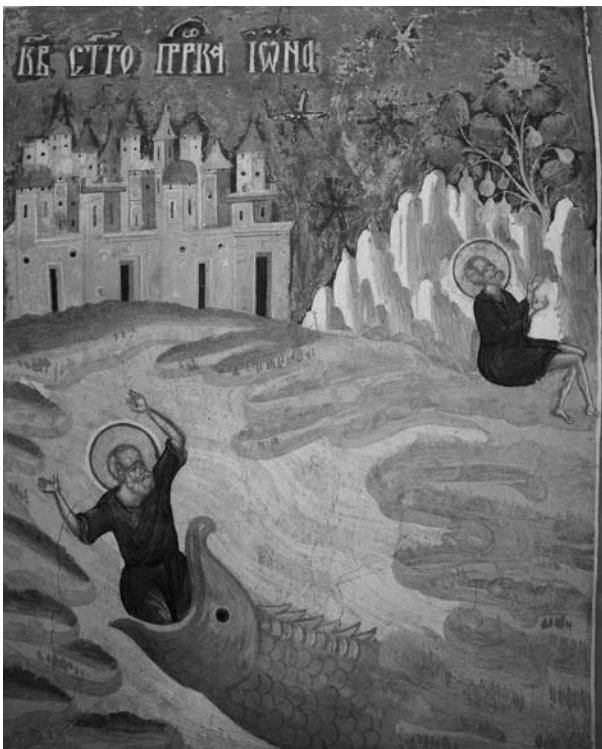

Fig. 34. *Menolog*, 22 sept., perete est (foto G. Z.).

Fig. 35. *Menolog*, 28 nov., (detaliu), perete est (foto G. Z.).

Fig. 36. Menolog, 14-15 ian.,
glaf fereastră nord-vest
(foto S. C.).

Fig. 37. Menolog, 19 ian.,
glaf fereastră nord-vest (foto S. C.).

Fig. 38. Menolog, 28-29 febr.; 1-2 mart., perete sud (foto E. C.-B.).

Fig. 39. *Menolog*, 28 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 40. *Menolog*, 29 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 41. *Menolog*, 31 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 42. *Menolog*, 1 apr., perete vest (foto S. C.).

Fig. 43. *Menolog*, 7 apr., perete nord (foto S. C.).

Fig. 44. *Menolog*, 12 apr., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 45. *Menolog*, 13 mai, perete sud (foto S. C.).

Fig. 46. *Menolog*, 22 mai, perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 47. *Menolog*, 25 mai, perete vest (foto S. C.).

Fig. 48. *Menolog*, 12 iun., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 49. *Menolog*, 29 iul., perete vest (foto S. C.).

Fig. 50. *Menolog*, 8 aug., perete nord (foto S. C.).

Fig. 51. *Menolog*, 16 aug., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 52. *Menolog*, 17 aug., perete nord (foto E. C.-B.).

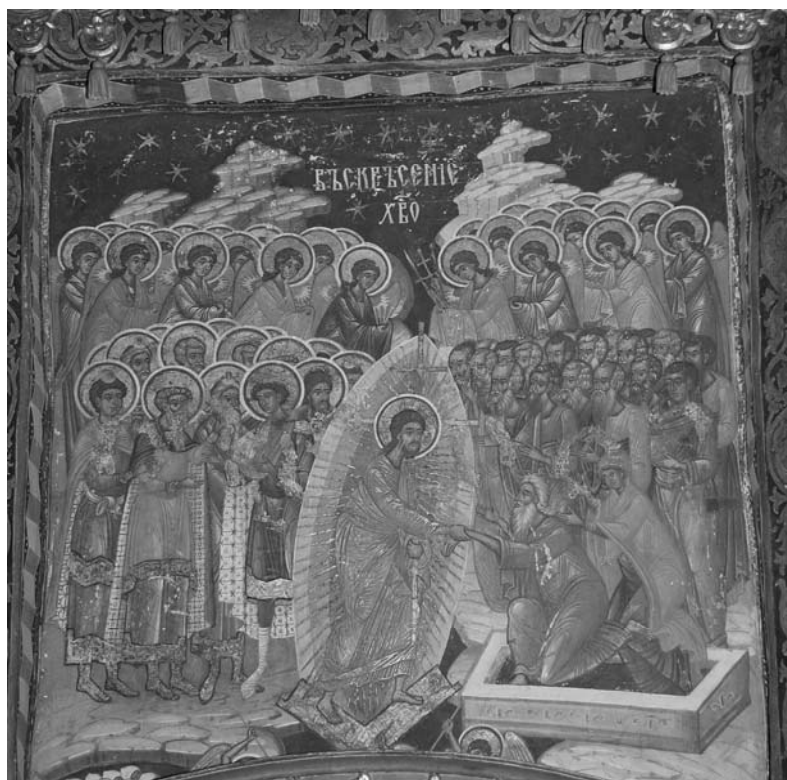

Fig. 53. *Învierea Domnului*, icoana de hram, perete est (foto S. C.).

Fig. 27. *Menolog*, 6-16 dec.; 4-9 mart., glaf fereastră sud-est, partea superioară (foto S. C.).

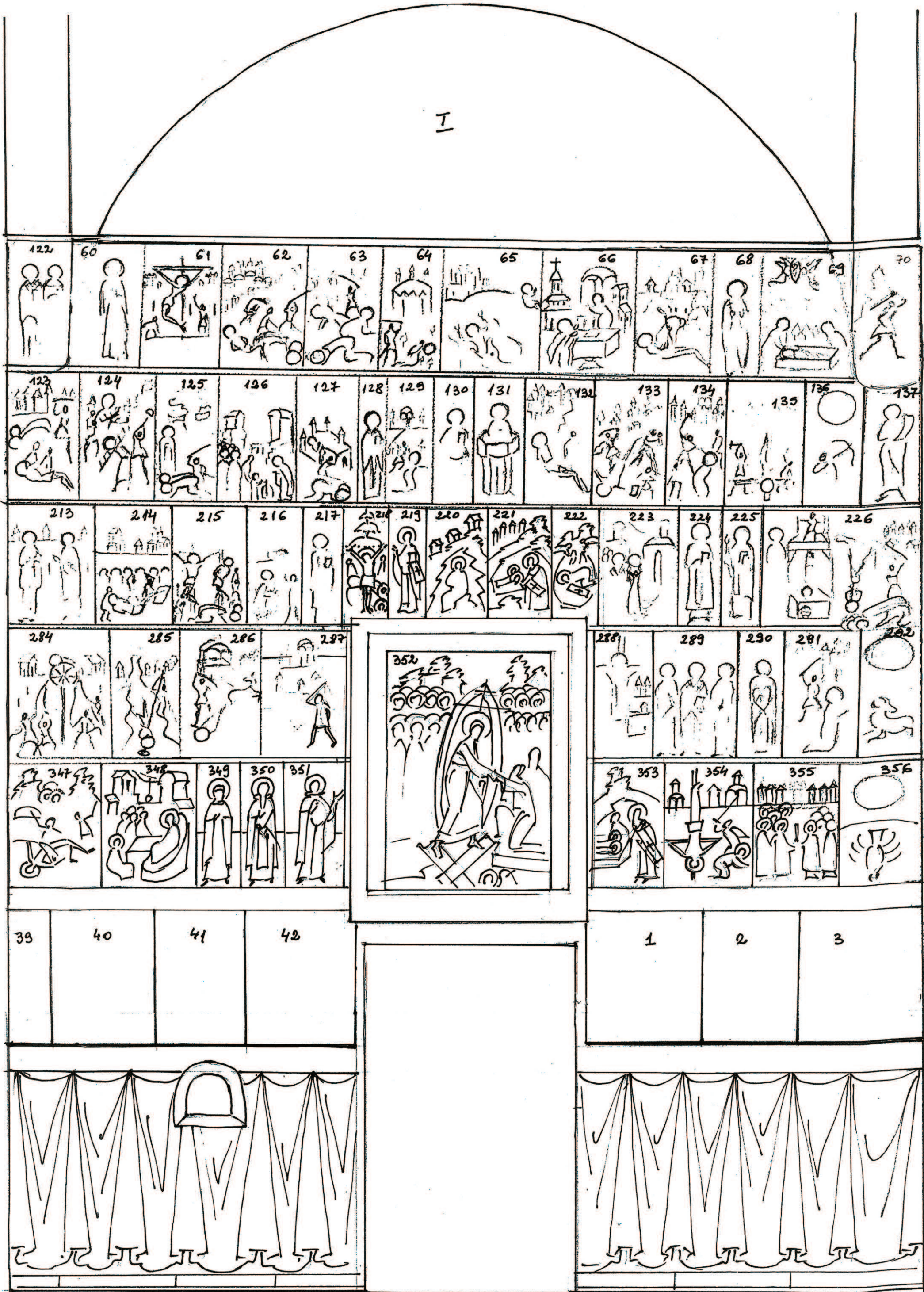
Fig. 28. *Menolog*, 20-26 dec.; 15-19 mart., glaf fereastră sud-vest, partea superioară (foto S. C.).

Fig. 29. *Menolog*, 13 nov., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 30. *Menolog*, 12-13 febr., perete nord (foto G. Z.).

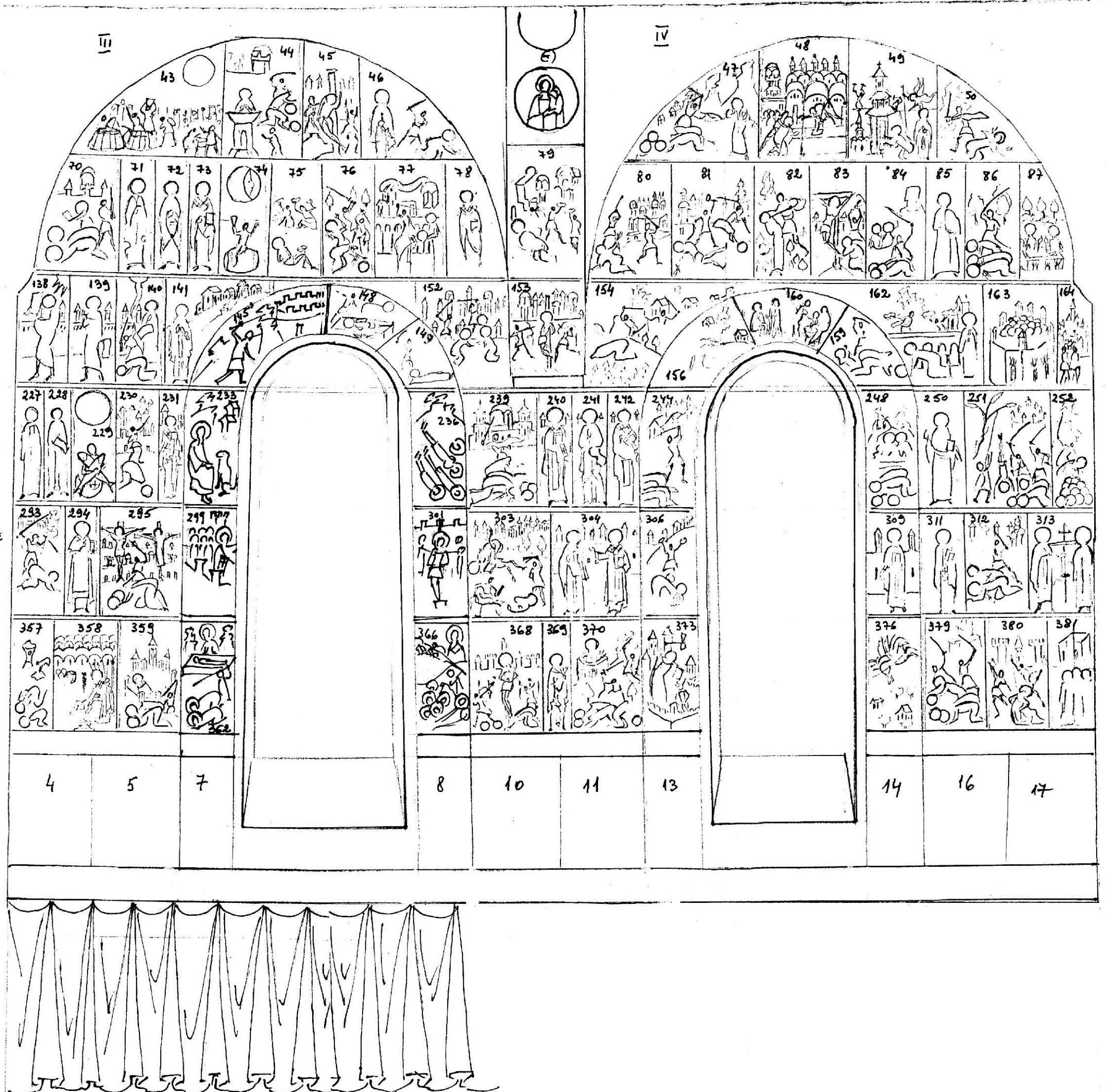

I

PL. I

EST

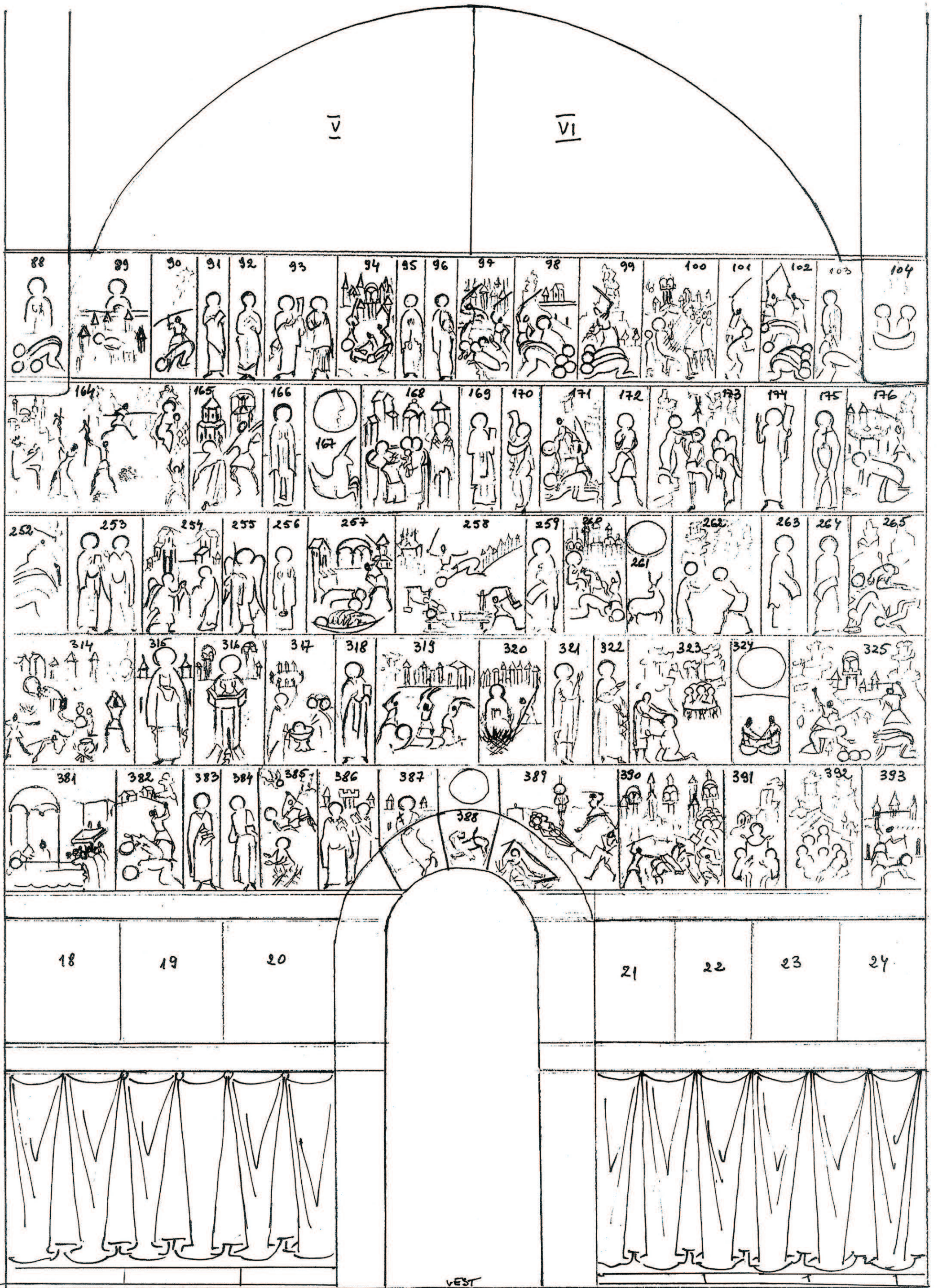
Pl. I Sucevița, Pronaos, Desfășurarea programului iconografic, perete Est (desen M. Buculei).

PL. II

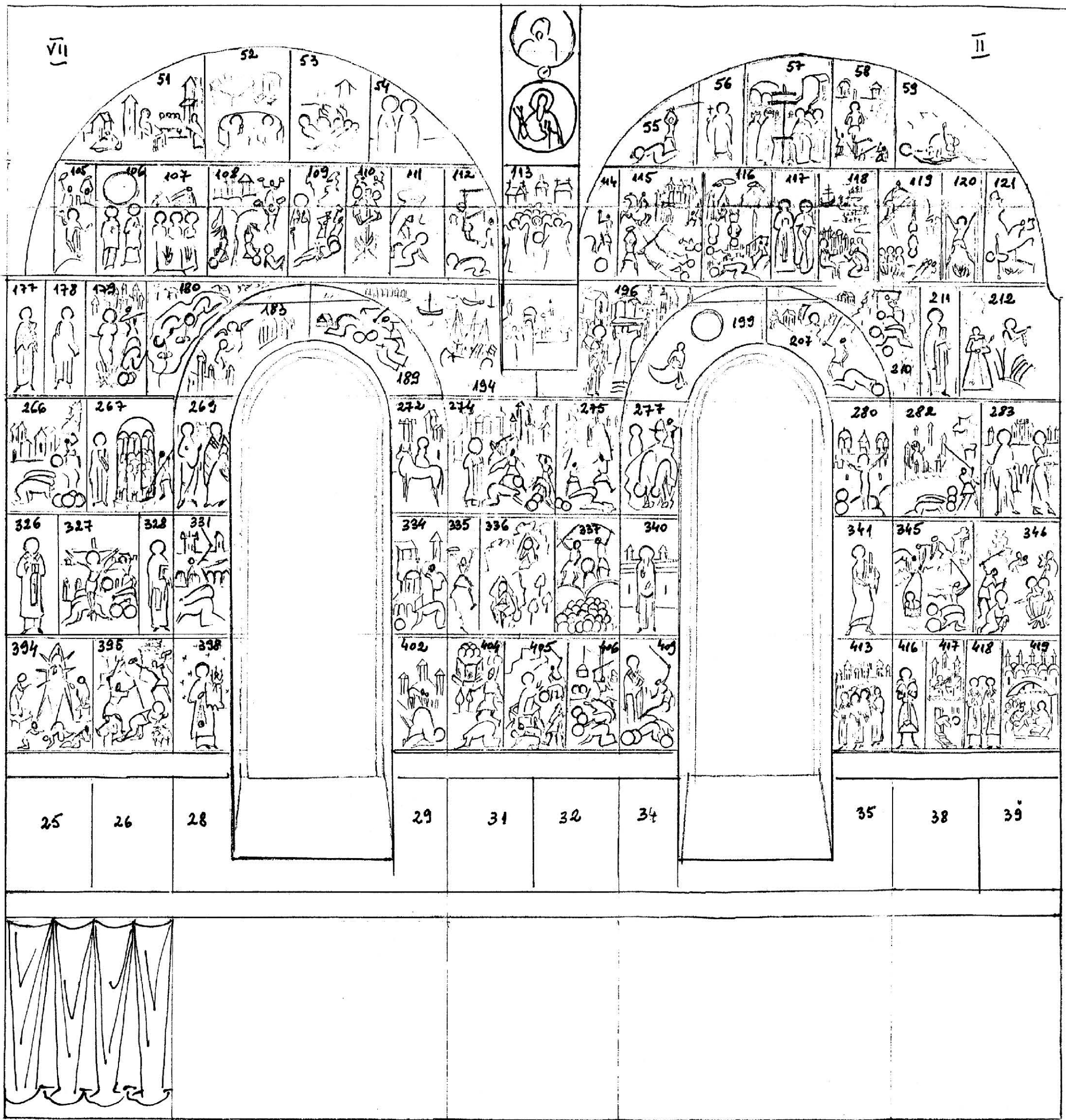
SUD

Pl. II Sucevița, Pronaos, Desfășurarea iconografică, perete Sud (desen M. Buculei).

PL. III

Pl. III. Sucevița, Pronaos, Desfășurarea programului iconografic, perete Vest (desen M. Buculei).

Pl. II Sucevița, Pronaos, Desfășurarea programului iconografic, perete Nord (desen M. Buculei).